

การกำหนดเหตุการณ์กรณีนุรุกรูทสถานที่ราชการ สถานศึกษา
และสถานพยาบาล

วิชุดา แซงวงษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ.2563

**The Provision of Gravity on Trespass Offence in Case of the Government
Official Places, Educational Institutions and Hospitals**

Wichuda Saengwong

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws**

Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

2020

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การตีความผิดฐานบุกรุกและการกำหนดเหตุจรรยา
กรณีบุกรุกสถานที่ราชการ

เสนอโดย นางสาววิชุดา แซงวงษ์

สาขาวิชา นิติศาสตร์

หมวดวิชา กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์อัจฉริยา ชูตินันท์

ได้พิจารณาเห็นชอบ โดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์อัจฉริยา ชูตินันท์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสินิท)

คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ รับรองแล้ว

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย รัตนเชื้อสกุล)

วันที่ ๑๐ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การกำหนดเหตุการณ์กรณีบุกรุกสถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาล
ผู้วิจัย	วิชุดา แซงวงษ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์อัจฉริยา ชุตินันท์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2562

บทคัดย่อ

นับตั้งแต่มนุษย์เริ่มรู้จักการสะสมสมบัติที่เป็นของตน มนุษย์ก็เริ่มมีความหวงแหนในทรัพย์สินนั้น ๆ จึงเริ่มมีการก่อสร้างที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง เพื่อดูแลและเก็บรักษาทรัพย์สินสมบัติดังกล่าวที่ตนทำมาหาได้ อันได้แก่ สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เครื่องมือในการทำมาหากิน รวมตลอดถึงทรัพย์สินอื่น ๆ ทั้งที่มีรูปร่างก็ดี และไม่มีรูปร่างก็ดี จึงทำให้มีการกระทำ ความผิดต่อที่อยู่อาศัยเกิดขึ้นมาในสังคม เช่น การเข้าไปแย่งการครอบครองที่อยู่อาศัยของผู้อื่น หรือ การเข้าไปรบกวนผู้อื่นในที่อยู่อาศัยของเขา สังคมเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการรบกวนสิทธิของผู้อื่น ผู้กระทำลักษณะดังกล่าวควรได้รับการลงโทษ จึงมีการบัญญัติความผิดฐานบุกรุกขึ้น เพื่อเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม โดยมีการบัญญัติความผิดดังกล่าวครั้งแรกในสมัยอยุธยา ปรากฏในพระไอยการลักษณะตีวิวาทต่อกัน เป็นความผิดลักษณะบุกรุกที่อยู่อาศัย แต่ในตอนนั้นเรียกเพียงสั้น ๆ ว่า “รุก”

ในปัจจุบัน ประเทศไทยได้มีการบัญญัติความผิดฐานบุกรุกไว้ในประมวลกฎหมายอาญาตั้งแต่มาตรา 362 – มาตรา 366 ซึ่งในบทบัญญัติความผิดฐานดังกล่าว มีถ้อยคำที่กำกวม ไม่ชัดเจน สามารถตีความได้หลายนัย เช่น คำว่า “เข้าไป” กล่าวคือ ต้องเข้าไปเพียงใดจึงจะถือว่าเป็น การเข้าไป อันเป็นองค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานบุกรุก และในปัจจุบันมีการบุกรุกสถานที่ที่สำคัญมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ราชการ สถานศึกษา และรวมไปถึงสถานพยาบาลด้วย จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาประเด็นปัญหาที่กล่าวมา อันได้แก่ ประเด็นการตีความความผิดฐานบุกรุกคำว่า เข้าไป เหนือสถาน อาคาร สถานที่ราชการรวมถึงความยินยอมของผู้ครอบครอง ให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการตีความกฎหมายอาญา และประเด็นการกำหนดความรับผิดและโทษของความผิดฐานบุกรุกกรณี บุกรุกสถานที่ราชการ สถานศึกษา และสถานพยาบาลให้เป็นเหตุการณ์ โดยให้รับโทษมากกว่าความผิดฐานบุกรุกทั่วไป เพื่อให้เหมาะสมกับการกระทำของผู้กระทำผิดอันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษ

คำสำคัญ : บุกรุก , เหตุการณ์ , การตีความ , สถานที่ราชการ , สถานพยาบาล , สถานศึกษา

Thesis Title	The Provision of Gravity on Trespass Offence in Case of the Government Official Places, Educational Institutions and Hospitals
Author	Wichuda Saengwong
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Achariya Chutinun
Department	Law
Academic Year	2019

ABSTRACT

Ever since humans began to know how to collect their possessions, they began to cherish those possessions and therefore began to build a residence in order to look after and keep such treasures that they earned. Those treasures include various utensils in daily life, tools for making a living, other properties, both tangible and intangible. Therefore causing the offense against housing in the society such as taking advantage of the possession of the residence of others or interfering with others in their residence are considered such acts as disturbing the rights of others. Those who committed such acts should be punished. Therefore the law of invasion was established in order to maintain the order of the society. The first offense was stipulated in the Ayutthaya period in the PhraAiyakarn Lak law, strangling each other is an offense of invading the habitat. At that time it was only called "aggressive"

At present, Thailand has instituted an offense of invasion in the Criminal Code between Section 362 - Section 366. However, there are ambiguous words that are not clear and can be interpreted in many ways, such as the word "going in" which is an external element of the invading offense that is still unclear of whether how much 'inside' is needed. Also, there has been an invasion nowadays of some important places, such as government offices, educational institutions and even hospitals. Hence, it is necessary to study the issues mentioned above, including the interpretation of the offense of invading, entering dwelling places, government buildings, including the consent of the occupants to be clear and consistent with the principles of criminal law interpretation. In addition, the issue of determining the liability and punishment of offenses in cases of Invade government offices, educational institutions, and hospital as a fatal

event which should be punished with more charges than general offense to be suitable for the offender's actions in accordance with the purpose of punishment.

Keywords : invade, Fatal, Interpretation, official place, educational institutions, hospitals

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากท่านรองศาสตราจารย์อัญริยา ชูตินันท์ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ปริดิพนยงค์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ของผู้วิจัย โดยท่านได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบความบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ พร้อมทั้งยังให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดมาจนผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณท่าน ศาสตราจารย์ ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล และท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนิท ที่ให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

และท้ายที่สุดนี้ขอขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัยที่สนับสนุนและให้กำลังใจจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอน้อมนุชาพระคุณบิดามารดาและบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้และให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด และเป็นกำลังใจสำคัญที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

วิชุดา แซงวงษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	5
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	5
1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2. หลักการตีความความผิดฐานบุกรุกและแนวความคิดในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ กรณีบุกรุกสถานที่ราชการ สถานศึกษา และสถานพยาบาล.....	7
2.1 หลักการตีความกฎหมายอาญา.....	7
2.1.1 หลักการตีความกฎหมายอาญาในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์.....	7
2.1.2 การตีความกฎหมายอาญาตามระบบกฎหมายซีวิลลอว์.....	10
2.2 วัตถุประสงค์ของการลงโทษ.....	12
2.2.1 การลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน.....	13
2.2.2 การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่.....	15
2.2.3 การลงโทษเพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไข.....	17
2.2.4 การลงโทษเพื่อเป็นการตัดไม้ให้มีโอกาสกระทำผิดอีก.....	18
2.3 ความหมาย แนวความคิดและปัจจัยในการกำหนดเหตุฉกรรจ์.....	19
2.3.1 ความหมายของเหตุฉกรรจ์.....	19
2.3.2 แนวคิดในการกำหนดเหตุฉกรรจ์.....	21
2.3.3 ปัจจัยในการกำหนดเหตุฉกรรจ์.....	22
2.4 คุณธรรมทางกฎหมาย.....	24
2.4.1 ประเภทของคุณธรรมทางกฎหมาย.....	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2.4.2 ประโยชน์ของคุณธรรมทางกฎหมาย.....	27
2.5 หลักเกณฑ์ในการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญา.....	27
2.6 การตีความความผิดฐานบุกรุก.....	31
2.6.1 ขอบเขตของคำว่า เข้าไป.....	31
2.6.2 ขอบเขตของคำว่า เคหสถาน.....	33
2.6.3 ขอบเขตของคำว่า สำนักงาน.....	33
2.6.4 ขอบเขตของคำว่า ความยินยอมของผู้ครอบครอง.....	33
2.6.5 อธิบายความผิดฐานบุกรุกตามกฎหมายไทย.....	34
3. กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการตีความความผิดฐานบุกรุกและการกำหนด เหตุจรรยาบรรณบุกรุกสถานที่ราชการ สถานศึกษา และสถานพยาบาล.....	39
3.1 วิวัฒนาการการตีความของศาลต่างประเทศประเด็นขอบเขตของคำว่า เข้าไป.....	39
3.1.1 ประเทศอังกฤษ.....	39
3.1.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	43
3.1.3 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี.....	47
3.2 เจาะใจในการกำหนดเหตุจรรยาบรรณในความผิดฐานบุกรุกจากลักษณะของ การกระทำ.....	48
3.2.1 ประเทศอังกฤษ.....	48
3.2.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	49
3.2.3 ประเทศโรมาเนีย.....	50
3.2.4 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี.....	50
3.3 เจาะใจในการกำหนดเหตุจรรยาบรรณจากสถานที่กระทำความผิด.....	51
3.3.1 ประเทศอังกฤษ.....	51
3.3.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	58
3.3.3 ประเทศโรมาเนีย.....	69
3.3.4 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี.....	69
3.4 การกำหนดระวางโทษในความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองศาสนสถานและ สถานที่สำคัญ.....	70

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.4.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	70
3.4.2 ประเทศอังกฤษ.....	70
3.4.3 ประเทศโรมาเนีย.....	71
3.4.4 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี.....	72
4. วิเคราะห์การตีความความผิดฐานบุกรุกและการกำหนดเหตุจรรยาบรรณที่ ราชการ สถานศึกษา และสถานพยาบาลตามกฎหมายประเทศไทย.....	73
4.1 วิเคราะห์คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องกับการตีความความผิดฐานบุกรุก กรณีคำว่า “เข้าไป”	73
4.2 วิเคราะห์ขอบเขตการกำหนดบทเพิ่มโทษที่เป็นเหตุจรรยาบรรณที่ สถานที่ราชการสถานศึกษาและสถานพยาบาล	77
4.3 เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดเหตุจรรยาบรรณที่ สถานศึกษา และสถานพยาบาล.....	81
5. สรุปและข้อเสนอแนะ.....	82
5.1 สรุป.....	82
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	87
บรรณานุกรม	89
ประวัติผู้เขียน.....	94

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่มนุษย์เริ่มรู้จักการสะสมสมบัติที่เป็นของตน มนุษย์ก็เริ่มมีความหวงแหนในทรัพย์สินนั้น ๆ จึงเริ่มมีการก่อสร้างที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง เพื่อดูแลและเก็บรักษาทรัพย์สินดังกล่าวที่ตนทำมาหาได้ อันได้แก่ สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เครื่องมือในการทำมาหากิน รวมตลอดถึงทรัพย์สินอื่น ๆ ทั้งที่มีรูปร่างก็ดี และไม่มีรูปร่างก็ดี จึงทำให้มีการกระทำ ความผิดต่อที่อยู่อาศัยเกิดขึ้นมาในสังคม เช่น การเข้าไปแย่งการครอบครองที่อยู่อาศัยของผู้อื่น หรือ การเข้าไปรบกวนผู้อื่นในที่อยู่อาศัยของเขา สังคมเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการรบกวนสิทธิของผู้อื่น ผู้กระทำลักษณะดังกล่าวควรได้รับการลงโทษ จึงมีการบัญญัติความผิดฐานบุกรุกขึ้น เพื่อเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม โดยมีการบัญญัติความผิดดังกล่าวครั้งแรกในสมัยอยุธยา ปรากฏในพระไอยการลักษณะตีวิวาทค่ากัน เป็นความผิดลักษณะบุกรุกที่อยู่อาศัย แต่ในตอนนั้นเรียกเพียงสั้น ๆ ว่า “รุก”¹

ในปัจจุบัน ประเทศไทยได้มีการบัญญัติความผิดฐานบุกรุกไว้ในประมวลกฎหมายอาญาตั้งแต่มาตรา 362 – มาตรา 366 โดยแบ่งความผิดฐานบุกรุกออกเป็นสามประเภท ดังนี้ ประเภทที่ 1 ความผิดฐานบุกรุกโดยการรบกวนสิทธิ์หรือการครอบครองของผู้อื่น มาตรา 362 ประเภทที่ 2 ความผิดฐานบุกรุกโดยการยกย้าย ทำลายเครื่องหมายเขต มาตรา 363 และประเภทที่ 3 ความผิดฐานบุกรุกโดยการเข้าไปอยู่ หรือซ่อนตัวอยู่ หรือไม่ยอมออก มาตรา 364 มาตรา 365 เป็นการกำหนดเหตุจรรยาให้ต้องรับโทษหนักขึ้นของความผิดฐานบุกรุกทุกประเภท ส่วนมาตรา 366 นั้น เป็นการแบ่งประเภทของความผิดฐานบุกรุกว่าลักษณะใดเป็นความผิดต่อส่วนตัว ลักษณะใดเป็นความผิดต่อแผ่นดิน

การตีความกฎหมาย (Interpretation of Law) หมายถึง การค้นหาความหมายของกฎหมายที่มีถ้อยคำไม่ชัดเจนแน่นอน กล่าวคือ กำกวม หรือ มีความหมายได้หลายทาง เพื่อหยั่งทราบ ว่าถ้อยคำในบทบัญญัติของกฎหมายมีความหมายอย่างไร² ถ้าในตัวเองกฎหมายนั้น ได้มีการบัญญัติ

¹ปริญญา ชินะผา, “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความผิดอันยอมความได้ศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินในลักษณะ 12 แห่งประมวลกฎหมายอาญา,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, 2550), น.71-72

ถ้อยคำไว้โดยชัดแจ้งอยู่แล้ว สามารถนำข้อกฎหมายนั้นมาปรับข้อเท็จจริงที่ปรากฏได้โดยแทบจะไม่ต้องตีความใดๆเลย ว่าข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนั้นผิดกฎหมายหรือไม่ ฉะนั้นก็ฉนั้นนั้น หากด้วยบทกฎหมายใดมีถ้อยคำที่คลุมเครือไม่ชัดแจ้ง ก็มีความจำเป็นที่จะต้องหาเจตนารมณ์ที่แท้จริงในการบัญญัติบทกฎหมายนั้นคืออย่างไร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ต้องมีการตีความบทกฎหมายนั้น ๆ หรือถ้อยคำนั้น ๆ ว่ามีความหมายว่าอย่างไร แต่ในการที่จะหาเจตนารมณ์ของกฎหมายหรือการตีความกฎหมายนั้น ไม่ใช่เรื่องง่ายนัก เพราะในทางปฏิบัติจริงนั้นการตีความกฎหมายสามารถตีความได้ทั้งในความหมายอย่างกว้างและความหมายอย่างแคบ และในบางกรณีแม้ว่าจะตีความตามหลักการตีความกฎหมายของบทบัญญัติบางมาตราแล้ว ก็ไม่อาจนำมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้³

ในประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้มีการบัญญัติการใช้กฎหมายอาญาไว้ในมาตรา 2 แต่มิได้บัญญัติหลักการตีความกฎหมายอาญาไว้ จึงได้เกิดคำอธิบายจากการตีความบทบัญญัติมาตรา 2 ว่า “กฎหมายอาญาต้องตีความโดยเคร่งครัด” กล่าวคือ การที่จะลงโทษอาญาแก่ผู้กระทำความผิดได้นั้น ต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา และจะต้องมีการกำหนดโทษทางอาญาไว้ด้วย จึงจะสามารถลงโทษอาญาแก่ผู้กระทำความผิดได้ จากแนวคำอธิบายดังกล่าว จะเห็นว่าหลักการตีความกฎหมายอาญาจะต้องตีความตามตัวอักษรและตีความตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยมีนักกฎหมายหลายท่านให้ความเห็นเกี่ยวกับหลักการตีความกฎหมายอาญาดังกล่าว โดยแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ดังนี้ ฝ่ายแรกเห็นว่า เมื่อถ้อยคำของกฎหมายมีความชัดเจนแล้วก็ไม่มีความจำเป็นต้องตีความใด ๆ อีก แต่ถ้าเมื่อตีความแล้วถ้อยคำนั้นมีความหมายหลายนัย ต้องมาพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายของบทบัญญัติหรือถ้อยคำนั้น ๆ ทำให้เกิดหลักที่ว่ากฎหมายอาญาต้องตีความตามตัวอักษรอย่างเคร่งครัด แต่ถ้าการตีความนั้นมิอาจปรับใช้กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้ต้องมาพิจารณาหาเจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป ส่วนฝ่ายที่ 2 เห็นว่าถึงแม้ถ้อยคำจะมีความหมายชัดเจนอยู่แล้วก็ต้องมีการตีความตามความเห็นนี้เห็นว่ากฎหมายอาญาต้องตีความตามตัวอักษรและเจตนารมณ์ไปพร้อมๆกัน และมีคำอธิบายว่าควรนำหลักการตีความตามตัวอักษรและตามเจตนารมณ์มาจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 4 มาใช้ด้วย เนื่องจากเป็นหลักทั่วไปในการตีความกฎหมาย⁴

³สุมาลี วงษ์วิจิตร, “ความคิดเห็นของนักกฎหมายที่มีต่อการตีความกฎหมายเรื่อง ความรับผิดชอบเพื่อละเมิด อันเกิดจากการกระทำของตนเอง,” (รายงานวิจัย, 2532). น.1.

⁴สมฤดี พานิชชัตรา, “การตีความกฎหมายอาญา : ศึกษาหลักการตีความตามตัวอักษร และตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, 2551) . น.106-107.

เมื่อมีการกระทำผิดฐานบุกรุกเกิดขึ้น การตีความกฎหมายอาญาก็เข้ามามีบทบาทสำคัญ จากการศึกษาบทบัญญัติความผิดฐานบุกรุกของไทยพบว่า ในบทบัญญัติความผิดฐานดังกล่าว มีถ้อยคำที่กำกวม ไม่ชัดเจน สามารถตีความได้หลายนัย เช่น คำว่า เข้าไป ซึ่งมีการตีความขอบเขตของคำว่า เข้าไป เป็น 4 แนวทาง ดังนี้ แนวทางที่ 1 การเข้าไปทั้งตัว หมายถึง ตัวผู้กระทำได้ล่วงล้ำเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ ไม่ว่าจะเส้นทางพื้นดิน ใต้ดิน หรือทางอากาศ ซึ่งการตีความในลักษณะนี้เป็นการตีความที่เคร่งครัดที่สุด แนวทางที่ 2 การเข้าไปโดยส่วนใหญ่ของร่างกาย หมายถึง ส่วนใหญ่ของร่างกายของผู้กระทำจะต้องเข้าไป หากเพียงส่วนน้อยของร่างกายเข้าไป แต่ส่วนใหญ่ของร่างกายยังอยู่ข้างนอกไม่ถือว่าเป็นการเข้าไป เช่น การเอื้อมมือไปเด็ดดอกไม้⁶ ซึ่งขัดแย้งกับแนวทางที่ 2 โดยแนวทางที่ 3 เห็นว่า การเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น ตามมาตรา 362 และมาตรา 364 แม้เพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเข้าไป ก็ถือว่าเป็นการเข้าไปแล้ว⁷ เช่น จำเลยเอื้อมมือเข้าไปจุดกระชากลากตัวผู้เสียหายให้ออกไปจากบริเวณบ้านของผู้เสียหาย ซึ่งถือได้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการเข้าไปกระทำการใดๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้เสียหายโดยปกติสุขโดยใช้กำลังประทุษร้ายอันเป็นความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา 362 และมาตรา 365 (1) แล้ว⁸ ส่วนแนวทางที่ 4 เห็นว่าการเข้าไปในั้น ไม่จำเป็นต้องเข้าไปอสังหาริมทรัพย์ตามความจริง กล่าวคือเป็นการตีความที่มีได้หมายถึงเฉพาะการเข้าไปในตัวอสังหาริมทรัพย์เท่านั้น แต่ยังหมายถึงการล่วงล้ำเข้าไปในเขตอำนาจการครอบครอง อาจกล่าวได้ว่าการตีความการเข้าไปในลักษณะนี้ ไม่ได้จำกัดเพียงแค่สิ่งของที่จับต้องได้ แต่ยังรวมถึงสิ่งที่จับต้องไม่ได้ด้วย เช่น ควันหรือเสียง เป็นต้น ซึ่งเป็นการตีความในลักษณะที่กว้างมาก และประเทศไทยก็ได้ยึดแนวทางการตีความนี้ เนื่องจากต้องการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้อยู่อาศัยในทรัพย์สินให้กว้างที่สุด จึงได้ยึดแนวทางการตีความลักษณะนี้⁹

⁶ จิตติ ดิงศกัทธิย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอนที่ 2 และภาค 3, (แสงทองการพิมพ์), น. 2412.

⁷ หยุต แสงอุทัย, คำสอนชั้นปริญญาตรี คณะนิติศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523), น. 576-582.

⁸ ทรัพย์สิน กิติ ศุภการ, หลักและคำพิพากษา : กฎหมายอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2559), น. 548.

⁹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2768/2540, สืบค้นวันที่ 16 เมษายน 2563, จาก <http://deka.supremecourt.or.th/search>

⁹ ประกาศน อวยชัย, ข้อโต้แย้งจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือฎีกา 100 ปีตามกฎหมายอาญา เล่ม 4 (ตอนจบ) (กรุงเทพมหานคร : สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, 2537), น. 4336.

ในปัจจุบันมีความผิดฐานบุกรุกเกิดขึ้นมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบุกรุกเข้าไปทำร้ายกันในสถานพยาบาลหรือห้องฉุกเฉินในขณะที่ผู้ถูกกระทำนั้นนอนรอการรักษา หรือขณะที่แพทย์กำลังทำการรักษาอยู่ด้วยก็ดี ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ออกจากรวม เพราะอาจทำให้ผู้ป่วย หรือญาติผู้ป่วย ที่เข้าไปรักษาตัวในสถานพยาบาล รวมถึงบุคลากรในสถานพยาบาลแห่งนั้น ได้รับอันตรายต่อร่างกายและชีวิตได้ และอีกสถานที่หนึ่งที่มีการบุกรุกเข้าไปก็คือสถานศึกษานั้นเอง ตามที่ปรากฏในข่าวว่ามีกลุ่มวัยรุ่นนรกพวกเข้าไปทำร้ายร่างกายนักเรียนที่ทำการสอบอยู่ภายในห้องเรียน เหตุเพราะไม่พอใจที่โรงเรียนขอความร่วมมืองดใช้เสียงในการแห่หน้าค เนื่องจากเสียงนั้นรบกวนสมาธินักเรียนที่กำลังทำข้อสอบอยู่ จึงเกิดเหตุดังกล่าวขึ้น เมื่อศึกษากฎหมายอาญาของไทย ประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบัน ไม่ได้บัญญัติเรื่องการบุกรุกสถานที่ราชการ สถานศึกษา และสถานพยาบาล ไว้เป็นพิเศษดังเช่นกฎหมายลักษณะอาญามาตรา 330 ดังเช่นในอดีต ดังนั้นจึงตีความว่าการบุกรุกสถานพยาบาล สถานศึกษา เป็นการบุกรุกสถานที่ราชการและมีความผิดในลักษณะเดียวกับการบุกรุกสถานที่ของเอกชน เนื่องจากสถานที่ราชการที่บุกรุกนั้นมีลักษณะของเคหสถานอาคารเก็บรักษาทรัพย์สินหรือสำนักงานนั่นเอง

เนื่องจากการบุกรุกเข้าไปเพื่อก่อให้เกิดความวุ่นวายในสถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาลนั้นส่งผลกระทบ ต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์มากมาย โทษที่กฎหมายกำหนดไว้ว่าจะไม่สอดคล้องกับการกระทำ และความผิดฐานบุกรุกตาม 362-364 นั้น เป็นความผิดที่ขอมได้ จึงทำให้ไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์ในการลงโทษ โดยจากการศึกษาเหตุผลกรรจ์ของความผิดฐานบุกรุก ตามมาตรา 365 พบว่า มีการบัญญัติเหตุกรรจ์ไว้ 2 แห่ง กล่าวคือ แห่งของลักษณะการกระทำผิด และแห่งของเวลาในการกระทำผิด ส่วนในแห่งของสถานที่ของการกระทำผิด มิได้มีการบัญญัติไว้แต่อย่างใด

จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาประเด็นปัญหาที่กล่าวมา อันได้แก่ ประเด็นการตีความความผิดฐานบุกรุกคำว่า เข้าไป เคหสถาน อาคาร สถานที่ราชการรวมถึงความยินยอมของผู้ครอบครอง และการกำหนดความรับผิดและโทษทางอาญาของการกระทำผิดโดยการบุกรุกเข้าไปเพื่อกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในสถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาล เพื่อหาแนวทางในการการตีความความผิดฐานบุกรุก และการกำหนดความรับผิดและโทษทางอาญาของการบุกรุกสถานที่ดังกล่าวให้มีความเหมาะสมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาหลักการตีความความผิดฐานบุกรุกและแนวคิดในการกำหนดเหตุกรรจ์

1.2.2 เพื่อศึกษาปัญหาและผลกระทบจากการตีความขอบเขตความหมายในความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน ตลอดจนบททวนบทเพิ่มโทษที่เป็นเหตุจรรยาในความผิดฐานบุกรุกเคหสถานที่ยังไม่ครอบคลุมถึงสถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาล

1.2.3 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์หลักการตีความและแนวคิดในการกำหนดเหตุจรรยาความผิดฐานบุกรุกตามกฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศ

1.2.4 เพื่อศึกษาหาแนวทางในการกำหนดขอบเขตการตีความคำว่าเข้าไป ในความผิดฐานบุกรุกให้เกิดความชัดเจนแน่นอนตลอดจนแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายโดยกำหนดเหตุจรรยาให้ครอบคลุมถึงกรณีบุกรุกสถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาล

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ในปัจจุบันในประมวลกฎหมายอาญาของไทย ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐานบุกรุกแต่บทบัญญัติดังกล่าวยังไม่มีความชัดเจนแน่นอน จึงต้องมีการตีความคำว่า เข้าไป เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตีความกฎหมายอาญาและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ส่วนมาตรา 365 มีการบัญญัติเหตุจรรยาไว้ 2 แห่ง กล่าวคือ แห่งของลักษณะการกระทำผิด และแห่งของเวลาในการกระทำผิด แต่มิได้บัญญัติแห่งของสถานที่ของการกระทำผิดเอาไว้ บทบัญญัติและโทษของความผิดฐานที่บุกรุกนั้นยังไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับการลงโทษผู้กระทำความผิดฐานบุกรุกสถานที่ราชการ สถานศึกษา และสถานพยาบาล เมื่อผู้กระทำผิดได้รับโทษที่ไม่สอดคล้องกับการกระทำ จึงทำให้ไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์ในการลงโทษได้

ดังนั้น เมื่อทำการศึกษาหลักการตีความและตีความคำว่า เข้าไป และแนวความคิดในการกำหนดเหตุจรรยาในความผิดฐานบุกรุก จะได้แนวทางในการกำหนดขอบเขตการตีความคำว่า เข้าไป ในความผิดฐานบุกรุกให้เกิดความชัดเจนแน่นอนตลอดจนแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายโดยกำหนดเหตุจรรยาให้ครอบคลุมถึงกรณีบุกรุกสถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาล เคหสถาน โดยให้รับโทษมากกว่าความผิดฐานบุกรุกทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับการกระทำของผู้กระทำ ก็จะทำให้แก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ของการลงโทษ

1.4 ขอบเขตการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษา ถึงหลักการตีความกฎหมายอาญาในอดีตจนถึงปัจจุบัน ของความผิดฐานบุกรุกในประเด็น คำว่า เข้าไป รวมถึงหลักการ แนวคิด และทฤษฎีในการกำหนด

ความคิดและโทษโดยการบุกรุกสถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาลให้เป็นความผิด
ฉกรรจ์

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาวិทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดย
ค้นคว้าจาก ตำรากฎหมายบทความคำพิพากษาความเห็นของนักกฎหมายวิทยานิพนธ์ ตำบ
กฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนข้อมูล ข่าวสารจากเว็บไซต์ต่างๆทางอินเทอร์เน็ตทั้งในประเทศไทย
และต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับความคิดฐานบุกรุกและการกำหนดเหตุฉกรรจ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มา
วิเคราะห์ และเปรียบเทียบกับกฎหมายไทยต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 เพื่อทราบถึงหลักการตีความความคิดฐานบุกรุกและแนวคิดในการกำหนดเหตุฉกรรจ์

1.6.2 เพื่อทราบถึงปัญหาและผลกระทบเนื่องจากการตีความความคิดฐานบุกรุกและการ
กำหนดเหตุฉกรรจ์กรณีบุกรุกสถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาล

1.6.3 เพื่อทราบถึงหลักการตีความและแนวคิดในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ความคิดฐานบุกรุก
ตามกฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศ

1.6.4 เพื่อทราบถึงแนวทางในการกำหนดขอบเขตการตีความคำว่าเข้าไป ในความคิดฐานบุกรุก
ให้เกิดความชัดเจนแน่นอนตลอดจนแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายโดยกำหนดเหตุฉกรรจ์ให้
ครอบคลุมถึงกรณีบุกรุกสถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาล

บทที่ 2

หลักการตีความความผิดฐานบุกรุกและแนวความคิดในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ กรณีบุกรุกสถานที่ราชการ สถานศึกษา และสถานพยาบาล

การตีความกฎหมายอาญาเป็นหลักประกันที่สำคัญมากประการหนึ่งในการวินิจฉัยลงโทษผู้กระทำความผิด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาถึงหลักการตีความกฎหมายอาญา เพื่อที่จะได้วินิจฉัยความรับผิดของผู้กระทำได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย นิติวิธี (Juristic Method) หรือหลักในการใช้และการตีความกฎหมายนี้มีความแตกต่างระหว่างระบบกฎหมายใหญ่ 2 ระบบ¹ คือ ระบบกฎหมายชีวิตลอร์ กับระบบกฎหมายคอมมอนลอร์ ทั้งนี้เพราะระบบกฎหมายทั้งสองนี้มีประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการที่แตกต่างกันออกไป

2.1 หลักการตีความกฎหมายอาญา

2.1.1 หลักการตีความกฎหมายอาญาในระบบกฎหมายคอมมอนลอร์

หลักการตีความกฎหมายในระบบกฎหมายคอมมอนลอร์ (Common Law) จะอธิบายการตีความกฎหมายอังกฤษเป็นหลักซึ่งเป็นแม่แบบหรือต้นแบบของระบบกฎหมายคอมมอนลอร์ ประกอบไปด้วยหลักกฎหมายคอมมอนลอร์และหลักกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่ตราโดยรัฐสภา ซึ่งเป็นข้อยกเว้นของหลักกฎหมายคอมมอนลอร์ ดังนั้นหลักการตีความกฎหมายในระบบกฎหมายคอมมอนลอร์ จะกล่าวถึงเฉพาะการตีความกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่กฎหมายพิเศษเฉพาะเรื่องเท่านั้น

หลักการตีความกฎหมายลายลักษณ์อักษรในระบบกฎหมายคอมมอนลอร์ (Common Law) เป็นที่ทราบทั่วไปมี 3 หลัก คือ หลักการตีความถ้อยคำตามตัวอักษร (Literal Rule) หลักการตีความโดยเล็งผลเลิศ (Golden Rule) และ หลักการตีความโดยอาศัยเหตุที่มีการแก้ไขข้อบกพร่องที่มีอยู่ก่อนออกกฎหมายลายลักษณ์อักษรฉบับนั้นเป็นเครื่องมือช่วยตีความ (Mischief Rule)

1. หลักการตีความถ้อยคำตัวอักษร

หลักการตีความถ้อยคำตัวอักษร (Literal Rule) หลักการตีความถ้อยคำตามตัวอักษรนี้ ผู้พิพากษาหรือผู้มีหน้าที่ในการตีความกฎหมายจะแปลถ้อยคำในบทบัญญัติกฎหมายที่เป็นปัญหา

¹ Lawson, A Common Lawyer Looks at the Civil Law, 1955, p. 45 อ้างใน Roscoe Pound และ โปรดดู Rene David, Major Legal Systems, 1985, p. 22-26 ซึ่งเรียกระบบ Civil Law ว่า Romano-germanic Law.

ด้วยการอาศัยความหมายธรรมดา หรือความหมายปกติของถ้อยคำนั้นๆ เป็นสำคัญโดยไม่คำนึงถึงว่าผลจากการแปลถ้อยคำตามความหมายธรรมดาเหล่านั้น จะมีเหตุผลมากน้อยเพียงใด (ทั้งนี้เว้นแต่ถ้อยคำนั้นจะมีความหมายเฉพาะในลักษณะที่เป็นกรกำหนดไว้เป็นบทนิยามศัพท์) โดยวิธีการตีความตามตัวอักษรนี้ ผู้พิพากษาหรือผู้ที่มีหน้าที่ตีความที่จะต้องพิจารณา ความหมายในทางภาษามากกว่าที่จะพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของกฎหมายนั้น ๆ

หลักเกณฑ์ในการตีความตามถ้อยคำตามตัวอักษรได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากจากนักกฎหมายอังกฤษทั้งที่เป็นผู้พิพากษาในระดับสูงและนักกฎหมายทั่วไป 2 ประการ² ดังนี้

ประการที่ 1 เห็นว่าการยึดมั่นในถ้อยคำนั้นน่าจะอยู่บนสมมติฐานที่ผิด โดยการเข้าใจว่าถ้อยคำแต่ละถ้อยคำจะมีความหมายที่เข้าใจได้โดยตัวของมันเอง โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาจากเนื้อความทั้งหมดของกฎหมาย

ประการที่ 2 การที่ผู้ที่มีหน้าที่ตีความกฎหมายส่วนใหญ่ใช้การตีความ ตามตัวอักษรโดยให้ยึดมั่นต่อการใช้ความหมายจากพจนานุกรมนั้นน่าจะไม่ต้องสมยอมไป เพราะพจนานุกรมนั้นโดยปกติแล้วจะให้ความหมายที่ไม่มี ความหมายในทางกฎหมายและย่อมมีหลายความหมาย นอกจากนั้นยังอาจจะเปลี่ยนความหมายไปโดยกาลเวลาตามสังคมบริบทในท้องถิ่นของการใช้ภาษา หรือแม้แต่เมื่อใช้คำนั้นประกอบกับบทบัญญัติอื่น ๆ ในกฎหมายนั้น

จากข้อวิจารณ์หรือผลที่เกิดขึ้นจากการตีความที่ใช้หลักเกณฑ์ในการตีความตามถ้อยคำตามตัวอักษร (Literal Rule) นี้ทำให้ศาลสูงของอังกฤษปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการตีความกฎหมายผ่อนคลายจากหลักการตีความถ้อยคำตามตัวอักษรขึ้นบ้าง ได้ปรับปรุงหลักตีความหลักดังกล่าวขึ้นมา คือ หลักการตีความโดยเล็งผลเลิศ (Golden Rule)

2. หลักการตีความโดยเล็งผลเลิศ

หลักการตีความ โดยเล็งผลเลิศ (Golden Rule) หลักการตีความโดยเล็งผลเลิศนี้เพื่อไม่ให้การใช้หลักการตีความถ้อยคำตามตัวอักษร (Literal Rule) ก่อให้เกิดผลที่ประหลาดหรือไม่สอดคล้องสมเหตุสมผลหลักการตีความหลักนี้มีสาระสำคัญว่าถ้อยคำในกฎหมายลายลักษณ์อักษรจะต้องตีความไปในทางที่ละเว้นไม่ให้เกิดผลอันไม่พึงปรารถนา คือ

1) ในกรณีที่กฎหมายลายลักษณ์อักษรนั้นอาจแปลความหมายไปได้เป็น 2 นัย หรือมากกว่านั้น ศาลย่อมจะตีความไปในทางที่มีความหมายอันสมควรและมีใช้ไปในทางที่ไม่ควรจะเป็นหรือบังเกิดผลประหลาด

² ธานินทร์กรวิเชียร และวิชา มหาคุณ, “การตีความกฎหมาย” โครงการสืบทอดตำราครูทางนิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนชาวพิมพ์ จำกัด, 2545)

2) ในกรณีที่ถ้อยคำในกฎหมายหลายลักษณะอักษรนั้นมีความหมายตามตัวอักษรเพียงประการเดียว แต่ศาลก็ยังไม่ยอมตีความตามความหมายนั้น ถ้าหากการตีความตามตัวอักษรนั้นจะทำให้เกิดผลประหลาดในแง่ขัดต่อหลักกฎหมายทั่วไป

เมื่อพิจารณาศึกษาถึงการตีความตามตัวอักษรนั้นจะทำให้เกิดผลประหลาดในแง่ขัดต่อหลักกฎหมายทั่วไประบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) เช่น “ไม่มีผู้ใดที่พึงได้ประโยชน์จากการกระทำความผิดของตนเอง” ในคดีหนึ่ง คือ Re Sigsworth (1935) ในคดีนั้นบุตรฆ่ามารดาของตนเองเพื่อหวังมรดกของมารดาในฐานะที่ตนเป็นทายาทโดยธรรม กฎหมายที่ให้บุตรผู้สืบสันดานเป็นทายาทโดยธรรมนี้คือ พระราชบัญญัติ The Administration of Estates Act, 1925 ในกฎหมายฉบับนี้ถือว่า ผู้ใดก็ตามที่เป็นผู้สืบสันดานเจ้ามรดกแล้ว ย่อมมีสิทธิได้รับมรดกของเจ้ามรดกโดยไม่มีข้อแม้ใด ๆ แม้แต่กระนั้นก็ตามศาลอังกฤษก็ยังตัดสินว่าจำเลยซึ่งเป็นผู้สืบสันดานฆ่าบุพการีของตน ผู้ซึ่งเป็นเจ้ามรดกไม่มีสิทธิได้รับมรดกของเจ้ามรดกนั้น เพราะถ้าจะถือตามตรงบทกฎหมายฉบับนี้ก็จะขัดกับหลักกฎหมายทั่วไปที่ว่า “ไม่มีผู้ใดที่พึงได้ประโยชน์จากการกระทำความผิดของตนเอง” เป็นต้น

หลักการตีความเล็งผลเลิศนี้ในบางกรณีได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ศาลตีความตามเจตนารมณ์ของฝ่ายนิติบัญญัติโดยอาศัยเหตุผลอื่นนอกจากถ้อยคำและความหมายธรรมดาแห่งถ้อยคำที่ปรากฏในตัวบทกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งศาลไม่สมควรจะมีอำนาจจะกระทำเช่นนั้น

3. หลักการตีความโดยอาศัยเหตุที่มีการแก้ไขข้อบกพร่องที่มีอยู่ก่อนออกกฎหมายลายลักษณ์นั้นเป็นเครื่องมือช่วยตีความ

หลักการตีความโดยอาศัยเหตุที่มีการแก้ไขข้อบกพร่องที่มีอยู่ก่อนออกกฎหมายลายลักษณ์นั้นเป็นเครื่องมือช่วยตีความ (Mischief Rule) หลักการตีความโดยอาศัยเหตุที่มีการแก้ไขข้อบกพร่องที่มีอยู่ก่อนออกกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Mischief Rule) ซึ่งเป็นหลักที่มีมาก่อนหลักการตีความเล็งผลเลิศ (Goden Rule) ซึ่งเป็นหลักที่เปิดโอกาสให้ศาลได้พิจารณาบทบัญญัติกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่รัฐสภาตราขึ้น โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของกฎหมายหมายที่ตราขึ้นใหม่นั้น แต่การจะใช้การตีความโดยอาศัยเหตุที่มีการแก้ไขข้อบกพร่องที่มีอยู่ก่อนออกกฎหมายลายลักษณ์เป็นเครื่องมือช่วยตีความนี้ (Mischief Rule) ต่อเมื่อไม่อาจจะใช้หลักกฎหมายที่เกิดจากคอมมอนลอว์ (Common Law) บังคับแก่กรณีที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งศาลสูงของอังกฤษ ได้วางหลักไว้ว่าศาลจำเป็นต้องพิจารณาจากแนวทาง 4 ประการ ดังต่อไปนี้³ คือ

³ อักษราทร จุฬารัตน, การตีความกฎหมาย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กฎหมายไทย, 2542), น. 11.

- 1) ต้องพิจารณาว่าก่อนที่มีการตราพระราชบัญญัติดังกล่าวขึ้นนั้น หลักกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) ในเรื่องที่เป็นปัญหามีไว้ว่าอย่างไร
- 2) ข้อบกพร่องที่หลักกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) มิได้วางเอาไว้เป็นอย่างไร
- 3) สิ่งที่รัฐสภาออกกฎหมายดังกล่าวมานั้นมีวิธีแก้ไขข้อบกพร่องในเรื่องนั้นไว้อย่างไร
- 4) เหตุผลที่แท้จริงในการกำหนดวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องนั้นคืออะไร

ดังนั้นสรุปได้ว่า หลักการตีความกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่เป็นกฎหมายเฉพาะจะมีการตีความตามตัวอักษร แต่เมื่อการตีความตามตัวอักษรล้มเหลวหรือทำให้เกิดผลประหลาดจะต้องนำหลักการตีความตามเจตนารมณ์มาตีความ โดยอาศัยเหตุที่มีการแก้ไขข้อบกพร่องที่มีอยู่ก่อนออกกฎหมายลายลักษณ์อักษรนั้นเป็นเครื่องช่วยตีความ

อนึ่ง การตีความกฎหมายอังกฤษมา โดยเฉพาะในกฎหมายอาญาเกี่ยวกับปัญหาว่าจะตีความให้ครอบคลุมถึงสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ที่มีได้อยู่ในขณะที่ตรากฎหมายได้หรือไม่เพียงใด ซึ่งในเรื่องนี้เดิมการตีความให้ครอบคลุมถึงสิ่งที่ไม่ได้อยู่ในขณะที่ยกกฎหมายนั้นจะใช้ในกฎหมายที่มุ่งเยียวยาความเสียหาย (ทางแพ่ง) เท่านั้นจะไม่ใช้ในคดีอาญา แต่ในเรื่องนี้ต่อมานักกฎหมายอังกฤษได้คลายความเคร่งครัดในการตีความกฎหมายอาญาลงไปบ้าง

2.1.2 การตีความกฎหมายอาญาตามระบบกฎหมายซีวิลลอว์

กฎหมายอาญา เป็นกฎหมายที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่ถูกลงโทษโดยตรง แม้ว่าผู้ที่ถูกลงโทษนั้นจะเป็นผู้กระทำผิดก็ตาม กฎหมายย่อมมีเจตนารมณ์ที่จะระมัดระวังให้การลงโทษนั้นมีความเป็นธรรมแก่ผู้ที่ถูกลงโทษด้วย ดังนั้นจึงต้องมีหลักการตีความกฎหมายอาญา เพื่อเป็นหลักประกันแก่ผู้ที่ถูกลงโทษว่าจะได้รับความเป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรม หลักการที่ใช้ในการตีความกฎหมายอาญามีดังต่อไปนี้

1. หลักการตีความกฎหมายอาญาอย่างเคร่งครัด

การตีความกฎหมายอาญาต้องตีความโดยเคร่งครัดตามตัวอักษร ถ้าการตีความโดยเคร่งครัดตามตัวอักษรนั้นทำให้เกิดผลประหลาด ก็จะต้องตีความตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้นอย่างเคร่งครัดเช่นกัน เมื่อกฎหมายอาญาบัญญัติการกระทำที่เป็นความผิดและโทษไว้อย่างชัดเจนแน่นอนแล้ว ในการนำกฎหมายอาญามาใช้ในการวินิจฉัยพิจารณาคดี จึงต้องตีความกฎหมายอาญานั้นอย่างเคร่งครัด จะนำจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น หรือบทกฎหมายใกล้เคียงอย่างอื่น หรือหลักกฎหมายทั่วไปมาใช้ว่าการตีความกฎหมายแพ่งไม่ได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ไม่ได้ห้ามการตีความเพื่อขยายความ ได้แก่ การตีความโดยยึดถือสิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองเป็นหลัก อันเป็นการ

ตีความตามตัวอักษร ควบคู่ไปกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย จึงอาจขยายความตามบริบทและความหมายที่แท้จริงของบทบัญญัติได้⁴

ศาสตราจารย์ พระยาอรรถกรีย์นิพนธ์ กล่าวไว้ในประเด็นการตีความว่า “การแปลกฎหมายอาญามีหลักต่างจากกฎหมายแพ่ง เช่นเทียบกับบทกฎหมายใกล้เคียงไม่ได้ อาทิด้วยบทกล่าวว่า ผู้ใดกระทำโดยเจตนาให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ท่านว่ามันฆ่าคน โดยเจตนา แต่ถ้าฆ่าตัวเองจะนำบทนี้มาลงโทษไม่ได้ เพราะไม่มีกฎหมายบัญญัติโดยตรงว่าผิด ทั้งนี้อย่าลืมนว่าเป็นคนละเรื่องกับการตีความของศาล ไม่มีอะไรห้ามมิให้ศาลตีความ หลักการตีความ ย่อมให้ได้ทั่วไป ทั้งแพ่งและอาญา ทางอาญาการตีความต้องใช้หลักเคร่งครัดไม่ใช่ extensive ต้องตีความโดยเด็ดขาด ไม่ใช่ขยายความ โดยหลักนี้ศาลมีอำนาจจะค้นหาเจตนาของผู้ร่างว่า ผู้ร่างมีความมุ่งหมายอย่างไร แต่ศาลจะตีความให้ฝ่าฝืนลายลักษณ์อักษรที่เขียนไว้ไม่ได้ ต้องตีความเพียงภายในลายลักษณ์อักษร...”⁵ ความดังเช่นในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 บัญญัติว่า “บุคคลจักต้องรับโทษทางอาญาต่อเมื่อ...” ซึ่งมาตรานี้ก็มาจากหลักการตีความกฎหมายอาญาอย่างเคร่งครัด กล่าวโดยสรุป การตีความตามตัวอักษรอย่างเคร่งครัด คือการหยั่งทราบความหมายของตัวบทโดยการถอดความหมายของถ้อยคำที่ปรากฏในบทบัญญัตินั้น ๆ ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นนั่นเอง

3. การตีความกฎหมายอาญาตามเจตนารมณ์

การตีความตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย คือการค้นหาความหมายของบทบัญญัติ โดยการพิจารณาจากเจตนารมณ์หรือคุณธรรมทางกฎหมายที่บทบัญญัตินั้น ๆ มุ่งหมายที่จะคุ้มครอง เนื่องจากในการบัญญัติกฎหมายแต่ละฉบับแต่ละมาตรานั้นย่อมมีเหตุผลในการร่าง มิใช่ร่างขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่มีเหตุผลสนับสนุนเมื่อตีความตามตัวอักษรอย่างเคร่งครัดแล้วได้ผลประหลาด จึงจำเป็นต้องนำหลักการตีความตามเจตนารมณ์มาใช้ควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้กฎหมายมีความยืดหยุ่นและตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยอาศัยเครื่องมือที่ช่วยในการค้นหาเจตนารมณ์ของกฎหมาย อันได้แก่ หลักการและเหตุผลในการร่างกฎหมาย นิยามศัพท์ ความมุ่งหมายในการใช้

⁴ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 12 (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2553), น.26

⁵ ศาสตราจารย์ พระยาอรรถกรีย์นิพนธ์, กฎหมายอาญาพิศดาร พ.ศ. 2489 พิมพ์ในหนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพระยาอรรถกรีย์นิพนธ์ (สิทธิ จุณฉานนท์) (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2521), น.113.

กฎหมาย เป็นต้น⁶ กล่าวโดยสรุป การตีความกฎหมายอาญาตามเจตนารมณ์ หมายถึง การค้นหาเหตุ และผลที่อยู่เบื้องของบทบัญญัตินั้น นั่นเอง

3. การตีความกฎหมายอาญาโดยขยายความ

การตีความแบบขยายความ เป็นวิธีการตีความที่ตรงกันข้ามกับการตีความตามตัวอักษร อย่างเคร่งครัด⁷ เมื่อผู้ร่างกฎหมายใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายแคบกว่าความตั้งใจของตน ศาลจึงตีความถ้อยคำนั้น โดยขยายความหมายให้กว้างกว่าถ้อยคำตามเจตนาของผู้ร่างกฎหมาย⁸ เพื่อให้ครอบคลุมถึงความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้น แต่ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงความหมายของบทบัญญัติ แต่เป็นเพียงการทำให้ความหมายที่ขาดไปเนื่องจากความไม่สมบูรณ์ของกฎหมายกลับมาสมบูรณ์ตามเจตนารมณ์ของผู้ร่างกฎหมายเท่านั้น ไม่หมายความว่าศาลจะต้องดำเนินตามตัวอักษรเป็นเถรตรง การแปลโดยเคร่งครัดอาจทำให้ต้องตีความโดยขยายความในบางกรณีได้ หลักการตีความโดยเคร่งครัดเป็นแต่การห้ามมิให้ศาลขยายความตามใจชอบเท่านั้น แต่ถ้าการตีความโดยขยายความ เป็นแต่การตีความตรงตามความมุ่งหมายแห่งกฎหมายตามที่ปรากฏจากตัวบทกฎหมายเองแล้ว ศาลยุติธรรมก็ชอบที่จะทำได้⁹ กล่าวโดยสรุป การตีความแบบขยายความคือการให้ความหมายของถ้อยคำในบทที่แคบให้กว้างขึ้น แต่ไม่ใช่การเปลี่ยนจุดมุ่งหมายของบทบัญญัติและไม่ตีความขยายเกินไปจนขัดกับตัวอักษรที่ปรากฏนั่นเอง

2.2 วัตถุประสงค์ของการลงโทษ

ในปัจจุบันมีมาตรการบังคับทางอาญาที่จะใช้กับผู้กระทำความผิดมากมาย แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงมาตรการบังคับทางอาญา ได้แก่ โทษ วิธีการเพื่อความปลอดภัย และมาตรการบังคับทางอาญาอื่น¹⁰

โทษ เป็นการกระทำที่ส่งผลร้ายหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ที่ได้รับโทษ ไม่ว่าจะเป็นการได้รับความทุกข์ทรมานด้านร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สิน เป็นมาตรการบังคับทางอาญาที่มีมา

⁶ หยุด แสงอุทัย, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 9 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536), 121-3

⁷ Vito Velluzzi, "Analogia Giuridiga ed Inwerpretazione Estensiva: Usi ed Abusi in Diriwwo Penale," In Paper presented of 'Forms of rotational orgumentation' SIFA Conference, (December 1995) 7.

⁸ Maccormick and Summers, Interpreting Statutes: A Comparative Study, 219.

⁹ หยุด แสงอุทัย, คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา, (กรุงเทพมหานคร), น.170.

¹⁰ คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญากฎทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน), 441-443.

ช้านาน และจนถึงปัจจุบันก็ยังไม่มียุติธรรมใดที่จะมาทดแทนโทษได้ เนื่องจากการลงโทษนั้นเป็น เครื่องมือส่งเสริมประสิทธิภาพของกฎหมาย ดังนั้น วัตถุประสงค์ในการลงโทษ มีดังต่อไปนี้

2.2.1 การลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน

การแก้แค้นทดแทนเป็นวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่เก่าแก่ที่สุด ได้รับความนิยมนและมี การใช้อย่างแพร่หลายกว่าวัตถุประสงค์ในการลงโทษอย่างอื่น ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันเหตุผลใน การแก้แค้นทดแทนจะขึ้นอยู่กับความรู้สึกของผู้ที่ถูกกระทำว่าอยากให้ผู้กระทำผิดนั้นต้องได้รับความเจ็บปวด ทุกข์ทรมานเท่ากับหรือมากกว่าที่ตนเองประสบให้สาสมกับความผิดที่ตนได้กระทำ ตามหลักที่ว่า “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน”¹¹ โดยอาจกล่าวได้ว่าปฏิกิริยาในการแก้แค้นเป็นสิ่งที่อยู่ใน ภายใต้อิทธิพลของมนุษย์มาตั้งแต่ยุคดึกดำบรรพ์ รัฐเห็นว่าประชาชนต้องการให้มีการทดแทน โดย การลงโทษผู้กระทำความผิดให้สาสมกับความผิดเพื่อเป็นการแก้แค้น รัฐจึงต้องเข้ามาจัดการเอง ซึ่งจะเป็น ระเบียบเรียบร้อยดีกว่าที่จะให้ประชาชนจัดการแก้แค้นกันเอง ความคิดสนับสนุน วัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนนี้ ได้มีการให้เหตุผลและวางหลักเกณฑ์ไว้โดย Kant และ Hegel

Kant ได้ให้เหตุผลว่าการลงโทษเป็นของคู่กันกับการกระทำความผิดดังนั้นเพื่อความ ยุติธรรมแล้วผู้ซึ่งจงใจทำการอันไม่เป็นธรรมจะต้องถูกลงโทษ ทางอาญาซึ่งได้สัดส่วนพอดีทั้งใน สภาพและความหนักเบากับความผิดถ้าสังคมไม่ลงโทษผู้กระทำความผิดก็เท่ากับว่าสังคมยอมรับ การกระทำของเขาและด้วยเหตุนี้ ก็มีผลเสมอเหมือนกับว่าสังคมเป็นผู้สนับสนุนให้กระทำความผิด Kant ถือหลักการนี้อย่างเข้มงวดโดยไม่ยอมรับเหตุผลอย่างอื่นในการลงโทษและได้กล่าว ไว้ในหนังสือ Philosophy of Law ว่าจะใช้การลงโทษเป็นเพียงเครื่องมือเพื่อให้เกิดประโยชน์ อย่างอื่นไม่ได้ไม่ว่าจะเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ถูกลงโทษเองหรือแก่สังคมเป็นส่วนรวมก็ตามการ ลงโทษในทุกกรณีจะต้องเนื่องมาจากสาเหตุว่าบุคคลที่ถูกลงโทษได้กระทำความผิดอาญาเท่านั้นทั้งนี้ เพราะเป็นการไม่บังควรที่จะปฏิบัติต่อบุคคลหนึ่งเพียงเพื่อเป็นเครื่องมือให้บังเกิดผลแก่คนอื่นทุก คนมีสิทธิในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์ในอันจะไม่ถูกปฏิบัติเช่นนั้น

Hegel มีความเห็นว่าการลงโทษเป็นการยุติธรรมเพราะผู้ถูกลงโทษสมควรที่จะได้รับ โทษก็จริงอยู่ แต่หากเมื่อได้ปรากฏว่าเป็นการยุติธรรมที่จะต้องมีการลงโทษแล้ว Hegel ยังยอมให้ นำสิ่งอื่นนอกจากความผิดของการกระทำเข้ามาพิจารณาในการกำหนดโทษด้วย

ในทางปฏิบัติแล้ว วัตถุประสงค์เพื่อทดแทนนับว่ายังเป็นสิ่งที่ยังคงมีอยู่แม้จะมี แนวความคิดใหม่ว่าวัตถุประสงค์เหล่านี้เป็นสิ่งล้าสมัยและไม่ชอบด้วยมนุษยธรรม เพราะ

¹¹ อุทัย อาทิวา, ทฤษฎีอาชญาวิทยากับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ.พรินติ้ง), น.51.

ความรู้สึกนึกคิดของคนส่วนมากยังต้องการให้อาชญากรได้รับผลร้ายจากการกระทำผิด พอสมควร กับความสำคัญของความผิดที่ได้กระทำลงอยู่ และเมื่อกฎหมายเป็นเครื่องมือของสังคมกฎหมาย จึงไม่อาจจะทิ้งวัตถุประสงค์ของการลงโทษ เพื่อเป็นการทดแทนนี้เสียได้ กฎหมายจึงมีความ ยึดหยุ่นให้ผู้พิพากษาใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษให้แก่ผู้กระทำผิดรายใดโดยคำนึงถึง พฤติการณ์แห่งความร้ายแรงของการกระทำผิดนั้น เจตนาในการกระทำผิดว่ามีเจตนา หรือไม่ หรือความผิดนั้นเกิดจากความประมาท ดังนั้นวัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อทดแทนนี้ จึงยังคงมีใช้กันอยู่ในปัจจุบัน

อย่างไรก็ตามแนวความคิดที่เห็นว่าการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนเป็นสิ่งที่ไม่สมควร และไม่ชอบด้วยเหตุผลเพราะถือว่าการแก้แค้นทดแทนนั้นไม่ได้คำนึงถึงความปลอดภัยของสังคม คือไม่ได้คำนึงว่าการลงโทษนั้นจะเป็นการทำให้อัตราการเกิดอาชญากรรมลดลงได้หรือไม่และ เมื่อไม่ได้คำนึงถึงอนาคตแล้วการลงโทษหรือไม่ลงโทษก็จะมีผลเท่ากันความเพราะความผิดได้ กระทำไปแล้วและเกิดผลขึ้นแล้วแม้จะลงโทษหรือไม่ลงโทษก็จะมีผลเท่ากันความเพราะความผิดได้ กระทำความผิดหายไปหรือกลับคืนดีได้นอกจากนี้วัตถุประสงค์เพื่อการแก้แค้นทดแทนมิได้ คำนึงถึงความปลอดภัยของสังคม เพราะเมื่อผู้กระทำความผิดได้รับโทษจนสาสมกับความผิดแล้ว ก็จะถูกปล่อยตัวออกมาทางทางที่ยังอาจเป็นภัยต่อสังคมอยู่ก็ได้บุคคลบางคนควรถูกกักกันออกจาก สังคมตลอดไป เช่นผู้ที่กระทำความผิดจนคิดเป็นนิสัยเกินกว่าที่จะแก้ไขได้แต่ถ้าคำนึงถึงแต่เพียง การทดแทนแล้วก็จะไม่สามารถกักขังไว้ตลอดไปได้¹²

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทน เป็นการผสมผสานระหว่างความต้องการ แก้แค้นของมนุษย์ในสมัยก่อนกับความยุติธรรมในปัจจุบัน โดยมีความเชื่อมั่นว่าการลงโทษเป็น การทดแทนความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายได้อย่างแท้จริง เนื่องจากทำให้ผู้เสียหายพอใจและเป็นการ ย้ำเตือนให้ทุกคนเชื่อและปฏิบัติตามกฎหมาย โดยถือว่าเป็นหน้าที่ต้องผูกพันในสังคม แม้ในปัจจุบัน ทฤษฎีการลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทนจะไม่ได้รับการยอมรับดังเช่นในอดีต เพราะเห็นว่าทฤษฎี นี้มีความล้าสมัยและไม่ชอบด้วยหลักมนุษยธรรม แต่อย่างไรก็ตามวัตถุประสงค์ของการแก้แค้น ทดแทนตามทฤษฎีนี้ก็ยังคงมีการนำมาปรับใช้ในการลงโทษผู้กระทำความผิดตลอดมา เพียงแต่การ นำมาใช้เป็นหลักในการพิจารณาลงโทษผู้กระทำความผิดนั้น ต้องขึ้นอยู่กับสภาพสังคมและ แนวนโยบายของผู้ปกครองในยุคนั้นๆ ประกอบกับสภาพจิตใจของวิญญูชน และปฏิเสธไม่ได้ว่า มนุษย์ยังคงมีความต้องการให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนอยู่ตลอดมาตั้งแต่ อดีตจวบจนปัจจุบัน

¹² ฉัฐพล จิรกอบสกุล, การนำมาตราการอื่นมาใช้แทนแทนการลงโทษทางอาญา : ศึกษาเฉพาะกรณี ความผิดลหุโทษ (2549), น. 41-54

2.2.2 การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่

ตามแนวความคิดนี้ วัตถุประสงค์ในการลงโทษผู้กระทำความผิดก็เพื่อประโยชน์ 2 ประการ คือ ประการที่ 1 เพื่อเป็นตัวอย่างให้คนทั่วไปเห็นว่าเมื่อกระทำความผิดแล้วจะต้องได้รับโทษ เช่นนี้เมื่อคนทั่วไปได้รับทราบก็จะเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิด ประการที่ 2 เพื่อให้มีผลแก่ตัวผู้กระทำความผิดเอง คือ ทำให้ผู้กระทำความผิดซึ่งถูกลงโทษมีความคิดกลัวไม่กล้าจะกระทำความผิดขึ้นอีก ฉะนั้นการลงโทษนี้จึงมีลักษณะมองไปในอนาคต ต้องการขู่ไม่ให้คนทั่วไปกระทำความผิดและไม่ให้คนที่กระทำความผิดแล้วกระทำความผิดซ้ำอีก¹³

เพื่อที่จะให้การลงโทษมีผลตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว จะต้องจัดวางระดับโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด ให้ผลร้ายที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับจากการลงโทษสูงกว่าผลดีที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับจากการกระทำผิดของตน โดยมีความเห็นว่าขณะที่คนเรากำลังคิดตกลงใจว่าจะกระทำความผิดดีหรือไม่นั้น จะไตร่ตรองก่อนว่าหากกระทำความผิดลงไปจะได้ผลดีอย่างไรและจะมีผลเสียอย่างไร หากเมื่อคิดเปรียบเทียบดูแล้วเห็นว่าผลดีมากกว่าผลเสียก็จะตกลงใจกระทำความผิด แต่ถ้าหากเห็นว่าการกระทำความผิดนั้นจะเกิดผลเสียมากกว่าผลดีก็ย่อมลี้มเลิกละความคิดที่จะกระทำความผิดนั้น เพราะฉะนั้นวิธีการป้องกันการกระทำความผิด ก็คือกำหนดอัตราโทษซึ่งมีผลเสียที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับสูงกว่าผลดีที่จะได้รับจากการกระทำผิด ผู้ที่คิดจะกระทำความผิดจะได้เลิกเลิกละความตั้งใจและไม่กล้าจะกระทำความผิดลงไป

การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่บุคคลอื่นให้เกรงกลัวนั้น มีความเห็นว่าเป็นการไม่ยุติธรรม เพราะบุคคลใดจะถูกลงโทษประการใด ย่อมขึ้นอยู่กับกรกระทำของตนเองและไม่ควรถูกลงโทษ เพราะความต้องการที่จะใช้การลงโทษนั้นเป็นเครื่องมือให้บังเกิดผลแก่บุคคลอื่น เพราะมนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิมนุษยชนที่จะไม่ถูกกระทำเช่นนั้น ส่วนข้อที่ว่าการลงโทษเพื่อข่มขู่มีผลต่อตัวผู้กระทำความผิดเอง เพราะจะทำให้เข็ดหลาบนั้น มีข้อโต้แย้งว่าอาจไม่เป็นความจริงเสมอไป แต่จะกลับมีผลตรงกันข้าม เนื่องจากเหตุผลที่ว่าบุคคลทุกคนย่อมรักชื่อเสียงเกียรติยศของตนเอง ไม่ต้องการให้บุคคลมาตราหน้าว่าเคยต้องโทษทัณฑ์มาแล้ว แต่ถ้าได้ถูกลงโทษมาครั้งหนึ่งแล้วความกลัวดังกล่าวนั้นก็ย่อมหมดไป เพราะไม่ว่าจะได้กระทำความผิดอีกหรือไม่ชื่อเสียงเกียรติยศก็ไม่อาจกลับคืนมาได้ดังเดิม

แม้การลงโทษเพื่อการข่มขู่ จะเป็นสิ่งที่สามารถลดอาชญากรรมลงได้ แต่ก็มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับทฤษฎีดังกล่าวโดยมีความเห็นว่า

¹³ พรณิภา พลศิลป์, “มาตรการเสริมโทษทางอาญา : ศึกษากรณีการให้ทำงานบริการสังคม,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2553), น.15.

1. วัตถุประสงค์ของการลงโทษตามทฤษฎีข่มขู่ ก็เพื่อลดจำนวนการกระทำความผิดที่จะเกิดขึ้นต่อไป ทั้งจากตัวผู้กระทำความผิดเองและจากผู้อื่นที่ได้อุบัติเห็นการลงโทษ แต่ก็อาจจะไม่ได้ผลเสมอไป

2. อิทธิพลอื่นนอกจากการลงโทษ ย่อมมีส่วนช่วยในการป้องกันไม่ให้มีการกระทำความผิดได้ด้วยเช่น ศาสนา การอบรมสั่งสอนในครอบครัวและโรงเรียน นิสัย และความประพฤตินี้ที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูมาตั้งแต่เยาว์วัย เป็นต้น แต่ถึงอย่างไรก็ตามอัตราอาชญากรรมก็ยังคงเพิ่มขึ้น การข่มขู่จึงไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร แต่ในข้อนี้อาจมีเหตุผลแย้งได้ว่า การที่อาชญากรรมเพิ่มขึ้นมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย เช่น ปัจจัยทางสังคม ทางเศรษฐกิจและการเมือง ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิชาการ เช่น ความสะดวกในการประกอบอาชีพมีมากขึ้น ความขัดแย้งทางสังคมและความแตกต่างทางเศรษฐกิจ ทำให้คนต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดมากขึ้น เหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้อาชญากรรมเพิ่มมากขึ้นทั้งสิ้น และเราไม่มีทางทราบได้เลยว่าหากไม่มีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่แล้ว อาชญากรรมจะเพิ่มมากขึ้นกว่าปัจจุบันหรือลดน้อยลงกว่าสมัยก่อนที่สังคมยังไม่มีสาเหตุหรือปัญหาทางสังคมมากเท่าปัจจุบัน

3. ทฤษฎีข่มขู่ไม่ใช้กับการกระทำความผิดในบางกรณี เช่น การกระทำโดยบันดาลโทสะ ผู้กระทำจะไม่มีโอกาส ที่จะคิดใคร่ครวญว่าถ้าตนได้กระทำความผิดลงไปแล้วจะได้รับโทษสถานใด

4. ทฤษฎีข่มขู่ทำให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี เช่น ทำให้บุคลิกภาพของบุคคลเสื่อมเสียลงไป เนื่องจากต้องไปรับโทษอยู่ร่วมกันทั้งที่ได้กระทำความผิดเป็นครั้งแรก หรือโดยไม่ได้ตั้งใจกับผู้กระทำความผิดเป็นอาชญากร นอกจากนั้นทฤษฎีข่มขู่ไม่ได้คำนึงถึงการปรับปรุงตัวบุคคลและไม่ได้คำนึงถึงการช่วยเหลือหลังจากพ้นโทษมาแล้ว อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าไม่มีความจำเป็นอันใด ที่เราจะต้องลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ แต่เพียงประการเดียว เพราะเราอาจใช้วิธีการปรับปรุงแก้ไขและช่วยเหลือหลังพ้นโทษพร้อมๆกัน ไปกับวัตถุประสงค์เพื่อการข่มขู่ได้ แม้ว่าการลงโทษเพื่อข่มขู่จะไม่สามารถลงโทษเบาเกินไปจนไม่เหมาะสมกับการกระทำความผิดได้ เพราะจะทำให้บุคคลทั่วไปไม่เกรงกลัวก็ตาม แต่การลงโทษให้หนักพอที่จะเป็นการข่มขู่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะปรับปรุงแก้ไขตัวบุคคลไม่ได้ แต่การปรับปรุงแก้ไขย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น การแยกขังผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นอาชญากรอาชีพ ออกจากผู้กระทำความผิดที่ไม่ใช่อาชญากรอาชีพหรือการให้การรักษาแก่ผู้กระทำความผิดที่มีความผิดปกติทางจิตใจ โดยการ จัดแพทย์ไปรักษาการฝึกอาชีพ อบรมความประพฤติ สิ่งเหล่านี้จัดว่าเป็นการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งย่อมกระทำได้แม้ผู้ต้องโทษจะได้รับโทษหนักหรือถูกกักขังเป็นเวลานานก็ตาม แต่หากปรากฏว่าผู้ต้องโทษสามารถปรับปรุงแก้ไขตนเองได้แล้ว ก็อาจปล่อยให้พ้นโทษก่อนกำหนดเวลาได้ จะเห็นว่าการ

ลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ อาจใช้ไปพร้อมกับการปรับปรุงแก้ไขตัวผู้กระทำความผิดและช่วยเหลือหลังจากพ้นโทษได้โดยไม่ขัดแย้งกันแต่อย่างใด

2.2.3 การลงโทษเพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไข

การลงโทษเพื่อการปรับปรุงแก้ไขนั้น เป็นการลงโทษเพื่อวัตถุประสงค์ในอนาคต มีลักษณะคล้ายกับการลงโทษตามทฤษฎีข่มขู่ แต่ก็มีแตกต่างกัน¹⁴ เนื่องจากการลงโทษเพื่อข่มขู่เน้นมุ่งหมายที่จะป้องกันการกระทำความผิดจากบุคคล 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 ผู้กระทำความผิดที่ได้รับการลงโทษแล้วเกิดความคิดกลัวไม่กล้าที่จะกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก และ กลุ่มที่ 2 บุคคลอื่นเกิดความเกรงกลัวไม่กล้าที่จะทำความผิดขึ้นมาใหม่ ส่วนการลงโทษตามทฤษฎีปรับปรุงแก้ไขมีความมุ่งหมายแคบกว่านั้น คือมีความมุ่งหมายเพียงที่จะป้องกันไม่ให้บุคคลที่ได้กระทำความผิดมาแล้วกลับมาก่อทำความผิดซ้ำขึ้นอีก แต่ไม่ได้มุ่งหมายที่จะให้มีผลถึงบุคคลอื่น โดยตรง ด้วยวิธีการตามทฤษฎีนี้คือนอกจากจะพยายามหาทางให้ผู้ที่ได้กระทำความผิดมาแล้ว เกิดความประสงค์ที่จะยับยั้งไม่กระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก ยังจะต้องทำให้ผู้นั้นเกิดความสามารถที่จะยับยั้งเช่นนั้นด้วย¹⁵

ทฤษฎีการปรับปรุงแก้ไขนี้เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่ใหม่ที่สุด โดยมีความเห็นที่ไม่ควรใช้คำว่า การลงโทษ เมื่อเราพูดถึงวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงแก้ไขของการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด แต่ควรใช้คำว่า การปฏิบัติแทน โดยมีวิธีการในการปรับปรุงแก้ไขที่สำคัญคือ

1. พยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้ผู้กระทำความผิด ประสบกับสิ่งที่จะทำให้ลายคุณลักษณะประจำตัวของเขาทั้งนี้เพราะเมื่อผู้กระทำความผิดได้มาถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำแล้ว จะทำให้ฐานะและชื่อเสียงของเขาเสื่อมลงไป ทำให้โอกาสที่จะกลับตัวได้ลดน้อยลงไป และที่สำคัญก็คือเมื่อผู้กระทำความผิดยังพอมีโอกาสจะกลับตัวได้ กลับต้องมาอยู่ร่วมกันกับผู้กระทำความผิดที่เป็นอาชญากรอาชีพซึ่งมีอิทธิพลในการที่จะครอบงำ จนทำให้ผู้ที่พอจะกลับตัวได้หมดโอกาสที่จะทำเช่นนั้น เนื่องจากคนเรานั้นเลวลงได้ง่ายกว่าดีขึ้น ซึ่งอาจป้องกันได้โดยการปล่อยตัวผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้โทษจำคุก กล่าวคือกำหนดให้ศาลใช้ดุลพินิจรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดได้ คือถ้าจำเลยมิได้กระทำความผิดซ้ำขึ้นอีกในระหว่างระยะเวลาที่กำหนดไว้ โทษที่จำเลยจะได้รับก็เป็นอันหมดไปและในระหว่างรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษ ศาล

¹⁴ สหธน รัตนไพจิตร, “ความประสงค์ของการลงโทษทางอาญา : ศึกษาเฉพาะประเทศไทยสมัยใช้กฎหมายลักษณะอาญาและประมวลกฎหมายอาญา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527), น. 60.

¹⁵ อุททิศ แสนโกสีก, กฎหมายอาญา ภาค 1, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, 2525),

ก็อาจกำหนดให้จำเลยอยู่ภายใต้เงื่อนไขเพื่อควบคุมความประพฤติได้ นอกจากนี้ก็อาจมีการปล่อยตัวหลังจากได้รับโทษจำคุกแล้ว โดยพิจารณาจากความประพฤติของผู้ต้องโทษ หากเห็นว่าบุคคลนั้นจะไม่เป็นอันตรายต่อสังคมอีกต่อไป หรือเห็นว่าการถูกคุมขังจะทำให้บุคลิกภาพของคนนั้นเสื่อมทรามลงแต่มีข้อยกเว้นว่าวิธีการนี้จะไม่ใช่กับผู้ที่กระทำความผิดออกจากรั้ว

การแยกประเภทของนักโทษ ก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะทำให้การเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของนักโทษให้เสื่อมลงเป็นไปได้น้อยลง เช่น การแยกพวกผู้กระทำความผิดครั้งแรกออกจากผู้กระทำความผิดจนเป็นนิสัยหรือพวกอาชญากรอาชีพ เป็นต้น

2. วิธีการปรับปรุงผู้ต้องโทษในระหว่างคุมขัง ได้แก่ การฝึกหัดอาชีพ ซึ่งเมื่อผู้ต้องโทษพ้นโทษแล้วก็จะได้มีโอกาสใช้วิชาชีพทำมาหากินในทางทุจริตต่อไปได้ นอกจากนี้การฝึกหัดอาชีพยังช่วยให้นักโทษมีรายได้จากการทำงานและเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การปรับปรุงนี้อาจทำได้โดยการศึกษาหรือการอบรมทางศีลธรรมและศาสนา ซึ่งเป็นวิธีการสำคัญของการปรับปรุงและช่วยให้ผู้ต้องโทษกับตัวเป็นพลเมืองดีต่อไป

3. การให้ความช่วยเหลือหลังจากพ้นโทษ นักโทษส่วนมากเมื่อพ้นโทษแล้วต้องการจะกลับตัวเป็นคนดี แต่มีปัญหาบางประการคือไม่สามารถกลับเข้าทำงานหรือไม่สามารถหางานทำได้ ฉะนั้น การให้ความช่วยเหลือหลังจากพ้นโทษแล้ว จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำความผิด ให้สามารถกลับเข้ามาอยู่ในสังคมได้ เช่น การตั้งกองทุนช่วยเหลือการบริหารจัดการงาน เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการลงโทษเพื่อการปรับปรุงแก้ไขนั้น เป็นความคิดสมัยใหม่ ที่มุ่งเน้นฟื้นฟูผู้กระทำความผิดทั้งด้านร่างกายและจิตใจ¹⁶ แต่อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่าการลงโทษเพื่อการปรับปรุงแก้ไข ไม่สามารถที่จะแก้ไขผู้กระทำความผิดบางจำพวกให้กลับตัวเป็นคนดีได้ และวิธีการปรับปรุงแก้ไขจะต้องแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมของผู้กระทำความผิดแต่ละคน นอกจากนี้การการปรับปรุงผู้กระทำความผิดจะต้องเป็นไปโดยเหมาะสม และมีให้เป็นการส่งเสริมผู้กระทำความผิดจนได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ มากกว่าบุคคลธรรมดาที่มีได้กระทำความผิด

2.2.4 การลงโทษเพื่อเป็นการตัดไม่ให้มีโอกากระทำความผิดอีก

ทฤษฎีนี้เห็นว่าการลงโทษ ควรมีวัตถุประสงค์เพื่อไม่ให้ผู้กระทำความผิดที่ถูกลงโทษมีโอกาสกระทำความผิดซ้ำอีก จะเห็นได้ว่าการลงโทษตามทฤษฎีนี้คล้ายกับทฤษฎีข่มขู่และทฤษฎี

¹⁶ พลพิพัฒน์ วรชิตาภรณ์, “การนำเอาโทษกักขังมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553), น. 10.

ปรับปรุงแก้ไข ในข้อที่ว่ามุ่งหมายจะไม่ให้ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดซ้ำอีก แต่ต่างกันตรงที่ตามทฤษฎีข่มขู่มุ่งให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัวไม่กล้าจะกระทำความผิดขึ้นอีก ส่วนตามทฤษฎีปรับปรุงแก้ไขขอขมให้ไม่คิดที่จะกระทำความผิดขึ้นอีกโดยสมัครใจ และปรับปรุงแก้ไขให้ตัวเขาสามารถเว้นการกระทำความผิดได้ด้วยตัวเอง แต่ตามทฤษฎีตัดโอกาสนี้มุ่งป้องกันการกระทำความผิดขึ้นซ้ำอีก โดยการทำให้เขาหมดโอกาสที่จะกระทำความผิดได้ซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลายวิธี ดังนี้คือ

1. การประหารชีวิต วิธีนี้เป็นวิธีตัดไม่ให้มีโอกากระทำความผิดได้อย่างดีที่สุด เพราะเมื่อถูกประหารชีวิตไปแล้วย่อมไม่มีโอกาสกลับมากระทำความผิดได้อีก เป็นการตัดโอกาสแบบถาวร

2. การควบคุมตัว ที่ใช้กันมากที่สุดคือการจำคุก ซึ่งเป็นการตัดโอกาสแบบชั่วคราว ผู้กระทำความผิดไว้ชั่วระยะเวลาหนึ่งหรือตลอดชีวิต ในระหว่างที่ถูกจำคุกผู้ต้องโทษจะถูกตัดไม่ให้มีโอกาสออกมากระทำความผิดต่อสังคมได้ และเพื่อที่จะให้ได้ผลตามทฤษฎีนี้อย่างแท้จริงก็ควรจะมีการใช้อำนาจที่จะควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้ จนกว่าจะพิจารณาเห็นว่าไม่เป็นภัยต่อสังคมอีกต่อไป จึงจะปล่อยตัวออกมา เช่น มีการเพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดหลายครั้งไม่เช็ดหลาบ คือผู้ที่กระทำความผิดขึ้นเป็นครั้งที่ 2 ที่ 3 และต่อ ๆ ไปจะต้องถูกเพิ่มโทษให้หนักขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งในบางประเทศมีกฎหมายให้อำนาจศาลสั่งจำคุกผู้กระทำความผิดติดเป็นนิสัย ที่เห็นว่าไม่มีทางแก้ให้คืนดีได้ไว้จนตลอดชีวิตด้วย ซึ่งจะมีผลเป็นการป้องกันสังคมจากผู้นั้นตลอดไป แต่วิธีนี้ก็เป็นที่เกิดปัญหามาก เนื่องจากต้องพิจารณาว่าจะใช้วิธีการใดที่จะทำให้ผู้ถูกลงโทษละเว้นการกระทำความผิดได้ตลอดไป¹⁷

2.3 ความหมาย แนวความคิดและปัจจัยในการกำหนดเหตุจรรยา

2.3.1 ความหมายของเหตุจรรยา

เหตุจรรยา (Aggravation หรือ Aggravating Circumstances) เป็นเพียงคำที่ปรากฏในตำรากฎหมายอาญาเท่านั้น มิได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาแต่อย่างใด จึงมีนักกฎหมายหลายท่านพยายามให้คำนิยามของคำว่าเหตุจรรยาเอาไว้ ดังนี้ ศาสตราจารย์ ดร.เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “เหตุจรรยา เป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนัก

¹⁷ สมยศ วัฒนภิรมย์, “การรอกการลงโทษและการรอกการกำหนดโทษ,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536), น. 23-24.

ขึ้น”¹⁸ ศาสตราจารย์จิตติ ดิงศักดิ์ย์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “เหตุฉกรรจ์ คือ ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นเหตุเพิ่มโทษให้หนักขึ้น”¹⁹ อีกทั้ง ศาลมักจะใช้คำว่า “เหตุให้รับโทษหนักขึ้นเพราะ การกระทำ”²⁰ หรือ “เหตุให้รับโทษหนักขึ้น”²¹ ในคำพิพากษาอีกด้วย ส่วนในกฎหมายอาญาของต่างประเทศมีการตีความเหตุฉกรรจ์ตามความหมายใน พจนานุกรม Black’s Law ไว้ว่า “พฤติการณ์แวดล้อมใด ๆ ซึ่งประกอบกับการกระทำความผิดอาญา หรือการกระทำละเมิด อันมีผลทำให้ความผิดหรือผลของความเสียหายนั้นมีมากขึ้น หากแต่อยู่เหนือ หรือนอกไปจากองค์ประกอบในตัวของการกระทำความผิดทางอาญาหรือการกระทำละเมิด”²²

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า เหตุฉกรรจ์ คือ เหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น เนื่องจากการกระทำที่มีลักษณะร้ายแรง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดด้วยเจตนาที่ชั่วร้ายกว่าปกติหรือกระทำต่อบุคคลที่อ่อนแอหรือบุคคลที่กฎหมายมุ่งจะคุ้มครองเป็นพิเศษ หรือสิ่งใดที่อาจทำให้เกิดความเสียหายร้ายแรงหรือรุนแรงมากต่อชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลที่กฎหมายมุ่งจะคุ้มครองเป็นพิเศษ

¹⁸ เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 10 (กรุงเทพมหานคร : พลสยามพริ้นติ้ง, 2551), น.124.

¹⁹ จิตติ ดิงศักดิ์ย์, กฎหมายอาญา ภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 10 (กรุงเทพมหานคร : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2556), น.222.

²⁰ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 891/2521 จำเลยข่มขืนชำเราหญิง โดยพวกของจำเลยมีปืนบังคับไม่ให้คนอื่นช่วยหญิง จำเลยร่วมกระทำกับพวกที่มีอาวุธปืนจำเลยต้องรับโทษหนักขึ้นตาม มาตรา 276 วรรค 2

²¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2871/2537 จำเลยร่วมกับพวกอีก 3 คน ปล้นทรัพย์ผู้เสียหายโดยคนร้ายซึ่งเป็นพวกของจำเลยคนหนึ่งมีอาวุธปืนติดตัวไปด้วยและใช้อาวุธปืน ดังนี้ จำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา 340 วรรคสอง เท่านั้น ศาลจะนำ ป.อ. มาตรา 340 ตรี มาประกอบการลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา 340 วรรคสอง เพื่อให้ต้องรับโทษหนักขึ้นหาได้ไม่ เพราะจำเลยไม่ได้เป็นผู้มีหรือใช้อาวุธปืนเพื่อกระทำความผิดแต่อย่างใด ขณะที่จำเลยกับพวกมาทำการปล้นทรัพย์ จำเลยกับพวกไม่มียานพาหนะมา รยยนต์กระบะที่จำเลยขับ ไปในขณะที่ปล้นทรัพย์นั้นเป็นรถของผู้เสียหายเอง โดยผู้เสียหายนั่งไปด้วย จำเลยเป็นคนร้ายที่ใช้มีดปลายแหลมของกลางบังคับผู้เสียหายและขึ้นจับรถของผู้เสียหายไป ระหว่างที่จำเลยขับรถไป พวกจำเลยก็บังคับผู้เสียหายให้ปลดทรัพย์ให้ การที่จำเลยขับรถไปเป็นการขับไปตามสภาพของทรัพย์นั่นเองถือไม่ได้ว่าเป็นการปล้นทรัพย์โดยใช้ยานพาหนะเพื่อกระทำความผิดหรือเพื่อให้พ้นการจับกุมอันเป็นเหตุให้รับโทษหนักขึ้นตาม ป.อ. มาตรา 340 ตรี

²² “Any circumstance attending the commission of a crime or tort which increase its guilt or enormity or adds to its injurious consequences, but which is above and beyond the essential constituents of crime or tort itself”

2.3.2 แนวคิดในการกำหนดเหตุการณ์

แนวคิดการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น เนื่องจากเหตุการณ์เป็นแนวคิดที่กฎหมายต้องการให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษตามสัดส่วนของการกระทำความผิด โดยการลงโทษนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อการแก้แค้น ช่มชู้ และยับยั้งอาชญากรรม ซึ่งสำนักคลาสสิก (Classical School) ได้อธิบายแนวความคิดไว้ว่า มนุษย์มีเจตจำนงอิสระ (Free Will) คือ สามารถคิดหรือหาเหตุผลต่าง ๆ ได้ ด้วยตนเอง รวมทั้งการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใด ๆ ด้วย มนุษย์มักจะแสวงหาความสุข ความพึงพอใจเพื่อสนองความต้องการให้แก่ตนและมักจะหลีกเลี่ยงหรือไม่ประสงค์ที่จะต้องพบกับความเจ็บปวด ความลำบาก ความทุกข์ทรมาน ดังนั้น ก่อนที่จะลงมือกระทำการสิ่งใด จึงมีการชั่งน้ำหนักระหว่างความผลดีกับผลร้ายที่ตนจะได้รับจากการกระทำใด ๆ²³ เพื่อเลือกสิ่งที่ดีให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตน ดังนั้นการลงโทษผู้กระทำความผิดจึงต้องมีการกำหนดบทลงโทษที่มีลักษณะรุนแรง แน่นนอน และรวดเร็ว เพื่อให้มนุษย์เห็นถึงผลร้ายของการกระทำความผิดที่มีมากกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับ จึงจะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดไม่เลือกตัดสินใจกระทำความผิด²⁴ แต่อย่างไรก็ดีการกำหนดโทษเพื่อป้องกันสังคมก็จะต้องได้สัดส่วนกับความการกระทำความผิด ซึ่งในแง่ของการลงโทษเพื่อป้องกันสังคม (Deterrence Theory) เป็นแนวคิดที่พัฒนามาจากสำนักคลาสสิกที่มองว่า การตัดสินใจกระทำความผิดได้มีการชั่งน้ำหนักระหว่างโทษที่จะได้รับหากถูกจับกุมกับผลที่คาดว่าจะได้รับจากการกระทำผิดนั้นว่าตนจะได้รับสิ่งใดมากกว่ากัน หรือกล่าวได้ว่าการตัดสินใจกระทำความผิดนั้นมีอิทธิพลจากโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณา หากคาดว่าผลประโยชน์มีมากกว่าผลร้ายที่จะได้รับก็จะเลือกกระทำความผิด แต่หากผลร้ายที่จะได้รับมีมากกว่าผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับก็จะไม่ตัดสินใจกระทำความผิด ตามทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational Choice Theory) โดยการลงโทษเพื่อป้องกันสังคมนี้ได้แบ่งเป็น 2 รูปแบบ กล่าวคือ การป้องกันทั่วไป (General Deterrence) คือ การที่บุคคลในสังคมเกรงกลัวและไม่กล้ากระทำความผิดเพราะกฎหมายหรือกระบวนการยุติธรรม และการป้องกันโดยเฉพาะ (Specific Deterrence) คือ การทำให้บุคคลที่เคยถูกลงโทษมาแล้วไม่ประกอบอาชญากรรมอีกเพราะกลัวที่จะถูกลงโทษอีก ดังนั้น การกำหนดความผิดที่หลากหลายและมีลำดับชั้นความผิดนั้นสามารถทำให้ผู้กระทำความผิดชั่งน้ำหนักระหว่างผลประโยชน์และผลเสียที่อาจได้รับหากถูกจับกุมเพื่อตัดสินใจในการกระทำความผิด หากมีการกำหนดโทษของความผิดบางประเภทให้สูงขึ้นอาจป้องกันสังคมไม่ให้มีความผิดประเภทนั้น ๆ ได้

²³ ปกรณ์ ภูมิปกรณ์, ทฤษฎีอาชญาวิทยา, (กรุงเทพมหานคร: เอ็ม.ที.เพรส, 2555), น.104.

²⁴ พรชัย ชันดี, ทฤษฎีอาชญาวิทยา : หลักการ งานวิจัย และนโยบายประยุกต์, (กรุงเทพมหานคร : สุเนตรพิสิม, 2553), น.57-59.

มากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ดีการกำหนดโทษก็ต้องได้สัดส่วนและมีรูปแบบที่เหมาะสมต่อความผิดแต่ละประเภท

2.3.3 ปัจจัยในการกำหนดเหตุการณ์

การกำหนดเหตุให้ต้องรับโทษหนักขึ้นจากความผิดทั่วไปนั้นต้องเป็นกรณีที่มีความร้ายแรงและกฎหมายมุ่งที่จะคุ้มครองเป็นพิเศษ โดยสามารถแบ่งปัจจัยในการกำหนดเหตุการณ์ได้ดังนี้

1) ปัจจัยด้านผู้กระทำ

พิจารณาถึงคุณสมบัติหรือสถานะของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ กล่าวคือสามารถแสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ในการกระทำความผิด หรืออยู่ในสถานะที่มีหน้าที่ในการปกป้องดูแลทรัพย์สินของผู้อื่น เช่น กรณีผู้จัดการทรัพย์ตามคำสั่งศาลจัดการทรัพย์สินโดยทุจริตจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ในลักษณะทรัพย์สิน ตามมาตรา 354 หรือการต้องรับผิดเพราะบทบาทของผู้กระทำความผิด²⁵ เช่น การรับผิดของหัวหน้าในความผิดฐานอั้งยี่ตามมาตรา 209 เป็นต้น

2) ปัจจัยด้านความชั่วร้ายของจิตใจ

พิจารณาถึงเจตนาชั่วร้ายมากกว่าปกติย่อมต้องได้รับโทษหนักขึ้น ดังนั้นแม้จะเป็นการกระทำความผิดลักษณะเดียวกันแต่มีความชั่วร้ายของจิตใจที่แตกต่างกัน อาจต้องรับโทษที่ต่างกันได้ ทั้งนี้ปัจจัยนี้ใช้เฉพาะการกระทำความผิดโดยเจตนาเท่านั้น ไม่รวมถึงการกระทำความผิดโดยประมาท

3) ปัจจัยด้านการกระทำความผิด

พิจารณาถึงการกระทำความผิดที่มีรูปแบบหรือวิธีการที่แตกต่างจากกระทำทำความผิดอย่างทั่วไป และเป็นการกระทำที่อาจเกิดความรุนแรงได้มากกว่าปกติเช่น การกระทำความผิดโดยมีอาวุธ การกระทำความผิดโดยไตร่ตรองไว้ก่อน หรือการใช้กำลังประทุษร้าย เป็นต้น ซึ่งการกระทำที่มีความรุนแรงกว่าปกตินี้อาจส่งผลกระทบต่อความรุนแรงมากกว่าปกติดังนั้นกฎหมายก็จะเพิ่มโทษให้หนักขึ้นสำหรับการกระทำประเภทนี้

²⁵ วโรจน์ งามสุวรรณวานิช, “เหตุการณ์ในความผิดฐานชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์,” (วิทยานิพนธ์ มหบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558), น.22.

4) ปัจจัยด้านผู้ถูกระทำความผิดหรือทรัพย์สินที่ถูกกระทำ

ปัจจัยนี้พิจารณาถึงบุคคลหรือทรัพย์สินที่ถูกกระทำ เนื่องจากเจตนาของกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองเป็นพิเศษ²⁶ เช่น การคุ้มครองผู้เยาว์เพราะมีวุฒิภาวะต่ำ มีความอ่อนแอทางร่างกายและจิตใจมากกว่าผู้ใหญ่ ดังนั้นอาจตกเป็นเหยื่อของการทำความผิดได้ง่ายกว่าผู้ใหญ่ หรือกรณีทรัพย์สินที่กฎหมายมุ่งคุ้มครองเพื่อประโยชน์สาธารณะเนื่องจากเป็นทรัพย์สินที่ประชาชนทุกคนมีสิทธิใช้ร่วมกันเพื่ออำนวยความสะดวกหรือความปลอดภัยแก่คนในสังคม เป็นต้น

5) ปัจจัยด้านสถานที่ในการทำความผิด

เนื่องจากสถานที่นั้นมีความสำคัญต่อประชาชน กฎหมายจึงกำหนดให้การทำความผิดในสถานที่นั้นต้องรับโทษหนักขึ้น เช่น การลักทรัพย์ในสถานที่บูชาสาธารณะหรือสถานีรถไฟจะต้องรับโทษหนักขึ้นกว่าการลักทรัพย์กรณีทั่วไป

6) ปัจจัยด้านโอกาสในการทำความผิด

ปัจจัยด้านโอกาสในการทำความผิดนี้ พิจารณาถึงโอกาสที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับความสะดวก หรือสามารถแสวงหาประโยชน์ในพฤติกรรมนั้นได้ โดยที่เหยื่ออาจจะไม่สามารถใช้ความระมัดระวังได้อย่างปกติ เช่น การลักทรัพย์ในบริเวณที่เกิดอุบัติเหตุ หรือในเวลากลางคืน เป็นต้น นอกจากนี้ปัจจัยข้างต้นนักนิติศาสตร์ของประเทศไทยหลายท่าน ได้กำหนดความผิดที่ประกอบด้วยเหตุกรรจ์ไว้หลายลักษณะ ดังนี้

1. ท่านอาจารย์สัญญาฯ ลัจจวานิช²⁷ ได้แบ่งเหตุกรรจ์ออกเป็น 4 ประเภท คือ

- 1) เหตุกรรจ์ที่คำนึงถึงบุคคลที่ถูกประทุษร้าย
- 2) เหตุกรรจ์ที่คำนึงถึงลักษณะพิเศษของเจตนา
- 3) เหตุกรรจ์ที่คำนึงถึงความร้ายแรงของลักษณะและวิธีการกระทำ
- 4) เหตุกรรจ์ที่คำนึงถึงเจตนาพิเศษ

2. ส่วนท่านศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฒ นคร²⁸ ได้แบ่งเหตุกรรจ์ออกเป็น 2 ประเภท คือ

- 1) เหตุกรรจ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของการกระทำ
- 2) เหตุกรรจ์ที่เป็นจุดมุ่งหมายของอาชญากรรม

²⁶ พิชัย ด้านพัฒนามงคล, “เหตุกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), น.18.

²⁷ สัญญาฯ ลัจจวานิช, “ความคิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและความคิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง,” จัดพิมพ์โดย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2520, น.81

²⁸ คณิต ฒ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2560), น.149-155.

จะเห็นได้ว่าเหตุจรรยาบรรณ ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นนั้น อาจจะขึ้นอยู่กับลักษณะของบุคคลที่ถูกระทำ ความร้ายแรงของลักษณะของการกระทำหรือผลของการกระทำ รวมทั้งเจตนาของผู้กระทำด้วย การกำหนดเหตุจรรยาบรรณโดยอาศัยองค์ประกอบเช่นนี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าแนวความคิดในการลงโทษเนื่องจากจรรยาบรรณนั้น ได้ยึดถือหลักของการลงโทษที่มีลักษณะเป็นการแก้แค้นทดแทน ตามแนวความคิดของสำนักคลาสสิก ซึ่งถือว่าการลงโทษหนักหรือเบาขึ้น จะต้องสอดคล้องกับความร้ายแรงของการกระทำของผู้กระทำความผิดแต่ละคน โดยเบคาเรียกล่าวว่า กฎหมายที่จะพึงนำมาใช้เพื่อป้องกันการกระทำความผิด จะต้องมิโทษที่รุนแรงตามการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน กล่าวคือ ต้องให้ผู้กระทำความผิดที่กฎหมายกำหนดว่าเป็นเหตุจรรยาบรรณ ต้องรับโทษหนักขึ้นนั้น ก็เพื่อประโยชน์ของสังคม ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1. เป็นการแก้แค้นและทดแทนการกระทำความผิด และ 2. เพื่อเป็นการข่มขู่และป้องกันอาชญากรรมซึ่งวัตถุประสงค์ในการลงโทษทั้งสองประการนี้ ถือได้ว่าเป็นวัตถุประสงค์การลงโทษที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ และได้รับความนิยมนมากที่สุด

2.4 คุณธรรมทางกฎหมาย

ในบทบัญญัติแต่ละมาตรานั้นจะมีสิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองแฝงอยู่ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่มีรูปร่างไม่ใช่ตัววัตถุหรือตัวบุคคล แต่เป็นความคิดที่กฎหมายต้องการประกันจากการละเมิด ซึ่งในทางตำรากฎหมายเยอรมันเรียกว่า “Rechtsgut”²⁹ หรือ “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Legal interest) ซึ่งวลีนี้เป็นนามธรรมที่เป็นที่มาของ “ปทัสถาน” (Norm) อันเป็นพื้นฐานของความผิดอาญา (Crime) กล่าวได้ว่า ปทัสถานนั้นมีคุณธรรมทางกฎหมายแฝงอยู่ การกระทำผิดปทัสถานบางอย่างอาจยังไม่กระทบถึงการอยู่ร่วมกันของมนุษย์จึงไม่ร้ายแรงพอที่จะกำหนดเป็นความผิดได้ ฉะนั้น คุณธรรมทางกฎหมายในทางกฎหมายอาญา ไม่ว่าจะในประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอาญาอื่นล้วนแล้วแต่เป็นคุณธรรมทางกฎหมายที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมของมนุษย์ทั้งสิ้น ดังนั้นจึงต้องมีการคุ้มครอง คุณธรรมทางกฎหมายที่สำคัญนี้ด้วยกฎหมายอาญา

ตำรากฎหมายเยอรมันกล่าวว่า คุณธรรมทางกฎหมายเป็นผลผลิตของทฤษฎีกฎหมายอาญาในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ทฤษฎีกฎหมายอาญาในขณะนั้นกล่าวว่ากฎหมายอาญาตั้งอยู่บนหลักการคุ้มครองสิทธิ สมบัติทั้งหลายที่เป็นทรัพย์สินสมบัติและสมบัติอื่น ๆ (สมบัติในทางความคิด)

²⁹ คณิต ฒ นคร, “คุณธรรมทางกฎหมายกับการใช้กฎหมายอาญา,” วารสารอัยการ, 25,3 (2523, มกราคม), น. 56-61.

ของบุคคลชอบที่จะได้รับความคุ้มครองโดยกฎหมายอาญาและเห็นกันว่ากฎหมายอาญาไม่มีหน้าที่นอกเหนือจากนี้ โดยนัยนี้ก็คือว่าคุณธรรมทางกฎหมายเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณากันก็เฉพาะในกรณีที่คุณเป็นผู้เป็นเจ้าของสมบัติสามารถสละสมบัตินั้นได้เท่านั้น สมบัติที่สละได้ เช่น กรรมสิทธิ์ ความปลอดภัยของร่างกาย เสรีภาพ เป็นต้น

คุณธรรมทางกฎหมาย มิได้มีเพียงในกฎหมายอาญาเท่านั้น แต่ยังมีปรากฏในกฎหมายอื่นด้วย เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ซึ่งบัญญัติว่า "ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหาย ถึงแก่ชีวิตก็ดี อนามัยก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น"³⁰ คุณธรรมทางกฎหมายของบทบัญญัติมาตรานี้ คือชีวิต ร่างกาย (ความปลอดภัยของร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิ)

อย่างไรก็ตาม การที่จะกล่าวว่าจะอะไรคือคุณธรรมทางกฎหมายนั้นก็ปัญหาอย่างยิ่ง เป็นต้นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 ก็คือชีวิตมนุษย์ที่ถูกฆ่า มาตรา 358 ก็คือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์ของเจ้าทุกข์ แต่หากพิจารณาบทบัญญัติให้ลึกซึ้งแล้วจะพบว่าคุณธรรมทางกฎหมายไม่ใช่สมบัติเฉพาะส่วนของเจ้าทุกข์เฉพาะบุคคล ถึงแม้ว่าการกระทำที่ต้องลงโทษนั้นเป็นการกระทำโดยตรงต่อสมบัตินั้น ๆ และจะว่าคุณธรรมทางกฎหมายเป็นสมบัติของบุคคลผู้อาจตกเป็นเจ้าทุกข์ ขณะใดขณะหนึ่งได้ ว่าเป็นชีวิตของผู้ที่อยู่ภายใต้กฎหมายด้วยกันก็ไม่ใช่อีก ปัญหาจึงมีว่า คุณธรรมทางกฎหมายในเนื้อหาที่มีความหมายว่าอย่างไร

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า คุณธรรมทางกฎหมายนั้นไม่ใช่สิ่งที่เป็นรูปธรรม แต่เป็นภาพในทางความคิด หรือนามธรรมนั่นเอง กล่าวได้ว่า คุณธรรมทางกฎหมาย เป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ หรือเป็นสิ่งที่เป็คุณค่าในการอยู่ร่วมกันของสังคมมนุษย์ โดยการอยู่ร่วมกันโดยปกติสุขนั้นมนุษย์ทุกคนต้องเคารพและไม่ละเมิด ประโยชน์หรือคุณค่าของการอยู่ร่วมกัน ฉะนั้นจึงสามารถให้ความหมายของคุณธรรมทางกฎหมายได้ดังนี้ คุณธรรมทางกฎหมาย หมายถึง ประโยชน์หรือคุณค่าของการอยู่ร่วมกันที่กฎหมายคุ้มครอง หรือประโยชน์ที่กฎหมายคุ้มครอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าคุณธรรมทางกฎหมาย คือเหตุผลของการกำหนดความผิดอาญา

กฎหมายอาญามีภารกิจประการหนึ่งที่สำคัญ คือ การคุ้มครองคุณธรรมทางกฎหมายไม่ให้ถูกคุกคามหรือตกอยู่ในอันตราย แต่ในบางกรณียังมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันว่ากรณีนั้นเป็นการกระทำละเมิดต่อคุณธรรมทางกฎหมายแล้วหรือไม่ และในการกระทำละเมิดต่อคุณธรรมทางกฎหมายนั้นผิดกฎหมายหรือไม่ ดังตัวอย่างนี้ เกิดเหตุเพลิงไหม้ที่บ้านพักอาศัยหลังหนึ่ง มีเด็กติดอยู่ในชั้นที่สองของบ้าน หากจะต้องทำการช่วยเหลือเด็กที่ติดอยู่ท่ามกลางเพลิงไหม้นั้นทำได้โดยการ

³⁰ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420.

โยนเด็กกลงบนฟ้าไปรองรับเท่านั้น แม้พนักงานดับเพลิงจะสังเกตเห็นได้ว่าหากโยนเด็กตกลงไปผิดท่า อาจทำให้เด็กมีอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ แต่พนักงานดับเพลิงก็จำต้องเสี่ยง และผลปรากฏว่าเด็กตกลงไปผิดท่าและถึงแก่ชีวิตจริง ๆ ในกรณีนี้นักนิติศาสตร์บางท่านเห็นว่า การกระทำของนักดับเพลิง ไม่เป็นการละเมิดคุณธรรมทางกฎหมายแต่ประการใด จึงไม่เป็นความผิด

2.4.1 ประเภทของคุณธรรมทางกฎหมาย

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาแล้ว จะพบคุณธรรมทางกฎหมายเป็นพื้นฐานอยู่ในบทบัญญัตินั้น ๆ จึงทำให้ทราบเหตุผลในการบัญญัติความผิดอาชญาฐานต่าง ๆ โดยคุณธรรมทางกฎหมายสามารถแบ่งแยกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. คุณธรรมทางกฎหมายที่คุ้มครองส่วนบุคคล

คุณธรรมทางกฎหมายที่คุ้มครองส่วนบุคคล เช่น คุณธรรมทางกฎหมายที่คุ้มครองในเรื่อง ชีวิต ความปลอดภัยของร่างกาย ทรัพย์สิน เป็นต้น คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคลนี้จะมุ่งเน้นคุ้มครองในเรื่องที่เกี่ยวกับบุคคลโดยตรง โดยแฝงอยู่ในบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ โดยฐานความผิดส่วนใหญ่ที่มีคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล มักจะเป็นความผิดที่สามารถยอมความกันได้ เช่น ความผิดฐานข่มขืนใจผู้อื่น ตามมาตรา 309 วรรคแรก คุณธรรมทางกฎหมายของมาตรานี้คุ้มครองในเรื่องของ เสรีภาพ ซึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้ เหตุผลเพราะความผิดฐานนี้มีความเป็นอาชญากรรมต่ำ ส่งผลกระทบต่อชีวิตส่วนตัวบุคคลน้อย และหากเกิดการดำเนินคดีก็อาจจะเป็นการซ้ำเติมผู้เสียหาย และลักษณะของความผิดเช่นนี้ จะต้องมีคำร้องทุกข์ของผู้เสียหาย จะเห็นได้ว่า คุณธรรมทางกฎหมายที่มีความประสงค์คุ้มครองส่วนบุคคล จะต้องเป็นความผิดที่ส่งผลกระทบต่อตัวบุคคลโดยตรง รัฐจึงจะยอมให้ตกลงยอมความกันได้³¹

2. คุณธรรมทางกฎหมายที่คุ้มครองส่วนรวม

คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนรวม เช่น ความผิดที่เกี่ยวกับชีวิต ความผิดต่อความมั่นคงและความเชื่อถือ ความผิดต่อความสงบสุขและความปลอดภัยของประชาชน ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ เป็นต้น โดยคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนรวมนั้น จะมุ่งเน้นคุ้มครองในเรื่องที่เกี่ยวกับส่วนรวม จึงแฝงอยู่ในบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ ที่กระทบต่อบุคคลโดยส่วนรวมในสังคม ดังนั้น เมื่อความผิดดังกล่าวเป็นความผิดอันยอมความกันไม่ได้ โดยที่การกระทำ ความผิดดังกล่าวนี้ รัฐไม่มีนโยบายให้ผู้เสียหายเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้เสียหายจึงไม่มีสิทธิในการเป็นเงื่อนใจให้อำนาจดำเนินคดี

³¹ สุรพงษ์ เอี่ยมแทน, ความผิดอันยอมความได้กับความผิดอาญาแผ่นดิน ศึกษาตามกฎหมายอาญาสารบัญญัติ, (2544), น. 22.

จากการแบ่งประเภทของคุณธรรมทางกฎหมายออกเป็นสองประเภท ได้แก่ คุณธรรมทางกฎหมายที่คุ้มครองส่วนบุคคล และคุณธรรมทางกฎหมายที่คุ้มครองส่วนรวม ส่งผลให้การแยกบุคคลที่กฎหมายต้องคุ้มครองมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น³²

2.4.2 ประโยชน์ของคุณธรรมทางกฎหมาย

คุณธรรมทางกฎหมาย มีผลต่อการวินิจฉัยเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย เพราะการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายกระทำได้เฉพาะกรณีการป้องกัน “คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล” เท่านั้นนอกจากนี้คุณธรรมทางกฎหมายยังมีประโยชน์ในการวินิจฉัยปัญหาผู้เสียหายในคดีอาญา³³ เป็นพื้นฐานที่สำคัญของความผิดฐานต่างๆ และยังเป็นเครื่องช่วยในการตีความกฎหมายอีกด้วย³⁴

2.5 หลักเกณฑ์ในการกำหนดความรับผิดทางอาญา

ในการที่รัฐจะกำหนดว่า การกระทำหรือไม่กระทำอย่างใดเป็นความผิดหรือมีโทษนั้น รัฐมีหลักเกณฑ์อย่างไร ดังนั้น เราจึงต้องทำการศึกษาในประเด็นนี้ด้วย อันดับแรกที่ต้องพิจารณาคือ จารีตประเพณี ศาสนาและศีลธรรม อันเป็นส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดกฎหมายและการปฏิบัติตามกฎหมาย เมื่อกฎหมายสอดคล้องกับจารีตประเพณี ศาสนาและศีลธรรม การบังคับให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ก็คงไม่ใช่เรื่องยากลำบาก เพราะผู้ที่คิดจะฝ่าฝืนก็ต้องคำนึงถึงอยู่เสมอว่า ตนมิได้ฝ่าฝืนเฉพาะแต่กฎหมายเท่านั้น แต่ยังฝ่าฝืนมาตรการอื่น ๆ ที่ควบคุมสังคมอยู่ด้วย เช่น หลักศีลธรรมทางศาสนา เป็นต้น³⁵

ในอดีตกฎหมายอาญาและศีลธรรมนั้นมีความเกี่ยวพันกัน ความผิดอาญาที่ร้ายแรง เช่น ฆ่าคนชิงทรัพย์ ช่มชู้ ล้วนแต่ผิดศีลธรรมทั้งนั้น อย่างไรก็ตามก็มีหลายกรณีด้วยกันที่ถือว่าผิดศีลธรรมแต่ไม่ผิดกฎหมายอาญา เช่น การพูดโกหก เว้นแต่ว่าจะเป็นการแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานหรือฉ้อโกง เป็นต้น การดื่มสุราเว้นแต่จะเมาจนครองสติไม่อยู่และส่งเสียงดังเอะอะ

³² สุพัตรา เกตุแก้ว, “การจัดประเภทความผิดอาญาแผ่นดินกับความผิดอันยอมความได้ : ศึกษากรณีความผิดฐานลักขโมยกับความผิดฐานลักทรัพย์,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2555), น.16-17.

³³ คณิต ฒ นคร, “ผู้เสียหายในคดีอาญา,” วารสารอัยการ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม 2521, น.48

³⁴ คณิต ฒ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2560), น. 162-163.

³⁵ หยุต แสงอุทัย, ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523), น. 38-45.

ไววายเป็นสาธารณสถาน อาจเป็นความผิดตามมาตรา 378 รวมถึงกรณีการทำชู้ ซึ่งเห็นได้ชัดว่าผิดศีลธรรม แต่ในประเทศไทยไม่ถือว่าผิดกฎหมายอาญา การที่พระภิกษุร่วมประเวณีกับหญิงในกุฏิซึ่งอยู่ในบริเวณวัดเป็นการกระทำที่ผิดศีลธรรมและไม่สมควรอย่างยิ่งแต่ก็ไม่ผิดตามมาตรา 206 ฐานเหยียดหยามศาสนาแต่อย่างใด ในทางกลับกันการกระทำบางอย่างไม่ผิดศีลธรรมแต่ผิดกฎหมายอาญา เช่น กรณีความรับผิดโดยเด็ดขาดในทางอาญา กล่าวคือ ไม่เจตนา ไม่ประมาท แต่กฎหมายก็ยังบัญญัติให้การกระทำนั้น ๆ เป็นความผิด ดังนั้นจะเห็นได้ว่าศีลธรรมและกฎหมายอาญานั้น ไม่ได้สอดคล้องต้องกันทุกกรณี เราจะยึดถือศีลธรรมเป็นเครื่องกำหนดความรับผิดทางอาญาไปตลอดไม่ได้ เพราะสิ่งซึ่งผิดศีลธรรมของศาสนาชัดเจน เช่น การพูดโกหก การดื่มสุรา สังคมโดยทั่ว ๆ ไป ไม่ถือว่าการกระทำเหล่านี้เป็นความผิดทางอาญา เว้นแต่ในบางประเทศที่เขานำหลักศีลธรรมมากำหนดเป็นหลักกฎหมายกันเลยทีเดียว³⁶

เอช.แอล.เอ. ฮาร์ต อดีตศาสตราจารย์ทางนิติปรัชญาของมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด มีความเห็นเกี่ยวกับการกระทำบางอย่างซึ่งเห็นได้ชัดว่าผิดศีลธรรม เช่น กรณีการร่วมเพศเดียวกัน (homosexual) การร่วมเพศวิถิตาร (sodomy) เขาเห็นว่าหากการกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างคู่กรณีที่เป็นบรรลุนิติภาวะแล้ว และไม่ก่อให้เกิดอันตรายใด ๆ แก่ผู้อื่น กฎหมายอาญาก็ไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้องเลย โดยเขาได้รับแนวความคิดเสรีนิยมนี้มาจาก จอห์น สจิวต์ มิลล์ (John Stuart Mill) ผู้ซึ่งเขียนหนังสือที่มีชื่อเสียงขึ้น ในปี ค. ศ. 1854 ชื่อ On Liberty โดยฮาร์ตได้ตัดข้อความบางตอนของมิลล์มาอ้างในหนังสือของเขา เรื่อง Law, Liberty and morality ในหน้าที่ 4 ว่า “เหตุผลในการใช้อำนาจเหนือบุคคลในสังคมที่เจริญแล้วมีอยู่เพียงประการเดียวเท่านั้น คือเพื่อป้องกันภัยอันจะเกิดขึ้นแก่บุคคลอื่น ๆ จะใช้อำนาจนั้นโดยอ้างเหตุว่า เพื่อให้กายและใจของบุคคลนั้นดีขึ้นยอมไม่เป็นการเพียงพอ บุคคลไม่อาจที่จะถูกบังคับโดยชอบธรรมให้กระทำหรือละเว้นการกระทำ โดยอ้างว่าจะทำให้เขาดีขึ้นหรือจะทำให้เขามีความสุขขึ้น หรือในสายตาของผู้อื่น การกระทำหรือละเว้นการกระทำจะทำให้บุคคลฉลาดหรือถูกต้องขึ้น”³⁷

³⁶ Wayne R. LaFave and Austin W. Scott, Jr., Criminal Law (St. Paul, West publishing Co., 1972), pp.9-10

³⁷ " H.L.A Hart, Law, Liberty and Morality (California : Stanford University Press, reprinted 1965), p. 4. "The only purpose for which power can rightfully be exercised over any member of a civilized community against his will is to prevent harm to others." "His own good either physical or moral is not a sufficient warrant. He cannot rightfully be compelled to do or forbear because it will be better for him to do so, because it will make him happier, because in the opinions of others, to do so would be wise or even right."

แต่ แพตริก เดฟลิน (Patrick Devlin) ตุลาการผู้มีชื่อเสียงของอังกฤษมีความเห็นแย้งกับแนวคิดของฮาร์ทว่า การกระทำดังกล่าวต้องเป็นความผิดทางอาญา เพราะกฎหมายอาญาและศีลธรรมนั้นมีความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด เดฟลินมีความเห็นว่าสมควรอย่างยิ่งที่จะใช้กฎหมายอาญาเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมศีลธรรมให้คงอยู่ในสังคม เดฟลินได้แสดงความคิดเห็นของเขาในหนังสือเรื่อง *The Enforcement of Morals* เขามีความเห็นที่ " การปราบปรามสิ่งชั่วร้ายเหล่านี้เป็นหน้าที่ของกฎหมายมากพอๆ กับการปราบปรามการกระทำที่ก่อการร้ายต่างๆ เพื่อลบล้างเปลี่ยนแปลงสังคมที่เดียว"³⁸ เพราะหากปล่อยให้มีการกระทำอันผิดศีลธรรมอยู่ในสังคมได้โดยไม่ถือว่าเป็นความผิด แล้วก็จะส่งผลเป็นการกัดกร่อนสังคมให้พังทลายลงไปในที่สุด เดฟลินได้รับแนวความคิดในเรื่องกฎหมายและศีลธรรมมาจาก เจมส์ ฟิตส์เจมส์ สตีเฟน (James Fitzjames Stephen) นักประวัติศาสตร์กฎหมายอาญาของอังกฤษ ผู้ที่เขียนหนังสือเรื่อง *Liberty, Equality, Fraternity* คัดค้านความคิดของ จอห์น สจ๊วต มิลล์³⁹

ในปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่าแนวความคิดของมิลล์และฮาร์ทเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางมากขึ้น ประเทศทางตะวันตกต่างยกเลิกกฎหมายอาญาในส่วนที่เกี่ยวกับการร่วมเพศ วิถีการและรักร่วมเพศ นอกจากนี้หลายประเทศก็ยังยอมให้มีการกระทำซึ่งเห็นได้ชัดว่าผิดศีลธรรมอย่างชัดเจน เช่น การทำแท้ง (abortion) แก่สตรีซึ่งตั้งครรภ์ในระยะต้น (แม้ในประเทศอิตาลี ซึ่งเป็นประเทศแม่ของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก)⁴⁰ เป็นการกระทำที่ไม่ผิดกฎหมายอาญา เป็นต้น เท่าที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า ศีลธรรมคงไม่ใช่เครื่องกำหนดว่าการกระทำหรือการไม่กระทำอย่างใดเป็นความผิดอาญา เพราะเป็นเรื่องเลื่อนลอย และจากตัวอย่างที่กล่าวมาจะเห็นว่ากฎหมายอาญาปฏิเสธศีลธรรมอย่างสิ้นเชิงในบางกรณี เมื่อเป็นเช่นนี้เราจะต้องถือหลักเกณฑ์อย่างใด หากจะถือหลักที่ว่าภัยอันตรายต่อผู้อื่น (harm to others) ก็เท่ากับปฏิเสธหลักที่ว่า "ความยินยอมไม่ยกเว้นความผิด" เพราะหากผู้ถูกระทำผิดยินยอม การกระทำของผู้กระทำก็ไม่เป็นภัยต่อผู้ถูกระทำต่อไปอีก แต่จะถือว่าการกระทำเช่นนั้นไม่ผิด เพราะไม่มีภัยต่อผู้อื่นเช่นนั้นจะถูกต้องแล้ว

³⁸ " Patrick Devlin, *The Enforcement of Morals* (London : Oxford University Press, reprinted 1972), pp. 13-14 "The suppression of vice is as much the law's business as the suppression of subversive activities"

³⁹ H.L.A. Hart, *Law, Liberty and Morality*, p. 16.

⁴⁰ Montagno and Christopher Matthews, "The Abortion War," *Newsweek* (3 July 1979), p. 16

บทความนี้ระบุว่า ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1979 ประเทศอิตาลีออกกฎหมายให้มีการทำแท้งได้หากสตรีมีอายุ 18 ปีขึ้นไป และตั้งครรภ์ไม่เกิน 3 เดือน และอ้างเหตุผลว่าการบุตรจะก่อให้เกิดผลเสียทางจิตใจหรือทางสังคมอย่างร้ายแรง อย่างไรก็ตามบทความนี้ชี้ให้เห็นด้วยว่า นายแพทย์และพยาบาลเป็นจำนวนมากที่เคร่งศาสนาต่างปฏิเสธไม่ยอมทำแท้งให้และฝ่ายศาสนจักรก็เชื่อว่าจะขยับนายแพทย์ที่ยอมทำแท้งให้เป็น "คนนอกศาสนา" บทความนี้เป็นตัวอย่างที่ชี้ให้เห็นว่า กฎหมายที่ขัดศีลธรรมอาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติอย่างมาก.

หรือเฮร์เบิร์ต แอล แพ็กเกอร์ (Herbert L. Packer) ในหนังสือเรื่อง The Limits of the Criminal Sanction ได้ให้หลักการไว้ 6 ประการ ในการที่จะถือว่าการกระทำนั้นควรเป็นความผิดอาญาหรือไม่ ดังนี้⁴¹

1. การกระทำนั้นเป็นที่เห็นได้ชัดในหมู่ชนส่วนมากกว่า เป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสังคม และหมู่ชนส่วนมากมิได้ให้อภัยแก่การกระทำเช่นนั้น
2. ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญาแล้ว จะไม่ขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษประการต่าง ๆ
3. การปราบปรามการกระทำเช่นนั้น กล่าวคือ การถือว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดทางอาญาจะไม่มีผลเป็นการลดการกระทำที่สังคมเห็นว่าถูกต้องให้น้อยลงไป
4. หากเป็นความผิดอาญาแล้ว จะมีการใช้บังคับกฎหมายอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน
5. การใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับการกระทำดังกล่าวจะไม่มีผลทำให้เกิดการใช้กระบวนการนั้นอย่างเกินขีดความสามารถทั้งทางด้านคุณภาพและปริมาณ
6. ไม่มีมาตรการควบคุมอย่างสมเหตุสมผลอื่น ๆ แล้ว นอกจากการใช้กฎหมายอาญากับกรณีที่เกิดขึ้น

จะเห็นได้ว่า สำหรับความผิดอาญาที่ร้ายแรงต่าง ๆ เช่น ฆ่าคนตาย ชิงทรัพย์ ได้ผ่านหลักเกณฑ์ 6 ประการ ของแพ็กเกอร์ทั้งสิ้น แต่สำหรับการกระทำที่ผิดศีลธรรมแท้ ๆ หรือที่เรียกว่า Moral Offenses เช่น การทำชั่ว ร่วมเพศวิถิตาร รักร่วมเพศ โสเภณี การทำแท้งโดยมีเงื่อนไข การพนัน นั้นน่าจะต้องพิจารณาว่าได้ผ่านหลักเกณฑ์ดังกล่าวทุกข้อหรือไม่ คงต้องทำการศึกษากันต่อไป

หลักเกณฑ์ในการกำหนดขอบเขตของกฎหมายอาญาดังกล่าวนี้จะช่วยแก้ปัญหาการเกิดกฎหมายอาญาเพื่อ (over criminalization) ขึ้นได้ เพราะหากรัฐมุ่งแต่จะควบคุมความประพฤติของสมาชิกในสังคมโดยใช้กฎหมายอาญาเป็นเครื่องมือ โดยไม่พิจารณาถึงประสิทธิภาพและความสามารถของกลไกของรัฐที่จะใช้บังคับกฎหมายอาญาแล้ว กฎหมายจะไร้ความหมายขาดความศักดิ์สิทธิ์ และเป็นการเปิดโอกาสให้เจ้าพนักงานของรัฐที่ประพฤติมิชอบมีโอกาสแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองจากกฎหมายเหล่านี้ หรือหากมีการใช้บังคับกฎหมายซึ่งมิได้มีการใช้

⁴¹ Herbert L. Packer, The Limits of the Criminal Sanction (California : Stanford University Press, 1968), p. 296.

บังคับมาเป็นเวลานาน ผู้ถูกใช้บังคับก็จะเกิดปฏิกิริยาเพราะถือว่าถูกเลือกปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับกับกฎหมายและชุมชนเสื่อมเสียไป⁴²

2.6 การตีความความผิดฐานบุกรุก

เมื่อมีความผิดฐานบุกรุกเกิดขึ้น การตีความก็เข้ามามีบทบาทสำคัญในการวินิจฉัยความรับผิดของผู้กระทำความผิด จากการศึกษาด้วยบทกฎหมายความผิดฐานบุกรุกแล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรศึกษาหลักเกณฑ์ในการตีความความผิดฐานบุกรุกใน 4 ประเด็น ได้แก่

2.6.1 ขอบเขตของคำว่า เข้าไป

2.6.2 ขอบเขตของคำว่า เคหสถาน

2.6.3 ขอบเขตของคำว่า สำนักงาน

2.6.4 ขอบเขตของคำว่า ความยินยอมของผู้ครอบครอง

ซึ่งมีนักกฎหมายหลายท่าน ได้ตีความคำว่า เข้าไป เคหสถาน และความยินยอมของผู้ครอบครองไว้มากมาย และความหมายที่เหมือนกัน คล้ายกัน หรือแตกต่างกันออกไป ดังนี้

2.6.1 ขอบเขตของคำว่า เข้าไป

ทุกประเทศต่างกำหนดคำว่า เข้าไป เป็นองค์ประกอบของความผิดฐานบุกรุกทั้งสิ้น และตีความคำว่า เข้าไป แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ รวมทั้งประเทศไทยด้วย ก็มีการตีความคำว่า เข้าไป แตกต่างกันไปเช่นกัน ซึ่งในปัจจุบันสามารถจำแนกแนวทางการตีความคำว่า เข้าไป ออกเป็น 4 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 ผู้กระทำความผิดเข้าไปในตัว

คือการที่อวัยวะทุกส่วนของผู้กระทำความผิดเข้าไปอยู่ในสถานที่นั้นก่อนจึงจะถือว่าผู้นั้นมีความผิดฐานบุกรุก กล่าวคือ ตัวบุคคลเข้าไปอยู่ในอสังหาริมทรัพย์นั้นโดยตรง ไม่ใช่กรณีโยน ยื่นหรือวางปาสิ่งของหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเข้าไป และบุคคลที่เข้าไปนั้นจะเป็นตัวบุคคลนั่นเอง หรือบุคคลอื่นที่ถูกใช้ จ้าง วาน หรือบังคับขู่脅ให้เข้าไปก็ได้⁴³ ดังนั้น หากยังมีอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งอยู่ด้านนอก เช่นกรณีที่กำลังตัวกับขาได้เข้าไปแล้วแต่แขนหรือมือข้างหนึ่งยังไม่ได้เข้าไปในสถานที่ดังกล่าว เช่นนี้ไม่ถือว่าผู้กระทำความผิดเข้าไป จึงกล่าวได้ว่าการกำหนดขอบเขตการเข้าไปในลักษณะนี้ ถือเป็นแนวทางที่เคร่งครัดที่สุด เช่น สหรัฐอเมริกามลรัฐเทนเนสซี

⁴² เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1 บทบัญญัติทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 10, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ พลสยาม พรินติ้ง, 2551), น.2-7.

⁴³ สุบัน พูลพัฒน์, คำอธิบายเรียงมาตราประมวลกฎหมายอาญา ตอน 5, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรุงธน, 2514), น.327.

ที่กฎหมายได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าการจะมีความผิดฐานบุกรุกได้ร่างกายทุกส่วนของผู้กระทำ ต้องรูกล้ำเข้าไปด้วยและในอดีตศาลไทยก็ได้มีการตีความตามตัวอักษรเช่นนั้น

แนวทางที่ 2 การเข้าไปโดยส่วนใหญ่ของร่างกาย

คือ อย่างน้อยส่วนใหญ่ของร่างกายของผู้กระทำความคิดจะต้องเข้าไปในสถานที่ดังกล่าว แต่ถ้าเข้าไปแค่เพียงส่วนน้อยของร่างกาย เช่น เอื้อมมือข้ามรั้วไปเด็ดดอกไม้ หรือเอาเท้าข้างหนึ่งไปขยี้ต้นไม้อื่น โดยที่ร่างกายส่วนมากยังอยู่ข้างนอก การกระทำเช่นนี้ไม่ถือว่าเป็นการเข้าไป⁴⁴

แนวทางที่ 3 การเข้าไปเพียงส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย

คือ การที่อวัยวะของผู้กระทำผิดเพียงบางส่วน เช่น นิ้ว มือ แขน ขา ได้มีการล่วงล้ำเข้าไปในสถานที่ก่อนจึงจะมีความผิดฐานบุกรุกได้ แต่ไม่จำเป็นต้องถึงขนาดที่อวัยวะทุกส่วนของผู้กระทำผิดต้องเข้าไปทั้งหมด กล่าวคือ แม้แต่ส่วนหนึ่งส่วนใดเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น⁴⁵ ก็ถือว่าเข้าไปแล้ว ไม่จำเป็นต้องเป็นการเข้าไปทั้งตัว เช่น เอื้อมมือเข้าไปภายในบริเวณบ้านของผู้เสียหาย⁴⁶ จึงกล่าวได้ว่าการกำหนดขอบเขตการเข้าไปในลักษณะนี้ ถือเป็นแนวทางที่เคร่งครัดรองลงมาจากการศึกษาในแนวทางแรก ซึ่งมีหลายประเทศที่กำหนดขอบเขตการเข้าไปในแนวทางนี้ เนื่องจากเป็นแนวทางที่ไม่เคร่งครัดหรือยืดหยุ่นจนเกินไป อีกทั้งยังสอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการบัญญัติความผิดฐานบุกรุกในหลายประเทศ ดังเช่น ในสาธารณรัฐอินเดียที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างชัดเจน ให้การเข้าไปต้องมีส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเข้าไปด้วย และศาลก็ได้มีการตีความตามตัวอักษรนั้นอย่างเคร่งครัด แต่เนื่องจากสภาพสังคมในเรื่องของดินที่อยู่อาศัยมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม สาธารณรัฐอินเดียจึงได้มีการตีความผ่อนคลายเป็นอันขาดในบางประการในเรื่องการเข้าไปเพียงบางส่วนในร่างกายลง เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในบางกรณี จึงได้มีการตีความขยายความขอบเขตของการเข้าไปให้ หมายรวมถึงการยื่นส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเข้าไปเช่นกัน

แนวทางที่ 4 การเข้าไปนั้นไม่จำเป็นต้องเข้าไปอสังหาริมทรัพย์ตามความจริง

คือการศึกษาที่มีได้หมายถึงเฉพาะการเข้าไปในตัวอสังหาริมทรัพย์เท่านั้น แต่ยังไม่หมายถึงการล่วงล้ำเข้าไปในเขตอำนาจการครอบครอง อาจกล่าวได้ว่าการตีความการเข้าไปใน

⁴⁴ หยุค แสงอุทัย, คำสอนชั้นปริญญาตรี คณะนิติศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523), น.576.

⁴⁵ จิตติ ดิงศภัทย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอนที่ 2 และภาค 3, (แสงทองการพิมพ์), น.2412.

⁴⁶ สหรั้ว กิติ ศุภการ, หลักและคำพิพากษากฎหมายอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พรินติ้ง, 2559), น.548.

ลักษณะนี้ ไม่ได้จำกัดเพียงแค่สิ่งของที่สามารถจับต้องได้ แต่ยังรวมถึงสิ่งที่จับต้องไม่ได้ด้วย เช่น ควันหรือเสียง เป็นต้น ซึ่งเป็นการตีความในลักษณะที่กว้างมาก และประเทศไทยก็ได้ยึดแนวทางการตีความนี้ เนื่องจากต้องการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้อยู่อาศัยในทรัพย์สินให้กว้างที่สุด จึงได้ยึดแนวทางการตีความลักษณะนี้

2.6.2 ขอบเขตของคำว่า เกษสถาน

ประมวลกฎหมายอาญาของไทย ได้บัญญัติคานิยามของคำว่า เกษสถาน ไว้ในมาตรา 1 (4)⁴⁷ ว่า “เกษสถาน” หมายความว่า ที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัย เช่น เรือน โรง เรือ หรือแพ ซึ่งคนอยู่อาศัย และให้หมายความรวมถึงบริเวณของที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยนั้นด้วย จะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ตาม เช่น บุกรุกแพ (ฎีกาที่ 783,784/2464 5 ๕๗.579)

2.6.3 ขอบเขตของคำว่า สำนักงาน

ในประมวลกฎหมายอาญาของไทยไม่ได้บัญญัตินิยามของคำว่า สำนักงาน ไว้ มีนักนิติศาสตร์ได้ให้ความหมายของคำว่า สำนักงาน ว่าเป็นที่ทำการงานทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานส่วนตัว ห้างหุ้นส่วนบริษัท สถานที่ราชการ หรือองค์กรต่าง ๆ ส่วนท่านอาจารย์จัตติ ท่านได้ให้ความหมายของคำว่า สำนักงานว่าคือที่ทำธุรกิจในทางบริหารของเอกชนหรือทางราชการก็ได้ เช่น ห้องผู้จัดการ เสมียนพนักงาน ห้องเรียน ห้องประชุมอาจจะถือว่าเป็นสำนักงาน แต่ไม่รวมถึงที่ขายของในร้านขายของ หรือพื้นที่สำหรับให้คนเข้าชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ บริเวณภายในที่ ๆ สำหรับเจ้าหน้าที่ทำการติดต่อในร้านค้าหรือโรงแรม รวมทั้งที่ ๆ คนเข้าไปพักหรือซื้อของนอกบริเวณที่ที่กั้นไว้สำหรับคอยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ โดยสำนักงานนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นอาคารที่มั่นคงถาวร อาจจะเป็นแค่ที่ทำการชั่วคราวก็ได้ เช่น สำนักงานของนายช่างผู้ควบคุมการก่อสร้างในสถานที่ก่อสร้าง สำนักงานนั้นหมายความถึงเฉพาะตัวอาคารหรือตัวสำนักงานเท่านั้น ไม่รวมถึงบริเวณโดยรอบของสำนักงาน ดังเช่นเกษสถาน

2.6.4 ขอบเขตของคำว่า ความยินยอมของผู้ครอบครอง

ความยินยอม (Consent) เป็นสิ่งที่วิญญูชนยอมรับกันมาตั้งแต่ในอดีตว่าสามารถอ้างเป็นเหตุเพื่อยกเว้นความรับผิดได้ตามนิติภาษาละตินว่า ความยินยอมไม่เป็นละเมิด (Volenti Non Fit Iniuria)⁴⁸ ซึ่งในทางกฎหมายอาญามีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1403/2508 ซึ่งได้วางหลักเกี่ยวกับความยินยอมของผู้เสียหายไว้ว่า หลักความยินยอมที่ยกเว้นความผิดได้ถือว่าเป็นหลักกฎหมายทั่วไปถ้าการให้ความยินยอมไม่ขัดต่อสามัญสำนึกและศีลธรรมอันดี ในการให้ความยินยอมนั้นกฎหมายไม่ได้กำหนดรูปแบบไว้แน่นอน จึงอาจเป็นการแสดงออกชัดแจ้งโดยตรง (Expressed

⁴⁷ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (4)

⁴⁸ คณพล จันทรหอม, รากฐานกฎหมายอาญา (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2558) น. 67

Consent) ในรูปแบบเป็น ลายลักษณ์อักษร (Signed Consent) หรือแสดงออกโดยปริยาย (Implied Consent) ในรูปแบบลักษณะอาการกริยาท่าทาง (Verbal Consent) หรือการนิ่งเฉยแสดงการให้ความยินยอม (Silence Give Consent) ก็ได้ บุคคลที่มีสิทธิให้ความยินยอม ได้แก่ ผู้ครอบครองสถานที่นั้น ๆ รวมตลอดถึงผู้ใช้อำนาจของผู้ครอบครอง เช่น บุตร คนรับใช้ ยาม คนช่วยเฝ้าบ้าน กรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้ครอบครอง ผู้มีสิทธิห้ามได้ก็คือ ผู้แทนของนิติบุคคลนั้นและให้รวมถึงลูกจ้าง ซึ่งกระทำเพื่อประโยชน์ของนายจ้างด้วย บุคคลที่สามารถให้ความยินยอมนี้กฎหมายไม่ได้คำนึงถึงเรื่องความสามารถที่จะต้องบรรลุนิติภาวะ เพราะการแสดงความยินยอมนี้ไม่ใช่เรื่องทำนิติกรรม แต่ต้องมีสติสัมปชัญญะเพียงพอและเข้าใจในเรื่องที่ตนให้ความยินยอม⁴⁹ ดังนั้น ผู้ครอบครองที่มีอำนาจให้ความยินยอมตามความผิดฐานบุกรุก หมายถึง ผู้ที่มีสิทธิ์ครอบครองในสถานที่นั้น เช่น ผู้เช่า ผู้อาศัย ก็เป็นการเพียงพอตามความประสงค์ของมาตรา 364 แล้วไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของ หรือมีกรรมสิทธิ์ในสถานที่นั้นแต่อย่างใด เพราะกฎหมายต้องการคุ้มครองผู้ครอบครอง กล่าวคือ จะต้องเป็นการครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายในฐานะเจ้าของหรือโดยสัญญาเช่า ผู้เช่า ผู้อาศัย หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลครอบครองสถานที่นั้นแทน เป็นต้น

2.6.5 อธิบายความผิดฐานบุกรุกตามกฎหมายไทย

1. การรบกวนกรรมสิทธิ์หรือการครอบครองของผู้อื่น (มาตรา 362)

มาตรา 362 บัญญัติว่า ผู้ใดเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น เพื่อถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของเขาโดยปกติสุข ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁵⁰

ความผิดฐานนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ความผิด⁵¹ ดังนี้

ความผิดที่ 1 เรื่องรบกวนกรรมสิทธิ์ มีองค์ประกอบความผิด ดังนี้

1. เข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น
2. โดยเจตนาเพื่อถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมด หรือบางส่วน

การกระทำ คือ “เข้าไป” ไม่ได้หมายความว่ายังคงอยู่ในอสังหาริมทรัพย์แล้วไม่ยอมออกไปเมื่อถึงเวลาที่ต้องออกเหมือน เช่น มาตรา 364 (ฎีกาที่ 630/2494) เช่น จำเลยเข้าไป

⁴⁹ อัจฉริยา ชูตินันท์, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2556), น.571.

⁵⁰ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362

⁵¹ หยุต แสงอุทัย, คำสอนชั้นปริญญาตรี คณะนิติศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523), น.575-582.

ครอบครองที่ดินพิพาทอยู่ก่อน โจทก์ร่วมมาซื้อที่ดินพิพาท ยังถือไม่ได้ว่าจำเลยเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น ไม่ผิดตามมาตรา

ฎีกาที่ 3523/2541 องค์ประกอบความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362 นั้น ผู้กระทำผิดต้องเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ที่จำเลยทั้งสองใช้หวัดขวางและใช้มีดฟันประตูห้องพักผู้เสียหายทั้งสอง กลับได้เรียกผู้เสียหายทั้งสองออกมาพูดคุยและขู่จะฆ่าผู้เสียหายทั้งสอง โดยที่จำเลยไม่ได้เข้าไปในห้องพักของผู้เสียหายทั้งสอง จึงขาดองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362 จำเลยทั้งสองไม่มีความผิดฐานบุกรุก

ความผิดตามมาตรา 362 มุ่งประสงค์ลงโทษผู้บุกรุกอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นเท่านั้น ไม่รวมถึงสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ผู้บุกรุกจึงไม่ผิดตามประมวลกฎหมายอาญา แต่ความผิดตามประมวลกฎหมายที่ดิน (ฎีกาที่ 4316/2550) ที่ดินของรัฐประเภทที่สาธารณะหรือป่าสงวนแห่งชาติ ไม่เป็นที่บุคคลใดมีสิทธิครอบครองหรือเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ เมื่อ พ. เข้าครอบครองที่นาพิพาทโดยไม่ชอบ พ. จึงไม่ได้สิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย แม้จำเลยจะเข้าไปไถนาและปลูกข้าวที่นาพิพาทก็ไม่เป็นการรบกวนการครอบครองที่อสังหาริมทรัพย์ของ พ. อันจะเป็นความผิดฐานบุกรุกตาม ป.อ. มาตรา 362, 365 (ฎีกาที่ 9132/2544)

องค์ประกอบภายใน คือ เจตนาธรรมดาในการเข้าไปรบกวนการครอบครอง หากกระทำโดยสุจริตหรือเชื่อโดยสุจริต เช่น จำเลยเพียงเข้าไปถามเรื่องที่บุตรโจทก์ร่วมทำชกจำเลย ถือว่ามีเหตุผลให้เข้าไป ไม่มีเจตนาบุกรุก

ความผิดที่ 2 เรื่องยกย้าย ทำลายเครื่องหมายเขต

อธิบายการกระทำอันเป็นผิดตามมาตรานี้ได้แก่ การยกย้ายหรือทำลายเครื่องหมายเขตแห่งอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น

การยกย้าย เช่น ที่ดินซึ่งมีหลักหมุดฝังอยู่เป็นอาณาเขต แล้วไปย้ายเคลื่อนที่ ทำให้เขตที่ดินของเขาผิดไปจากความถูกต้องแท้จริง

ทำลาย เช่น ที่ดินมีรั้วล้อมเป็นอาณาเขต เจ้าของที่ข้างเคียงทำลายรั้วนั้นเสีย เพื่อมิให้รู้ว่าเขตอยู่ตรงไหนโดยประสงค์รู้ค่าที่

การยกย้าย หรือทำลายนี้ เป็นการกระทำต่อเครื่องหมายเขต ดังนั้นการกระทำเช่นนี้ไม่จำต้องเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ด้วยก็ได้ ฉะนั้นการเข้าไป หรือไม่เข้าไปจึงไม่มีความสำคัญสำหรับความผิดตามมาตรา

2. การย้ายหรือทำลายเครื่องหมายเขต (มาตรา 363)

มาตรา 363 บัญญัติว่า ผู้ใดเพื่อถือเอาสิทธิหรือทรัพย์สินของผู้อื่นเป็นของตน หรือของบุคคลที่สาม ย้ายหรือทำลายเครื่องหมายเขตแห่งสิทธิหรือทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁵²

การกระทำ คือ ย้าย หมายถึง การทำให้เคลื่อนที่ ทำลาย หมายถึง ทำให้หมดสิ้นไป เครื่องหมายเขตแห่งสิทธิหรือทรัพย์สิน อาจเป็นสิ่งก่อสร้างที่ปักไว้หรือเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ กอไฟ รั้ว หลัก กู คลอง แต่ต้องเป็นสิ่งที่ถือเป็นเครื่องหมายเขตแสดงสิทธิแห่งสิทธิหรือทรัพย์สินไม่ใช่หลักที่ปักในการทำแผนที่พิพาท และไม่ใช่หลักที่ปักลงไว้เพื่อการบังคับคดี นอกจากนี้ เครื่องหมายเขตที่มีการย้าย ทำลาย อาจเป็นของผู้กระทำเองก็ได้ เช่น ย้ายหมุดหลักเขตของตนเองเพื่อถือเอาสิทธิหรือทรัพย์สินของผู้อื่นเป็นของตนเอง ผิดมาตรานี้

องค์ประกอบภายใน คือ เจตนาธรรมดาในการย้ายหรือทำลายเครื่องหมายเขตไม่ใช่เจตนาละเมิดเครื่องหมายเขตล้มลง และเจตนาพิเศษเพื่อถือเอาสิทธิหรือทรัพย์สินของผู้อื่นเป็นของตนหรือบุคคลที่สาม

3. บุกรุกเคหสถาน (มาตรา 364)

ผู้ใดโดยไม่มีเหตุอันสมควร เข้าไปหรือซ่อนตัวอยู่ในเคหสถาน อาคารเก็บรักษาทรัพย์สินหรือสำนักงานในความครอบครองของผู้อื่น หรือไม่ยอมออกไปจากสถานที่เช่นว่านั้นเมื่อผู้มีสิทธิที่จะห้ามมิให้เข้าได้ไล่ให้ออก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁵³

องค์ประกอบภายนอกในส่วนการกระทำ คือ เข้าไป มีความหมายอย่างเดียวกับมาตรา 362 กล่าวคือ แม้ส่วนหนึ่งส่วนใดเข้าไป ก็ถือว่าเข้าไปแล้ว ไม่จำเป็นต้องเข้าไปทั้งตัว⁵⁴ เช่น เอื้อมมือเข้าไปภายในบริเวณบ้านของผู้เสียหาย

มาตรานี้ผิดแปลกกว่าสองมาตราที่กล่าวมาแล้วในข้อที่ว่า ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับความผิดนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นอสังหาริมทรัพย์ อาจเป็นสังหาริมทรัพย์ก็ได้ จำกัดแต่เพียงว่า ต้องเป็น

1. เคหสถาน
2. อาคารเก็บรักษาทรัพย์สิน
3. สำนักงานในความครอบครองของผู้อื่น

⁵² ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 363

⁵³ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 364

⁵⁴ จิตติ ดิงศักดิ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอนที่ 2 และภาค 3, (แสงทองการพิมพ์),

เคหสถาน หมายความว่า ที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัย เช่น โรงเรือน เรือ หรือแพ ซึ่งคนอยู่อาศัย และให้หมายความรวมถึงบริเวณของที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยนั้นด้วย จะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ตาม (มาตรา 1 (4))

อาคารเก็บรักษาทรัพย์ เช่น คลังเก็บสินค้า คลังพัสดุ เพียงแต่เป็นที่เก็บรักษาทรัพย์ ไม่ใช่อาคาร คงไม่อยู่ในความหมายนี้ เช่น กองถังน้ำมัน ไว้บนพื้นดิน โลงแจ่ง เพียงแต่มีรั้วล้อมรอบเป็นเขตไว้ อาคารหรือเขตอาคารมีความสำคัญในองค์ความผิดแตกต่างกัน

สำนักงาน หมายความว่า ที่ประกอบกิจการ เช่น สำนักงานหนังสือพิมพ์ สำนักงานนายความ

ความหมายในมาตรานี้ชัดเจนว่า เป็นการกระทำที่ละเมิดต่อการครอบครองของผู้อื่นในทางอาญา ไม่ใช่ละเมิดถึงขั้นกรรมสิทธิ์ ฉะนั้น ถ้ามีผู้ใดมีสิทธิครอบครองอยู่โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว แม้จะเป็นเจ้าของทรัพย์นั้นเองก็อาจจะกระทำโดยละเมิดต่อการครอบครองของเขานั่นเป็นความผิดอาญาฐานบุกรุกตามมาตรานี้ได้

ถ้าตนครอบครองสถานที่เช่นว่านั้นแล้ว ก็ไม่อาจจะเป็นความผิดตามมาตรา นี้ ต้องเป็นสถานที่อยู่ในความครอบครองของผู้อื่น

การละเมิดต่อการครอบครองสถานที่เช่นว่านั้น จะเป็นความตามมาตรา นี้ได้ของประการ กล่าวคือ

1. เข้าไป หรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น โดยไม่มีเหตุอันสมควร เข้าไป เช่น เข้าไปในบ้านของผู้อื่น เพื่อจะไปทำผิดมิร้ายคนในบ้านหรือเข้าไปลักทรัพย์ในบ้านของเขา ในกรณีเข้าไปลักทรัพย์ในเคหสถานนั้น เป็นทั้งความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา นี้ และเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ในเคหสถานตามมาตรา 335 (8) ด้วย

2. ไม่ยอมออกไปจากสถานที่เช่นว่านั้น เมื่อผู้มีสิทธิ์ที่ห้ามมิให้เข้าไปได้ไล่ให้ออกตอนเข้าไป อาจจะเข้าไปโดยมิเหตุอันควร ไม่ผิดตามข้อ 1 แต่เมื่อเข้าไปแล้ว เขาไล่ให้ออกกลับไม่ยอมออก ก็ถือเป็นความผิดตามข้อ 2 นี้ได้

4. ความผิดฐานบุกรุกในลักษณะฉกรรจ์ (มาตรา 365)

มาตรา 365 บัญญัติว่า การกระทำความผิดตามมาตรา 362 มาตรา 363 หรือมาตรา 364 ได้กระทำความผิดต่อไปนี้

1. ใช้กำลังกายประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หมายถึง ทำการประทุษร้ายแก่กายหรือจิตใจของบุคคล ไม่ว่าด้วยแรงกายภาพหรือด้วยวิธีอื่นใด เช่น การผลัก กอด จับเหวี่ยง ตบ ตี ชก ต่อย เป็นต้น

2. มีอาวธ หรือร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป⁵⁵

มีอาวธ หมายถึง อาวธตามสภาพ เช่น ปืน มีด หอก แหวน หลาว เป็นต้น และรวมถึงสิ่งที่ไม่เป็นอาวธโดยสภาพซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัส

ร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป หมายถึง เฉพาะผู้ที่เป็นตัวการด้วยกัน ในการบุกรุกเท่านั้น ไม่ใช่ผู้สมรู้หรือผู้สนับสนุน

3. ในเวลากลางคืน คือ นับตั้งแต่พระอาทิตย์ตกถึงเวลาพระอาทิตย์ขึ้นอันเป็นเวลา กลางคืนตามบทนิยามในมาตรา 1 (1)

5. ประเภทของความผิดฐานบุกรุก (มาตรา 366)

มาตรา 366 บัญญัติว่า ความผิดในหมวดนี้ นอกจากความผิดตามมาตรา 365 เป็น ความผิดอันยอมความได้⁵⁶ กล่าวคือ ความผิดตามมาตรา 362-364 นั้นเป็นความผิดต่อส่วนตัว สามารถยอมความได้ แต่ความผิดตามมาตรา 365 นั้นเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ไม่สามารถยอม ความได้

⁵⁵ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 365

⁵⁶ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 366

บทที่ 3

กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการตีความความผิดฐานบุกรุกและ การกำหนดเหตุการณ์กรณีบุกรุกสถานที่ราชการ สถานศึกษา และสถานพยาบาล

ในบทนี้จะเป็นการศึกษาหลักการตีความความผิดฐานบุกรุกและการกำหนดเหตุการณ์
ในกรณีบุกรุกสถานที่ราชการ สถานศึกษา และสถานพยาบาลของกฎหมายต่างประเทศ โดยศึกษา
จากกฎหมายประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา อินเดีย เยอรมัน และ โรมานีเย ซึ่งมียละเอียด
ดังต่อไปนี้

3.1 การตีความของศาลต่างประเทศประเด็นขอบเขตของคำว่า "เข้าไป"

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะศึกษาการตีความของศาลต่างประเทศในประเด็นขอบเขตของคำว่า
"เข้าไป"

3.1.1 ประเทศอังกฤษ

ในกฎหมายประเทศอังกฤษ ได้มีการกำหนดความให้การรุกรานเข้าไปในทรัพย์สินของผู้อื่น
เป็นความผิดฐานย่องเบา โดยผู้ที่กระทำความผิดต้องมีการเข้าไปในทรัพย์สินของผู้อื่น จึงมี
ข้อโต้แย้งของนักกฎหมายหลายท่านเกี่ยวกับการตีความคำว่า "เข้าไป"¹ ว่าจะต้องมีลักษณะหรือ
ขอบเขตเพียงใดจึงจะถือว่าเป็นการ เข้าไป อันเป็นองค์ประกอบสำคัญของความผิดฐานย่องเบาตาม
กฎหมายอาญาของประเทศอังกฤษ

ในอดีตประเทศอังกฤษ ซึ่งใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ก่อนที่จะมีการประกาศใช้
The Theft Act, 1968 ศาลได้มีการตีความคำว่า "เข้าไป" ไว้ในลักษณะที่กว้าง กล่าวคือ เพียงแค่
ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเข้าไปในอาคารก็ถือว่าอยู่ในนิยามของคำว่า "เข้าไป" แล้ว นอกจากนั้น

¹ Catherine Elliott and Frances Quinn, Criminal Law 5th ed. (Great Britain: Henry Ling, 2004), 166.

การเข้าไป ยังหมายความรวมถึงการใช้วัตถุอื่นเข้าไปอีกด้วย² เช่น คดี Davis (1823)³ และคดี Tucker (1844)⁴ เป็นต้น

มีข้อสังเกตว่าตามหลักกฎหมายคอมมอนลอว์ในอดีต เห็นว่ากรณีที่ยื่นวัตถุเข้าไป จะถือว่าการเข้าไปอันเป็นความผิดฐานข่องเบาได้ ไม่ใช่แค่การยื่นวัตถุเข้าไปอย่างเดียว แต่การยื่นวัตถุเข้าไปต้องเป็นการยื่นเข้าไปเพื่อประกอบความผิดที่ตนตั้งใจจะกระทำด้วย เช่น การยื่นไม้เข้าไปในตัวบ้านเพื่อสอยเอาเสื้อผ้าที่อยู่ในบ้านออกมา เป็นต้น จึงจะถือว่าแม้ไม่มีส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเข้าไป แต่ก็ถือได้ว่าผู้นั้นมีการเข้าไปจริง หากเป็นการใช้วัตถุเพียงเพื่อทำการเข้าไปในตัวบ้านแต่ไม่ได้ใช้วัตถุเพื่อประกอบความผิดที่ตนตั้งใจจะกระทำ ดังเช่น การเสียบกุญแจเพื่อไขประตู เช่นนี้ยังไม่ถือว่าเป็นการเข้าไปอันเป็นองค์ประกอบความผิดฐานข่องเบา⁵

ต่อมาในปี ค.ศ. 1916 (พ.ศ. 2459) ประเทศอังกฤษได้ประกาศใช้ The Larceny Act, 1916 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1917⁶ (พ.ศ. 246) โดยมีความผิดฐานข่องเบาปรากฏอยู่ในมาตรา 25⁷ ของ The Larceny Act, 1916 แม้ว่าจะมีการประกาศใช้ The Larceny Act, 1916 แล้วก็ตาม แต่ศาลอังกฤษก็ยังคงตีความคำว่า "เข้าไป" เช่นเดิมอยู่ กล่าวคือ ศาลอังกฤษยังคงตีความว่าการเข้าไปอันเป็นองค์ประกอบของความผิดฐานข่องเบา ว่าไม่จำเป็นที่ผู้กระทำความผิดจะต้องเข้าไปทั้งตัว หากแค่เพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายของผู้กระทำความผิดหรือผู้กระทำความผิดยื่นวัตถุเข้าไป

² AP Simester and GR Sullivan, Criminal Law Theory and Doctrine, 2nd ed. (Portland: Hart Publishing, 2004) 503-4.

³ คดี Davis (1823), ที่วางหลักว่า การสอดปลายนิ้วเข้าไปผ่านกรอบหน้าต่างก็เป็นการเพียงพอของนิยามคำว่า "เข้าไป"

⁴ คดี Tucker (1844), ที่วางหลักว่า การสอดมือเข้าไปตรงน. ต่างเพื่อจี้คดกรอบน. ต่างออกมาถือได้ว่าอยู่ในความหมายของคำว่า "เข้าไป"

⁵ J. C. Smith and Brian Hogan, Criminal Law, 34 ed. (London: Butter worth's, 1973), 471.

⁶ THE LARCENY AGL, 1016 section 50 This Act may be cited as the Larceny Act, 1916, and Shall title and shall come into operation on the first day of January nineteen hundred and seventeen.

⁷ THE LARCENY ACT, 1916 section 25 Every person who in the night

(1) breaks and enters the dwelling-house of another with intent to commit any felony therein, or

(2) breaks out of the dwelling-house of another, having-

(a) entered the said dwelling-house with intent to commit any felony therein; or

(b) committed any felony in the said dwelling house,

shall be guilty of felony called burglary and on conviction thereof liable to penal servitude for life

ในสถานที่นั้นเพื่อประกอบความผิดอื่นที่ตั้งใจไว้ ก็ถือว่า เป็นการ เข้าไป อันเป็นองค์ประกอบของ ความผิดฐานข่องเบาแล้ว ดังที่ปรากฏในคดี Parkin (1950)⁸

ในเวลาต่อมาประเทศอังกฤษได้มีการประกาศใช้กฎหมายฉบับใหม่ นั่นก็คือ The Theft Act, 1968 เมื่อ ค.ศ. 1968 (พ.ศ. 2511) ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1969 (พ.ศ. 2512) เป็นต้นไป โดยมีความผิดฐานข่องเบาปรากฏอยู่ในมาตรา 9 ของกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งศาลอังกฤษได้ มีการตีความคำว่า "เข้าไป" ในลักษณะที่แตกต่างไปจากเดิม กล่าวคือ ศาลตีความว่าความผิดฐาน ข่องเบาเบื้องต้นประกอบที่สำคัญคือ "การเข้าไปเพื่อกระทำความผิดอื่นในอาคาร" ทำให้การเข้าไป หมายถึงเพียงการยื่นอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายผู้กระทำความผิดเข้าไปไม่ถือว่าเป็นการเข้าไปตาม ความผิดฐานข่องเบา เนื่องจากส่งผลถึงการพิสูจน์ทางพยานหลักฐานจะเป็นเรื่องที่ยากต่อการ พิสูจน์ว่าผู้กระทำได้มีเจตนา "เพื่อเข้าไปกระทำความผิดอื่นดังกล่าวจริง" ศาลจึงได้กำหนดให้การ " เข้าไป" ต้องเป็นกรณีที่ทุกส่วนของร่างกายเข้าไปด้วย ดังที่ปรากฏใน คดี R v. Collins (1973)¹⁰

ปัจจุบัน ศาลอังกฤษได้ตีความคำว่า เข้าไป โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของการบัญญัติ ความผิดฐานข่องเบาที่มีขึ้นเพื่อคุ้มครองการบุกรุกเข้าไปกระทำความผิดอื่นในอาคารโดยไม่ชอบตัว กฎหมายประกอบกับสภาพสังคมปัจจุบันมีอาชญากรรมรูปแบบใหม่ ๆ เกิดขึ้น เนื่องจากการกระทำ

⁸ Parkin (1950) 1 KB. 155. ได้มีการวางหลักว่า การที่จำเลยจับขอบด้านในของหน้าต่างถือว่ามีการเข้าไป

⁹ THEE LACT 1968 section 35. (1) Commencement and transitional provisions.

(1) This Act shall come into force on the 1st January 1969 and, save as otherwise provided by this Act, shall

have effect only in relation to offences wholly or partly committed on or after that date.

¹⁰ R v. Collins (1973) OB 100; (1972) 3 WLR 243. ซึ่งมีข้อเท็จจริงว่า จำเลยได้ดื่มสุราและตัดสินใจว่า จะไปหาผู้หญิงเพื่อมาหลับนอนด้วย โดยจำเลยไม่สนใจว่าผู้หญิงจะยินยอมหรือไม่ กรณีปรากฏต่อมามีบ้าน หลังหนึ่งที่บนชั้นสองเปิดไฟทิ้งไว้อยู่ จำเลยจึงได้ปีนบันไดเพื่อที่จะเข้าไปในบ้านหลังนั้น ซึ่งเมื่อจำเลยปีนขึ้นไป ก็พบเห็นผู้หญิงกำลังนอนแก้มืออยู่บนเตียง จำเลยจึงได้ปีนลงบันไดมาแล้วถอดเสื้อผ้าตัวเองออก เหลือไว้แต่ถุง เท้าแล้วปีนกลับขึ้นไปบนบันไดอีกรอบหนึ่งโดยไปยืนอยู่ตรงขอบหน้าต่างเพื่อที่จะปีนเข้าไปข้างในบ้าน ในขณะที่ นั้นเองหญิงสาวในบ้านก็ได้ตื่นขึ้นมาพอดีและจำผิดว่าคนที่กำลังจะเข้ามาคือคนรักของตน หญิงสาวจึงได้เชิญ ชวนจำเลยเข้ามาในบ้านและได้มีเพศสัมพันธ์กับจำเลยอย่างเต็มใจ แต่หลังจากนั้นไม่นานหญิงสาวจึงได้ตระหนัก ว่าจำคนผิด ศาลได้ตัดสินว่าการที่จำเลยจะมีความผิดฐานข่องเบาตามมาตรา 9 (1) (a) ได้ จำเลยต้องเข้าไปในบ้าน ในฐานะผู้บุกรุกโดยมีเจตนาที่จะข่มขืน ซึ่งเมื่อหญิงสาวอนุญาตให้เข้ามาแล้ว จำเลยก็ไม่ถือว่าเป็นผู้บุกรุกอีก ต่อไป จำเลยจะมีความผิดก็ต่อเมื่อจำเลยได้เข้าไปก่อนที่จะได้รับอนุญาตจากหญิงสาว และศาลในคดีนี้ได้วินิจฉัย ต่อไปว่าการเข้าไปในนั้นต้องเป็นการเข้าไป "อย่างมีนัยสำคัญ (Substantial)" หรือก็คือต้องมีการเข้าไปในสถานที่ ที่ตั้งตัวก่อน และ "ก่อให้เกิดผล (Effective)"³ หรือก็คือสามารถกระทำความผิดอื่นในสถานที่ได้อย่างแท้จริง จึงจะ ถือว่ามีความผิดฐานข่องเบาได้

ความผิดฐานย่องเบาในรูปแบบปัจจุบันอาจจะกระทำได้โดยที่ตัวผู้กระทำไม่จำเป็นที่จะต้องเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นเลยก็ได้ ดังนั้น หากจะตีความว่าการเข้าไป หมายถึงทุกส่วนของร่างกายของผู้กระทำเข้าไป ก็คงจะไม่เหมาะสมและทำให้ผู้ครอบครองทรัพย์สินไม่ได้รับการคุ้มครอง ทำให้มีคดีที่พิพากษาต่อมาว่าการเข้าไปในั้นไม่จำเป็นต้องเป็นการเข้าไป *อย่างมีนัยสำคัญ* (เข้าไปในสถานที่ทั้งตัว) และ "ก่อให้เกิดผล" (สามารถกระทำความผิดอื่นในสถานที่ได้อย่างแท้จริง) เสมอไป ดังเช่น คดี R v. Brow¹¹ และ คดี R v. Ryan¹² แม้ศาลได้ยึดถือแนวทางการตีความตาม คดี R v. Collins ที่ว่าการเข้าไปต้องเป็นการเข้าไป "อย่างมีนัยสำคัญ" และ "ก่อให้เกิดผล" ก็ตาม แต่ในสองคดีนี้ศาลผ่อนปรนหลักเกณฑ์ลง กล่าวคือ ไม่จำเป็นที่ร่างกายทุกส่วนของผู้กระทำจะต้องเข้าไปอยู่ในอาคารสถานที่ แค่ยื่นร่างกายบางส่วนเข้าไปก็เป็นการเพียงพอแล้ว แต่มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญว่า ส่วนของร่างกายที่จะยื่นเข้าไปในนั้นจะต้องเป็นส่วนสำคัญของร่างกาย เช่น การยื่น มือ แขน หรือเท้า เป็นต้น จึงจะถือว่าเป็นการเข้าไป อันเป็นองค์ประกอบของความผิดตามมาตรา นี้ เพราะการเข้าไปดังกล่าวยังคงต้องเป็นการเข้าไปที่ "ก่อให้เกิดผล" ในทำนองที่เพียงพอจะวินิจฉัยได้ว่าผู้กระทำสามารถประกอบความผิดอื่นได้อยู่ ไม่ใช่เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงแล้วผู้กระทำไม่สามารถประกอบความผิดได้เลย ดังนั้น การรुकล้ำเข้าไปเล็กน้อยเช่นนิ้วมือสองสามนิ้วยังไม่เป็นการเพียงพอที่จะถือว่าเป็นการเข้าไป¹³ เนื่องจากไม่ได้เป็นการเข้าไปที่ "ก่อให้เกิดผล" นั่นเอง แต่ถึงแม้ว่าศาลอังกฤษจะตีความว่าการ เข้าไป นั้นจะต้องมีส่วนสำคัญของร่างกายส่วนใดส่วนหนึ่งของผู้กระทำรุก

¹¹ R V. Brown (1985)¹¹ ซึ่งมีข้อเท็จจริงว่า น.ต่างของร้านค้าแตกและพบว่าจำนวนที่กำล้งยื่นอุริทางเท้าได้เอี้ยวครึ่งตัวของจำเลยเข้าไปในน.ต่างร้านค้าเพื่อค้นหาสินค้าในร้าน ได้ข้างใน ศาลอุทธรณ์ได้ยกประเด็นข้อกฎหมายในคดีนี้ขึ้นมาว่าการเข้าไปไม่จำเป็นที่ต้องเป็นการเข้าไป "อย่างมีนัยสำคัญ" เสมอไป หรือก็คือไม่จำเป็นต้องมีการเข้าไปทั้งตัว แต่การเข้าไปยังต้องเป็นการเข้าไปที่ "ก่อให้เกิดผล" หรือก็คือต้องสามารถกระทำความผิดอื่นในสถานที่ได้อย่างแท้จริงอยู่ ซึ่งศาลก็ได้ตัดสินว่าการเข้าไปในลักษณะดังกล่าวของจำเลยถือว่าเป็นการเข้าไปที่ "ก่อให้เกิดผล" แล้ว และศาลก็ได้ยกคำอุทธรณ์ของจำเลยทิ้ง

¹² R v. Ryon (1996)¹² ซึ่งมีข้อเท็จจริงว่า กลางดึกคืนหนึ่งผู้ร้องถูกพบว่า หัวและแขนขาของผู้ร้องติดอยู่ตรงน.ต่างชั้นล่างของบ้าน ทำให้ผู้ร้องถูกฟ้องว่ามีความผิดฐานย่องเบา ผู้ร้องได้อุทธรณ์ว่าการกระทำในลักษณะดังกล่าวไม่ใช่การเข้าไปตามกฎหมาย อย่างไรก็ตามคำอุทธรณ์ของผู้ร้องก็ถูกยกเนื่องจากศาลเห็นว่าการที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายผู้ร้องเข้าไปในสถานที่ก็ถือว่าเป็นการเพียงพอสำหรับ การเข้าไป และก็ไม่เกี่ยวกับผู้ร้องจะสามารถขโมยสิ่งของต่าง ๆ ได้หรือไม่ หากคาดหมายได้ว่าการกระทำในลักษณะดังกล่าวของผู้ร้องสามารถสังเกตเห็นได้เพียงพอที่จะประกอบความผิดอื่น ๆ ในสถานที่ได้จริง ผู้นั้นก็มีความผิดฐานย่องเบาแล้ว

¹³ C.M.V. Clarkson and H.M.A. Keating, Criminal Law, 4" ed. (London: Sweet & Maxwell, 1998), 834.

ล้ำเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นก็ตาม แต่ก็ยังมีคดีที่ปรากฏให้เห็นว่า การเข้าไปนั้นไม่จำเป็นที่ตัวของผู้กระทำจะต้องรุกล้ำเข้าไป เพียงแค่ยื่นวัตถุเข้าไปก็เพียงพอแล้ว¹⁴

เมื่อพิจารณาจากคดีต่าง ๆ ของศาลอังกฤษหลังจากที่ได้มีการประกาศใช้ The Theft Act, 1968 แล้วสามารถสรุปได้ว่าศาลอังกฤษได้มีพัฒนาการการตีความขอบเขตของคำว่า "เข้าไป" คล้ายกับหลักกฎหมายคอมมอนลอว์เดิมและ The Larceny Act, 1916 อยู่ คือ ศาลได้ตีความว่าการเข้าไปอันเป็นองค์ประกอบสำคัญของความผิดฐานข่มขืนนั้นว่า ร่างกายของผู้กระทำผิดไม่จำเป็นจะต้องเข้าไปในอาคารสถานที่ทั้งตัว เพียงแต่สำคัญของร่างกายส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายรุกล้ำเข้าไปก็เป็นการเพียงพอ หรือจะต้องปรากฏข้อเท็จจริงได้ว่าการรุกล้ำเข้าไปของร่างกายดังกล่าวเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้ว่าการรุกล้ำเข้าไปของส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายสามารถจะกระทำความผิดได้ ดังเช่น การยื่นมือหรือสอกเข้าไป เป็นต้น หากเป็นการยื่นเพียงปลายนิ้วเข้าไปในตัวอาคารหรือสถานที่ยังไม่เป็นการเพียงพอตามนิยามของคำว่า "เข้าไป" นอกจากนี้การยื่นอุปกรณ์หรือเครื่องมือเข้าไปในตัวอาคารสถานที่ก็ถือว่าอยู่ในนิยามของคำว่า "เข้าไป" เช่นกัน แต่การยื่นอุปกรณ์หรือเครื่องมือเข้าไปนั้นต้องเป็นการยื่นเข้าไปเพื่อประกอบความผิดที่ตนตั้งใจจะกระทำหรือเป็นการยื่นเข้าไปเพื่อเป็นส่วนต่อขยายของร่างกายด้วย¹⁵

3.1.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกา ใช้ระบบคอมมอนลอว์เช่นเดียวกับประเทศอังกฤษ โดยแรกเริ่มการรุกล้ำเข้าไปในทรัพย์สินของผู้อื่นนั้นมิได้กำหนดให้เป็นความผิดอาญาแต่อย่างใด หากแต่ประสงค์จะใช้โทษทางแพ่งมาลงโทษมากกว่า (Trespass ไม่ได้มีความหมายว่า "บุกรุก" แต่เพียงความหมายเดียวแต่ยังหมายความถึงการทำ "ละเมิด" ด้วย)¹⁶ ซึ่งการบุกรุกในทางแพ่งนั้น หมายถึงการเข้าไปในที่ดินของผู้อื่น โดยไม่ได้รับอนุญาต อีกทั้งการบุกรุกในทางแพ่งไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ว่า

¹⁴ The Daily Telegraph ศาลแขวงได้ตัดสินไว้เมื่อวันที่ 4 เมษายน 1979 ว่าการที่ผู้ต้องหาที่เป็นเพศที่สามได้ใช้ตะขอกัดเอวสตรีผ่านช่องทางกลองไปรษณีย์ถือว่ามีเจตนาข่มขืนแล้ว ถึงแม้ว่าจะไม่มีส่วนใดของร่างกายของผู้ต้องหาเข้าไปในช่องทางกลองไปรษณีย์ก็ตาม การตีความในคดีนี้เป็นกรณีตีความตามกฎหมายเดิมก่อนที่จะได้มีการประกาศใช้ The Theft Act, 1968 และก่อนที่จะมี คดี Rv. Collins (1972), คดี R V. Brown (1985) และ คดี Rv. Ryan (1996) ตัดสิน กล่าวคือ คดีนี้ขัดแย้งกับคดี Collin และ Brown ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาลักษณะของการกระทำแล้วจะพบว่า การกระทำตามคดีที่ปรากฏใน The Daily Telegraph ไม่น่าจะมีความผิดเพราะขาดลักษณะในกรณีที่เขา...ได้เข้าไป" การละเมิดความผิดได้นั้น ลักษณะของการ "เข้าไป" ต้องมีส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเข้าไปด้วยจึงจะถือว่ามีความผิด อ้างถึงใน Michael Jefferson, Criminal Law, 6th ed. (Great Britain, Henry Ling, 2003), 522.

¹⁵ Edward Griew, The Theft Acts 1968 & 1978, 6th ed. (London: Sweet & Maxwell, 1990), 102.

¹⁶ Brian A. Garner, Black's Law Dictionary, 8th ed. (St. Paul, Minn.: Thomson West, 2004), 1541.

ผู้กระทำได้เข้าไปกระทำการใด ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการครอบครองในทรัพย์สินนั้น¹⁷ เมื่อสังคมเริ่มเห็นความสำคัญของการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลมากขึ้น จึงมีแนวคิดที่ควรที่จะกำหนดให้การบุกรุกนั้นเป็นความผิดอาญาเพื่อคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจาก สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวมาก จึงได้มีการบัญญัติกฎหมายในความผิดฐานบุกรุกลงไปในประมวลกฎหมายอาญาสหรัฐอเมริกา (Model Penal Code) อันปรากฏอยู่ในมาตรา 221.2

เมื่อได้มีการบัญญัติให้การบุกรุกเป็นความผิดอาญา การตีความกฎหมายอาญาจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการตีความเพื่อวินิจฉัยความรับผิดชอบของผู้กระทำความผิด เพราะหากจะตีความตามกฎหมายแพ่งก็อาจจะไม่สอดคล้องนัก เนื่องจากหลักการตีความกฎหมายแ่งและกฎหมายอาญาค่อนข้างมีความแตกต่างกันพอสมควร และประเด็นที่จำเป็นจะต้องตีความมากที่สุดก็คือ คำว่า "เข้าไป" ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของความผิดฐานบุกรุก ว่ามีความหมายอย่างไร และมีขอบเขตแคบหรือกว้างเพียงใด แม้ประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีการจัดทำ Model Penal Code แต่ก็ยังเป็นเพียงกฎหมายกลางที่มีวัตถุประสงค์เพื่อคอยกระตุ้นและปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัย รวมทั้งสร้างมาตรฐานให้กับกฎหมายอาญาของแต่ละมลรัฐในสหรัฐอเมริกาเท่านั้น ไม่ได้มีสภาพบังคับให้มลรัฐต่าง ๆ จะต้องบัญญัติกฎหมายตามแนวทางที่กำหนดไว้ดังกล่าว ทำให้มลรัฐในสหรัฐอเมริกาต่างก็มีการกำหนดขอบเขตของคำว่า "เข้าไป" ที่แตกต่างกัน ดังเช่น 2 มลรัฐ ดังต่อไปนี้

3.1.2.1 มลรัฐเทนเนสซี

ความผิดฐานบุกรุกปรากฏอยู่ในกฎหมายอาญามลรัฐเทนเนสซีมาตรา 39-14-405 (a)¹⁸ โดยได้บัญญัติหลักทั่วไปของความผิดฐานบุกรุกไว้ว่า "บุคคลกระทำความผิดฐานบุกรุก เมื่อบุกรุกนั้นเข้าไปหรืออาศัยอยู่ในทรัพย์สินหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของทรัพย์สินโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของ ความยินยอมอาจหมายถึงความรวมถึง กรณีทรัพย์สินที่ใช้ในทางการค้าที่เปิดเป็นสาธารณะหรือทรัพย์สินอื่นใดที่เจ้าของมีเจตนาให้ทรัพย์สินนั้นเปิดเป็นสาธารณะ" และในมาตรานี้ยังมีการกำหนดนิยามของคำว่า "เข้าไป" เอาไว้ด้วยว่า "ภายใต้บังคับมาตรานี้ การเข้าไป หมายถึง การรุกเข้าไปทุกส่วนของร่างกายหรือบุคคลนั้น ใช้นานพาหนะทางอากาศไว้คนบังคับรุกเข้าไปทาง

¹⁷ Ben Depoorter, "Fair Trespass," Columbia Law Review 111, no. 1090 (2011): 1096.52 *ibid*.

¹⁸ TENNESSEE CODE section 39-14-405 (a) A person commits criminal trespass if the person enters or remains on property, or any portion of property, without the consent of the owner. Consent may be inferred in the case of property that is used for commercial activity available to the general public or in the case of other property when the owner has communicated the owner's intent that the property be open to the general public.

อากาศรอบบริเวณที่ดินของเจ้าของที่ดินนั้น โดยที่ยานพาหนะทางอากาศไร้คนบังคับนั้นไม่ได้ใช้เพื่อการสำรวจของรัฐบาลกลาง"

จากการพิจารณาบทบัญญัติความผิดฐานบุกรุกของมลรัฐเทนเนสซีพบว่า มาตรา 39-14-405 (d) ได้มีการกำหนดนิยามคำว่า "เข้าไป" ไว้อย่างชัดเจน ว่าต้องเป็นการเข้าไปทั้งตัว กล่าวคือ ทุกส่วนของร่างกายต้องมีการรูกล้ำเข้าไปในทรัพย์สินของผู้อื่น ซึ่งในอดีตศาลก็ตีความตามตัวอักษรข้างต้น เช่น คดี Poag v. State (1978)¹⁹ ศาลเห็นว่าการตีความตามตัวอักษรทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้น ศาลจึงได้มีการตีความที่แตกต่างไปจากเดิม คือ ไม่ได้มีการตีความตามตัวอักษรไปทั้งหมด แต่ศาลได้มีการตีความขยายความขอบเขตของการเข้าไปออกไปให้กว้างกว่าเดิม โดยศาลได้วางหลักว่าการที่บุคคลนั้นยื่นส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเข้าไปในทรัพย์สินในลักษณะที่เป็นการปิดกั้นไม่ให้คนเข้าหรือออกได้ก็ถือว่าอยู่ในนิยามของคำว่า "การเข้าไปทั้งตัว" ได้เช่นกัน ดังที่ปรากฏใน คดี State v. Hollingsworth (1996)²⁰ ซึ่งคดีนี้ถือเป็นคดีแรกที่ศาลฟ่อนปรนเงื่อนไขลง

ดังนั้น ศาลมลรัฐเทนเนสซีจึงมีความเห็นว่า การตีความความผิดฐานบุกรุกในประเด็นคำว่า "เข้าไป" นั้นไม่ควรจะยึดแต่เฉพาะกฎหมายลายลักษณ์อักษรเพียงอย่างเดียว เพราะตามระบบคอมมอนลอว์ กฎหมายลายลักษณ์อักษรเป็นเพียงแนวทางพื้นฐานที่ให้ศาลนำมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงเท่านั้น ไม่ได้เป็นบทบังคับให้ศาลต้องยึดตามกฎหมายลายลักษณ์อักษรทุกกรณี ประกอบกับศาลในมลรัฐเทนเนสซีมีความเห็นอย่างแพร่หลายว่าหากข้อเท็จจริงใด เมื่อพิจารณาแล้วการบังคับใช้กฎหมายลายลักษณ์อักษรจะไม่เป็นธรรม ศาลก็สามารถใช้อำนาจตุลาการมาควบคุมกำกับกฎหมายลายลักษณ์อักษรภายใต้เจตนารมณ์แห่งกฎหมายได้โดยที่ไม่จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับเจตนาของผู้ร่างเท่านั้น²¹ ปัจจุบันศาลมลรัฐเทนเนสซี จึงตีความขยายความออกไปจากบทบัญญัติของกฎหมายเดิมเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม โดยศาลเห็นว่าไม่จำเป็นที่ร่างกายของผู้กระทำต้องเข้าไปทุกส่วนจริง ๆ เพียงแต่ร่างกายส่วนใหญ่ของผู้กระทำได้เข้าไปและการเข้าไปนั้นได้ทำการ

¹⁹ Poag v. State, 567 S.W.2d 775 (Tenn. Cr. App. 1978) ได้ตัดสินว่า การที่จำเลยเข้าไปที่ดินของผู้กล่าวหาเพื่อตัดไม้และขนย้ายไม้ออกไปจากที่ดินของผู้กล่าวหา โดยที่จำเลยทราบดีอยู่แล้วว่าตนเองไม่มีสิทธิที่จะทำเช่นนั้น จำเลยจึงมีความผิดฐานบุกรุกที่ดินของผู้กล่าวหา ต่อมาเมื่อ ค.ศ. 1996 (พ.ศ. 2539) เกิดคดีในทำนองว่าร่างกายเกือบทุกส่วนของผู้กระทำได้เข้าไปในทรัพย์สินแล้ว มีเพียงร่างกายส่วนน้อยเท่านั้นที่อยู่ภายนอก.

²⁰ State w. Hollingsworth, 944 S.W.2d 625 (Tenn. Cr. App. 1996) ที่ตัดสินว่า การที่ลำตัวของจำเลยได้มีการเข้าไปในสถานที่ทำแท้ง มีเพียงแค่ขาของจำเลยเท่านั้นที่อยู่นอกสถานที่ทำแท้ง จึงต้องถือว่าจำเลยได้มีการเข้าไปในสถานที่ทำแท้งแล้ว และถือการเข้าไปในกรณีนี้ถือว่าอยู่ในความหมายของคำว่า "รูกล้ำเข้าไปทั้งตัว".

²¹ Emst Freund, " Interpretation of Statues," University of Pennsylvania Law Review and American Law Register 65, no. 3 (January 1917): 223.

ชัดเจนว่าไม่ให้ผู้ที่อยู่ในทรัพย์สินเข้ามาหรือออกไปได้ ก็ถือว่าเป็นการ "เข้าไป" อันเป็นองค์ประกอบของความผิดฐานบุกรุกแล้ว

3.1.2.2 มลรัฐเพนซิลเวเนีย

มีการบัญญัติความผิดฐานบุกรุกในกฎหมายอาญามลรัฐเพนซิลเวเนีย โดยปรากฏอยู่ในมาตรา 3503 (a)²² ที่บัญญัติว่า "ตึกหรืออาคารที่มีผู้ครอบครองอยู่ -

(1) ผู้ที่กระทำความผิดอาญาฐานบุกรุก ถ้ารู้ว่าเขาไม่ได้อนุญาตหรือให้อำนาจในการ

(i) เข้าไป หลบเลี่ยงเข้าไปหรือแอบอาศัยอยู่ในตึกหรืออาคารที่มีผู้ครอบครองอยู่หรือสถานที่ที่จัดไว้สำหรับครอบครอง หรือ

(ii) ล้วงล้ำเข้าไปอยู่ในตึกหรืออาคารที่มีผู้ครอบครองอยู่หรือสถานที่ที่จัดไว้สำหรับครอบครอง

(2) ความผิดตาม (1) (i) เป็นความผิดอุกฉกรรจ์ระดับสาม ส่วนความผิดตาม (1) (ii) เป็นความผิดอุกฉกรรจ์ระดับสอง

(3) ภายใต้บทบัญญัตินี้

"การล้วงล้ำเข้าไป" หมายถึงการเข้าไปโดยใช้กำลัง ทำลาย การข่มขู่ การเข้าไปโดยไม่ชอบผ่านสิ่งกีดขวางหรือทางที่ไม่ได้มีไว้สำหรับให้คนเข้าไป"

จากการพิจารณาบทบัญญัติของกฎหมายอาญาในมลรัฐเพนซิลเวเนียพบว่ามาตรา 3503 (a) (1) (i) ได้กำหนดให้ต้องมีการเข้าไปในตัวอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างก่อนจึงจะถือว่าเป็น ความผิดฐานบุกรุก แต่ในกฎหมายอาญาของมลรัฐเพนซิลเวเนียไม่ได้มีการกำหนดนิยามของคำว่า "เข้าไป" ไว้ จึงต้องพิจารณาจากการตีความของศาลเพื่อหาขอบเขตของคำว่า เข้าไป ตามกฎหมายอาญาของมลรัฐเพนซิลเวเนีย

²² PENINSYLVANIA CODE section 3503 (a) Buildings and occupied structures--

(1) A person commits an offense if, knowing that he is not licensed or privileged to do so, he:

(i) enters, gains entry by subterfuge or surreptitiously remains in any building or occupied structure or separately secured or occupied portion thereof; or

(ii) breaks into any building or occupied structure or separately secured or occupied portion thereof.

(2) An offense under paragraph (1)(i) is a felony of the third degree, and an offense under paragraph (1)(ii) is a felony of the second degree.

(3) As used in this subsection:

*Breaks into." To gain entry by force, breaking, intimidation, unauthorized opening of locks, or through an opening not designed for human access.

ศาลมลรัฐเพนซิลเวเนีย เคยวางหลักเกี่ยวกับขอบเขตคำว่า "เข้าไป" ไว้ใน คดี Commonwealth v. Gordon (1984)²³ ว่าองค์ประกอบของความผิดฐานบุกรุกที่สำคัญคือการเข้าไปในอาคาร ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่เหมือนกับความผิดฐานย่องเบาของประเทศอังกฤษ จึงมีการตีความคำว่าเข้าไปในความผิดฐานบุกรุก มีความหมายเช่นเดียวกับการเข้าไปในความผิดฐานย่องเบา โดยการที่ผู้กระทำได้ดวงล้ำเข้าไปในอาคารแม้เพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง ไม่จำเป็นที่ผู้กระทำจะต้องดวงล้ำเข้าไปทั้งตัว เพียงพิสูจน์ว่ามีส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเข้าไป ก็ถือว่าเป็นการกระทำความผิดฐานบุกรุกแล้ว

ต่อมาศาลของมลรัฐเพนซิลเวเนียเห็นว่าการตีความลักษณะดังกล่าวเป็นการตีความที่แคบไป ไม่ครอบคลุมถึงการกระทำบุกรุกรูปแบบใหม่ ๆ จึงต้องการที่จะขยายความคุ้มครองความผิดฐานบุกรุกและความผิดฐานย่องเบาออกไป เพราะเมื่อพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของการบัญญัติความผิดฐานย่องเบาและความผิดฐานบุกรุก พบว่าทั้ง 2 ฐานความผิดนั้นมีขึ้นเพื่อคุ้มครองความศักดิ์สิทธิ์ของตัวอาคารและความปลอดภัยของบุคคลรวมถึงตัวทรัพย์สินที่อยู่ในนั้น ดังนั้นการตัดสินใจว่าจะเป็นกรเข้าไปนั้นไม่ใช่เพียงแค่กรณียื่นส่วนใดของร่างกายเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการยื่นเพียงนิ้วมือหรือวัตถุเข้าไปก็ย่อมถือว่าอยู่ในนิยามของคำว่า "เข้าไป" เช่นกัน ซึ่งถือว่าเป็นการบรรลุวัตถุประสงค์ของการบัญญัติความผิดฐานย่องเบาและบุกรุกที่มีขึ้นเพื่อป้องกันการรุกรานที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าศาลในมลรัฐเพนซิลเวเนียเน้นการตีความตามเจตนารมณ์ของกฎหมายเป็นสำคัญ ดังที่ปรากฏใน คดี Commonwealth v. Peterson (1993)²⁴ ที่มีข้อเท็จจริงว่าการที่จำเลยได้ยื่นไม้แขวนเสื้อผ่านเข้าไปในช่องใส่จดหมายเพื่อขโมยหมวกไหมพรม ถือได้ว่าจำเลยมีความผิดฐานย่องเบา

จะเห็นได้ว่า การตีความขอบเขตคำว่า "เข้าไป" ในความผิดฐานบุกรุกตามกฎหมายมลรัฐเพนซิลเวเนียนั้น เป็นการตีความในลักษณะที่กว้างเช่นเดียวกับความผิดฐานย่องเบา ที่ว่าการเข้าไปนั้นไม่จำเป็นที่ร่างกายของผู้กระทำต้องเข้าไปเท่านั้น เพียงแต่การยื่นสิ่งของหรือวัตถุอื่นเข้าไปก็ถือว่าเป็นการเข้าไปแล้วนั่นเอง

3.1.4 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

กฎหมายอาญาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ก็ไม่ได้มีการกำหนดขอบเขตของคำว่า "เข้าไป" เอาไว้เช่นกัน จึงต้องพิจารณาจากการตีความของศาลเข้ามาช่วย โดยศาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีความเห็นว่าเจตนารมณ์ในการบัญญัติความผิดฐานบุกรุก คือ การคุ้มครองความสงบเรียบร้อยของผู้ที่อาศัยอยู่ในสถานที่นั้น ๆ ดังนั้น การเข้าไปอันเป็นองค์ประกอบสำคัญ

²³ Commonwealth v. Gordon, 329 Pa.Super. 42477 A 2d 1342 (1984)

²⁴ Commonwealth v. Peterson, 21 Pa. D. & C.ath 222 (1993)

ของความผิดฐานบุกรุก จึงควรจะคุ้มครองไปถึงการที่ผู้กระทำจะเข้าไปในสถานที่ดังกล่าวโดยวิธี
อย่างไรก็ได้ ศาลจึงตีความคำว่า "เข้าไป" หมายถึง การเอื้อมเข้าไปใน (Reaching into) สถานที่²⁵ โดย
ไม่จำเป็นที่จะต้องเข้าไปทั้งตัวแต่อย่างใด เพียงแค่ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเข้าไปในอาคารหรือ
สถานที่ของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ก็เป็นการเพียงพอแล้ว แต่ต่อมาศาลมีความเห็นว่าการเข้าไป
ในความผิดฐานบุกรุกจะต้องมีขอบเขตที่ไม่กว้างจนกระทบสิทธิของผู้กระทำมากจนเกินไป
มิเช่นนั้น จะทำให้การใช้หรือการยืมวัตถุเข้าไปในตัวอาคาร ถือว่ามี การเข้าไป และเป็นความผิดฐาน
บุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญาเยอรมันได้

ศาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเคยตัดสิน คดี Federal Supreme Court Urt. V.
02.11.1954, Az.: 1 StR 332/54²⁶ ว่า การที่จำเลยได้เข้าไปในประตูหน้าของของอพาร์ทเมนต์ของ
ผู้กล่าวหา โดยได้ก้าวเข้าไปอยู่ตรงระหว่างประตูอพาร์ทเมนต์ของผู้กล่าวหา แต่ยังมีบางส่วนของ
ร่างกายของผู้กระทำอยู่ด้านนอก อพาร์ทเมนต์ของผู้กล่าวหา ถือว่ามีส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย
เข้าไปในทรัพย์สินของผู้อื่นแล้ว การกระทำดังกล่าวย่อมเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา 123
ของประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน

จากคดีที่ศาลได้ตัดสินไปข้างต้น สามารถวิเคราะห์ได้ว่า การเข้าไปอันเป็นองค์ประกอบ
ของความผิดฐานบุกรุกตามกฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนั้น ไม่จำเป็นที่ร่างกายของ
ผู้กระทำจะต้องเข้าไปทั้งตัว เพียงแค่ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายของผู้กระทำก้าวเข้าไปก็เป็นการ
เพียงพอแล้ว

3.2 เจ็อนไขกำหนดเหตุกรรจใในความผิดฐานบุกรุกจากลักษณะของการกระทำความผิด

3.2.1 ประเทศอังกฤษ

กฎหมายอาญาประเทศอังกฤษมีการกำหนดความผิดฐานบุกรุกที่มีเหตุกรรจ
(aggravated trespass) ไว้ในกฎหมาย The Criminal Justice and Public Order Act 1994 มาตรา 68²⁷

²⁵ Neumann, Manual of German Law, 104.

²⁶ *15tr 332/54', Jurion, accessed February, 11 2018, https://ww.jurion.de/uteile/hsh/1954-11-020/1-str-332_54/

²⁷ The Criminal Justice and Public Order Act 1994, section 68 Offence of aggravated trespass

(1) A person commits the offence of aggravated trespass if he trespasses on land in the open air and, in relation to any lawful activity which persons are engaging in or are about to engage in on that or adjoining land in the open air, does there anything which is intended by him to have the effect-

Oregon Revised Statutes (ORS) section 164.245 ซึ่งมีลักษณะการกระทำเป็นการเข้าไปในที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมหรือโดยไม่ได้รับอนุญาต หากผู้กระทำกระทำในลักษณะดังต่อไปนี้ ย่อมถือเป็นความผิดฐานบุกรุกที่มีเหตุฉกรรจ์ คือ

- (1) การข่มขู่ ขู่เชิญไม่ให้บุคคลที่อยู่ในสถานที่นั้นดำเนินกิจการตามปกติ
- (2) การขัดขวางการดำเนินกิจการตามปกติของสถานที่นั้น
- (3) รบกวนการดำเนินกิจการตามปกติของสถานที่นั้น

ความผิดฐานบุกรุกที่มีเหตุฉกรรจ์มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน ระดับ 4 ของอัตราโทษปรับตามเกณฑ์มาตรฐาน

3.2.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกามีการกำหนดเหตุเพิ่มโทษในความผิดฐานบุกรุกจากลักษณะของการกระทำความผิดโดยกฎหมายของมลรัฐโอเรกอน (Oregon Revised Statutes)²⁸ มาตรา 164.265 กำหนดให้ผู้กระทำการบุกรุกอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยมีอาวุธปืนในความครอบครอง ต้องระวางโทษระดับ A สำหรับความผิดไม่ร้ายแรง (class A misdemeanor) ซึ่งหากเป็นการบุกรุกอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นทั่วไป มาตรา 164.245²⁹ กำหนดเป็นเพียงการบุกรุกชั้นรอง (Criminal trespass in the second degree) มีระวางโทษระดับ C สำหรับความผิดไม่ร้ายแรง (class C misdemeanor)

(a) of intimidating those persons or any of them so as to deter them or any of them from engaging in that activity,

(b) of obstructing that activity, or

(c) of disrupting that activity.

(2) Activity on any occasion on the part of a person or persons on land is "lawful" for the purposes of this section if he or they may engage in the activity on the land on that occasion without committing an offence or trespassing on the land.

(3) A person guilty of an offence under this section is liable on summary conviction to imprisonment for a term not exceeding three months or a fine not exceeding level 4 on the standard scale, or both.

²⁸ Oregon Revised Statutes (ORS) section 164.265 Criminal trespass while in possession of a firearm.

(1) A person commits the crime of criminal trespass while in possession of a firearm who, while in possession of a firearm, enters or remains unlawfully in or upon premises.

(2) Criminal trespass while in possession of a firearm is a Class A misdemeanor.

²⁹ (1) A person commits the crime of criminal trespass in the second degree if the person enters or remains unlawfully in a motor vehicle or in or upon premises.

(2) Criminal trespass in the second degree is a Class C misdemeanor.

3.2.3 ประเทศโรมาเนีย

ประมวลกฎหมายอาญาประเทศโรมาเนีย (Criminal Code of the Republic of Romania) ก็ได้มีการกำหนดเหตุจรรยาในความผิดฐานบุกรุกไว้เช่นกัน โดยกำหนดให้กรณีบุกรุกสถานที่ของราชการส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่น สถานที่ให้บริการสาธารณะ หรือสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ได้กระทำโดยมีลักษณะใดลักษณะหนึ่งต่อไปนี้

- 1) คยมีอาวุธ
- 2) มีการกระทำผิดร่วมกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป
- 3) กระทำในเวลากลางคืน
- 4) กระทำโดยใช้การหลอกลวง

เป็นการกระทำความผิดที่มีเหตุจรรยาต้องรับโทษมากขึ้นจากเดิมที่ต้องระวางโทษจำคุกแบบเข้มงวดตั้งแต่ 1 ถึง 5 ปี เป็นต้องระวางโทษจำคุกแบบเข้มงวดตั้งแต่ 3 ถึง 10³⁰ การบุกรุกสถานที่สำคัญตามมาตรานี้ไม่สามารถอมความได้ แตกต่างจากการบุกรุกเคหสถานของเอกชนซึ่งมาตรา 208 (4) กำหนดว่าสามารถตกลงไกลเกลี่ยกันเพื่อไม่ให้มีความรับผิดทางอาญาได้

3.2.4 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้จัดความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสาธารณสถานและสถานที่สำคัญไว้ในหมวดความผิดเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย (Crimes Against Public Order) แต่ในฐานความผิดดังกล่าวจะไม่ได้ใช้คำว่า "บุกรุก" โดยตรง หากพิจารณาจากลักษณะการกระทำ ความผิดแล้วก็คือว่าเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสถานที่ โดยประมวลกฎหมายอาญาเยอรมนี มาตรา 123 วางหลักว่า³¹ ผู้ใดโดยมิชอบด้วยกฎหมายเข้าไปในเคหสถาน สถานประกอบธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น หรือห้องควบคุมสำหรับบริการสาธารณะและการคมนาคมหรือ 58

³⁰ Criminal Code of the Republic of Romania Art.208 –

(2)The penalty in para.(1) shall sanction also penetration without right into premises of central and local public authorities, public institutions, political parties or into the place where a natural or legal person carries out activity.

(3) if the act in para.(1) or (2) is committed by armed person, by two or more persons together, at night or by use of deceitful qualities, the penalty shall be strict imprisonment from 3 to 10 years.

³¹ Section 123 Burglary

(1) Whosoever unlawfully enters into the dwelling, business premises or other enclosed property of another, or into closed premises designated for public service or transportation, or whosoever remains therein without authorization and does not leave when requested to do so by the authorized person, shall be liable to imprisonment not exceeding one year or a fine.

เข้าไปแอบซ่อนตัวอยู่ในสถานที่ดังกล่าวโดยไม่ได้รับอนุญาตและไม่ยอมออกไปเมื่อได้รับคำบอกกล่าวจากผู้มีสิทธิ ต้องระวางโทษปรับหรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี สำหรับประเด็นเรื่อง การกำหนดเหตุฉกรรจ์จากเงื่อนไขการกระทำความผิดนั้น มีการกำหนดไว้ในมาตรา 124 คือ เป็นการ ร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป³²

3.3 เงื่อนไขกำหนดเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานบุกรุกจากสถานที่กระทำความผิด

3.1.1 ประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษมีการกำหนดเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานบุกรุกสถานที่ที่มีความสำคัญ ต่อประชาชน โดยมีรายละเอียดตามบทบัญญัติดังต่อไปนี้

(1) The Serious Organized Crime and Police Act 2005, section 128³³ มีการกำหนดให้ สถานที่ต่อไปนี้ สามารถออกประกาศห้ามการเข้าไปที่มีลักษณะที่เป็นการบุกรุก โดยกำหนดไว้ใน (3) คือ สถานที่ดังต่อไปนี้

(a) สถานที่ที่เป็นทรัพย์สินของหลวง (Crown land)

³²Section 124 Aggravated burglary

If a crowd of people publicly gangs up with the intent to join forces to commit acts of violence against persons or objects and unlawfully intrudes into the dwelling, business premises, or other enclosed property of another, or into closed premises designated for public service, anyone taking part in these acts shall be liable to imprisonment not exceeding two years or a fine.

³³ The Serious Organized Crime and Police Act 2005, section 128 Offence of trespassing on designated site

(1) A person commits an offence if he enters, or is on, any designated site in England and Wales or Northern Ireland as a trespasser.

(2) A "designated site" means a site —

(a) specified or described (in any way) in an order made by the Secretary of State, and

(b) designated for the purposes of this section by the order.

(3) The Secretary of State may only designate a site for the purposes of this section if-

(a) it is comprised in Crown land; or

(b) it is comprised in land belonging to Her Majesty in Her private capacity or to the immediate heir to the Throne in his private capacity; or

(c) it appears to the Secretary of State that it is appropriate to designate the site in the interests of national security.

(b) สถานที่ที่เป็นของราชวงศ์หรือเป็นทรัพย์สินส่วนตัวพระองค์ (belonging to Her Majesty in Her private capacity)

(c) สถานที่ที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ (national security)

นอกจากนี้ยังมีการกำหนดสถานที่ที่สามารถประกาศห้ามไว้หลายสถานที่ โดยสามารถจำแนกตามประเภทได้ดังนี้

(a) สถานที่ที่เป็นทรัพย์สินของหลวง (Crown land) ได้แก่สถานที่ดังต่อไปนี้

1) The Old War Office Building คือสถานที่ที่เคยใช้ในกิจการทางทหารของรัฐบาลอังกฤษ

2) The Chequers Estate, Butlers Cross, near Aylesbury, Buckinghamshire ซึ่งใช้เป็นที่พักของนายกรัฐมนตรีอังกฤษ และยังเป็นสถานที่ต้อนรับแขกที่มาติดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศ

3) ที่ทำการเลขที่ 10 Downing Street, London คือทำเนียบรัฐบาลและยังที่ทำการของนายกรัฐมนตรีอังกฤษด้วย

4) Palace of Westminster เป็นสถานที่ปฏิบัติงานด้านการเมือง โดยเป็นที่ตั้งของสภาขุนนาง และสภาผู้แทนประชาชน

(b) สถานที่ที่เป็นของราชวงศ์หรือเป็นทรัพย์สินส่วนตัวพระองค์ (belonging to Her Majesty in Her private capacity) ได้แก่สถานที่ดังต่อไปนี้

1) พระราชวังบัคคิงแฮม (Buckingham Palace) ซึ่งเป็นสถานที่ประทับของราชวงศ์อังกฤษ

2) พระราชวังเซนต์ เจมส์ (St James's Palace) ซึ่งเป็นสถานที่ประกอบพระราชพิธีของราชวงศ์อังกฤษ

3) พระตำหนักไฮโกลฟ เฮ้าส์ (The Highgrove House) เป็นสถานที่ประทับของเจ้าฟ้าชายชาร์ล

4) พระตำหนักซานดริงแฮม (The Sandringham House) เป็นทรัพย์สินส่วนตัวพระองค์ของราชวงศ์อังกฤษ

5) พระราชวังวินเซอร์ (The Windsor Castle) เป็นที่พักของราชวงศ์อังกฤษ

(c) สถานที่ที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ (national security) คือสถานที่ดังต่อไปนี้

1) ที่ทำการเลขที่ 85 Albert Embankment, London เป็นที่ตั้งที่ทำการ

สำนักงานใหญ่ของหน่วยข่าวกรองอังกฤษ (Secret Intelligence Service: SIS) ทำหน้าที่สืบหาข่าว ด้านความมั่นคงของชาติ ด้านการต่างประเทศ ด้านผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ด้านการสืบสวนและ ป้องกันการก่ออาชญากรรมร้ายแรง³⁴

2) อาคารหลักที่ทำการกระทรวงกลาโหม (The Ministry of Defence Main Building) ซึ่งเป็นที่ทำการสำนักงานใหญ่ของกระทรวงกลาโหม มีภารกิจหน้าที่ในการปกป้องอาณาเขตของประเทศ พัฒนายุทธวิธีทางสงคราม ป้องปรามอาวุธนิวเคลียร์ ช่วยเหลือประชาชนเมื่อมีสถานการณ์ ฉุกเฉิน เป็นต้น

3) Thames House ซึ่งเป็นที่ทำการสำนักงานใหญ่ของหน่วยความมั่นคงแห่งชาติ (Security Service) ทำหน้าที่ปกป้องความมั่นคงของชาติจากการคุกคามของการจารกรรม การก่อ การร้าย การก่อวินาศกรรม เป็นต้น³⁵

4) สำนักงานข่าวกรองอังกฤษ (The Government Communications Headquarters: GCHQ) ทำหน้าที่ควบคุม แทรกแซง อุปกรณ์ที่ส่งสัญญาณคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือคลื่นสัญญาณ เพื่อทำการถอดรหัสข้อความเพื่อสนับสนุนรักษาความมั่นคงของชาติด้านการต่างประเทศ ด้าน ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ด้านการสืบสวนและป้องกันการก่ออาชญากรรมร้ายแรง³⁶

หากผู้ใดเข้าไปในสถานที่ที่มีการประกาศห้ามไว้ข้างต้นโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย หรือ เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาตถือเป็นความผิดฐานบุกรุก มีอัตราจำคุกไม่เกิน 51 สัปดาห์ หรือปรับ ไม่เกินระดับ 5 ของอัตราโทษปรับตามเกณฑ์มาตรฐาน หรือทั้งจำทั้งปรับ (ข้อ 5) ทั้งนี้ การได้รับ อนุญาตให้ออกจากสถานที่ภายหลังจากที่เข้ามาโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ถือเป็นเหตุให้ผู้กระทำพ้น จากความผิดฐานบุกรุกแต่อย่างใด (ข้อ 7) และผู้กระทำผิดสามารถยกข้อต่อสู้ว่าตนเองไม่ทราบและ ไม่มีเหตุอันสมควรให้สงสัยได้เลยว่าสถานที่นั้นเป็นสถานที่ที่มีประกาศห้าม หากผู้กระทำผิดนั้น สามารถพิสูจน์ได้ตามเงื่อนไขทั้งสองข้อที่กฎหมายกำหนด ถือว่าเป็นเหตุยกเว้นความผิดได้ (ข้อ 4)

³⁴ The National Archives, "Intelligence Services Act 1994, section 1 (2)," [online] 2014, February 7, Available from : <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1994/13/body>

³⁵ The National Archives, "security Service Act 1989 section 1 (2)," [online] 2014, February 7, Available from : <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1989/5/body>

³⁶ The National Archives, "Intelligence Services Act 1994 section 3," [online] 2014, February 7, Available from : <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1994/13/body>

(2) Criminal Law Act 1977, section 9³⁷ กำหนดความผิดกรณีการบุกรุกอสังหาริมทรัพย์ที่ใช้ในการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Trespassing on premises of foreign missions) โดยห้ามบุคคลเข้าไปหรือยังคงอยู่ในสถานที่เกี่ยวกับกิจการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยมีเจตนาบุกรุก ซึ่งสถานที่เกี่ยวกับกิจการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ได้แก่ สถานที่ดังต่อไปนี้

1. อสังหาริมทรัพย์ที่ใช้ในการดำเนินงานทางการทูต (The premises of a diplomatic mission) รวมถึงบริเวณของอสังหาริมทรัพย์นั้นที่อยู่ภายในรั้ว (The premises of a closed diplomatic mission) โดยอสังหาริมทรัพย์ที่ใช้ในกิจการทางการทูตให้ถือความหมายตามที่ปรากฏใน ข้อ 1. (i) แห่งอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการทูต (The Vienna convention on diplomatic relations) ซึ่งได้แก่ อาคารที่ใช้ในกิจการทางการทูต ตลอดจนส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารและบริเวณต่อเนื่อง โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นที่กรรมสิทธิ์ของผู้ใด

2. อสังหาริมทรัพย์ที่ใช้ในกิจการกงสุล (The consular premises) รวมถึงบริเวณภายในรั้วล้อมของสถานที่นั้น (The premises of a closed consular post) โดยอสังหาริมทรัพย์ที่ใช้ในกิจการกงสุลให้ถือความหมายตามที่ปรากฏใน ข้อ 1. (j) แห่งอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล (The Vienna convention on consular relations) ซึ่งได้แก่ อาคารที่ใช้ใน

³⁷ Criminal Law Act 1977, section 9 Trespassing on premises of foreign missions, etc.

(1) Subject to subsection (3) below, a person who enters or is on any premises to which this section applies as a trespasser is guilty of an offence.

(2) This section applies to any premises which are or form part of--

(a) the premises of a diplomatic mission within the meaning of the definition in Article 1(i) of the Vienna Convention on Diplomatic Relations signed in 1961 as that Article has effect in the United Kingdom by virtue of section 2 of and Schedule 1 to the Diplomatic Privileges Act 1964;

(aa) the premises of a closed diplomatic mission;

(b) consular premises within the meaning of the definition in paragraph 1(j) of Article 1 of the Vienna Convention on Consular Relations signed in 1963 as that Article has effect in the United Kingdom by virtue of section 1 of and Schedule 1 to the Consular Relations Act 1968;

(bb) the premises of a closed consular post;

(c) any other premises in respect of which any organisation or body is entitled to inviolability by or under any enactment; and

(d) any premises which are the private residence of a diplomatic agent (within the meaning of Article 1(e) of the Convention mentioned in paragraph (a) above) or of any other person who is entitled to inviolability of residence by or under any enactment.

กิจการกงสุล ตลอดจนส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารและบริเวณต่อเนื่อง โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ใด

3. อสังหาริมทรัพย์ที่ใช้ในการดำเนินกิจการขององค์การระหว่างประเทศ (The premises in respect of which any organization)

4. อสังหาริมทรัพย์ที่ใช้เป็นสถานที่พักของนักการทูต (The premises which are the private residence of a diplomatic agent)

การที่บุคคลผู้ใดเข้าไปหรือยังคงอยู่ในสถานที่เกี่ยวกับกิจการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศดังกล่าวโดยปราศจากสิทธิตามกฎหมาย ย่อมถือว่ามีความผิดฐานบุกรุก เว้นแต่บุคคลผู้นั้นจะยกข้อต่อสู้โดยพิสูจน์ว่าตนเองเชื่อโดยสุจริตใจว่าสถานที่ที่ตนเข้าไปหรือยังคงอยู่ไม่ใช่สถานที่เกี่ยวกับกิจการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การเข้าไปหรือยังคงอยู่ในสถานที่เกี่ยวกับกิจการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยปราศจากสิทธิตามกฎหมาย ถือเป็นกรบุกรุก ซึ่งเป็นความผิดที่มีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกินระดับ 5 ของอัตราโทษปรับตามเกณฑ์มาตรฐาน หรือทั้งจำทั้งปรับ

(3) The Public Order Act 1986, section 14A (แก้ไขเพิ่มเติมโดย The Criminal Justice and Public Order Act 1994, section 70)³⁸ ห้ามการชุมนุมที่มีลักษณะเป็นการบุกรุก (trespassory

³⁸ The Public Order Act 1986, section 14A Prohibiting trespassory assemblies

(1) If at any time the chief officer of police reasonably believes that an assembly is intended to be held in any district at a place on land to which the public has no right of access or only a limited right of access and that the assembly—

(a) is likely to be held without the permission of the occupier of the land or to conduct it self in such a way as to exceed the limits of any permission of his or the limits of the public's right of access, and

(b) may result-

(i) in serious disruption to the life of the community, or

(ii) where the land, or a building or monument on it, is of historical, architectural,

archaeological or scientific importance, in significant damage to the land, building or monument,

he may apply to the council of the district for an order prohibiting for a specified period the holding of all trespassory assemblies in the district or a part of it, as specified.

...(5) An order prohibiting the holding of trespassory assemblies operates to prohibit any assembly which.—

(a) is held on land to which the public has no right of access or only a limited right of access,

And

assemblies) โดยการชุมนุมตามกฎหมายนี้ หมายความว่า การชุมนุมที่มีบุคคลเข้าร่วมตั้งแต่ 20 คน ขึ้นไป ซึ่งถ้าหากเป็นการชุมนุมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่ประชาชนไม่มีสิทธิในการเข้าไป หรือมีสิทธิในการเข้าไปแต่ตกอยู่ภายใต้การจำกัดสิทธิ กล่าวคือ เป็นสถานที่ที่ประชาชนมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะเข้าไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ที่สงวนไว้โดยเฉพาะเท่านั้น เช่น ถนน หรือทางหลวงซึ่งเป็นสถานที่ที่ประชาชนทั่วไปมีสิทธิในการสัญจรไป - มา หากการชุมนุมมีลักษณะเป็นการ

- 1) เข้าไปโดยไม่มีสิทธิหรือใช้สิทธิเกินกว่าที่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ดูแลสถานที่
- 2) อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อการดำเนินชีวิตตามปกติสุขของประชาชน
- 3) อาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากต่อที่ดิน อาคาร หรืออนุสาวรีย์ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์, สถาปัตยกรรม, โบราณคดี, หรือทางวิทยาศาสตร์ ผู้บัญชาการตำรวจ (the chief officer of police) โดยความเห็นชอบของ (the Secretary of State) สามารถออกประกาศ (order) ห้ามการชุมนุมที่มีลักษณะเป็นการบุกรุกได้มีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 4 วัน ครอบคลุมพื้นที่ อาณาเขต รัศมี 5 ไมล์โดยรอบสถานที่ที่กำหนดเป็นจุดศูนย์กลาง ตัวอย่างคดีตามความผิดเรื่องการชุมนุมที่มีลักษณะเป็นการบุกรุก ได้แก่ คดี DPP v Jones³⁹ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อเท็จจริง คือ วันที่ 1 มิถุนายน ค.ศ. 1995 กลุ่มผู้ชุมนุมรวมทั้งจำเลย จำนวน 21 คน รวมตัวกันชุมนุมบริเวณริมถนน A344 ดัดขอบกำแพง Stonehenge เพื่อรำลึกเหตุการณ์ครบรอบ 10 ปี แห่งความไม่ยุติธรรมทางอาญาต่อ Stonehenge (Stonehenge Campaign 10 years of Criminal Injustice) โดยเป็นการชุมนุมโดยสงบ ไม่กีดขวางการจราจรเนื่องจากไม่มีผู้ชุมนุมคนใดอยู่บนถนนที่ใช้สัญจร ทั้งนี้สภาท้องถิ่นแห่ง Salisbury (Salisbury District Council) ได้ออกประกาศห้ามการชุมนุมที่มีลักษณะเป็นการบุกรุก (trespasser assembly) ภายในรัศมีระยะ 4 ไมล์ นับจาก Stonehenge ตั้งแต่วันที่ 29 พฤษภาคม ถึง 1 มิถุนายน ค.ศ. 1995 แล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจได้แจ้งให้กลุ่มผู้ชุมนุมออกไป เพราะถือเป็นการชุมนุมที่มีลักษณะเป็นการบุกรุก

แต่ทั้งนี้ จำเลย (Mr. Lloyd and Dr. Jones) ยังคงยื่นกรานชุมนุมในสถานที่นั้นต่อจึงถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมและดำเนินคดี ซึ่งศาลสูงอังกฤษได้รับรองสิทธิในการชุมนุมโดยสรุปได้ว่า ทางหลวงเป็นสาธารณสถานที่ประชาชนสามารถใช้เพื่อทำการต่าง ๆ ได้หากการนั้นมีวัตถุประสงค์ที่สมเหตุสมผล รวมถึงสิทธิในการชุมนุมโดยสงบบนทางหลวงด้วย ทั้งนี้ การชุมนุมนั้นต้องไม่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญทั้งต่อเอกชนหรือสาธารณชน และไม่กีดขวางสิทธิของสาธารณชนในการสัญจรไปมา

³⁹ DPP v Jones [1992] 2 W.L.R. 625

ดังนั้น จากคดีดังกล่าวจึงเป็นการกำหนดเงื่อนไขของการกระทำที่เป็นความผิดโดยศาลสูงของอังกฤษซึ่งถือว่าคำพิพากษาของศาลเป็นกฎหมาย โดยการชุมนุมที่เป็นการบุกรุกนอกจากจะมีองค์ประกอบความผิดตาม The Public Order Act 1986, section 14A คือ มีลักษณะเป็นการ

- 1) เป็นการชุมนุมตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
 - 2) มีการเข้าไปโดยไม่มีสิทธิหรือใช้สิทธิเกินกว่าที่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ดูแลสถานที่
 - 3) อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อการดำเนินชีวิตตามปกติสุขของประชาชน
 - 4) อาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากต่อที่ดิน อาคาร หรืออนุสาวรีย์ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์, สถาปัตยกรรม, โบราณคดี, หรือทางวิทยาศาสตร์
 - 5) ผู้บัญชาการตำรวจมีการออกประกาศ (order) ห้ามการชุมนุมที่มีลักษณะเป็นการบุกรุกโดยความเห็นชอบของ (the Secretary of State)
- ยังต้องมีลักษณะตามคำพิพากษาต่อไปนี้ประกอบด้วย คือ
- 1) ก่อให้เกิดเหตุรำคาญทั้งต่อเอกชนหรือสาธารณชน
 - 2) กีดขวางสิทธิของสาธารณชนในการสัญจรไปมา หรือกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น
- สำหรับอัตราโทษของการชุมนุมที่เป็นการบุกรุก มีรายละเอียดดังนี้⁴⁰

⁴⁰ The Public Order Act 1986, section 14B Offences in connection with trespassory assemblies and arrest therefor

(1) A person who organises an assembly the holding of which he knows is prohibited by an order under section 14A is guilty of an offence.

(2) A person who takes part in an assembly which he knows is prohibited by an order under section 14A is guilty of an offence.

(3) In England and Wales, a person who incites another to commit an offence under subsection (2) is guilty of an offence.

(4) A constable in uniform may arrest without a warrant anyone he reasonably suspects to be committing an offence under this section.

(5) A person guilty of an offence under subsection (1) is liable on summary conviction to imprisonment for a term not exceeding 3 months or a fine not exceeding level 4 on the standard scale or both.

(6) A person guilty of an offence under subsection (2) is liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

(7) A person guilty of an offence under subsection (3) is liable on summary conviction to imprisonment

1) บุคคลผู้จัดการชุมนุม (organizes) โดยรู้ว่ามีกาประกาศห้ามการชุมนุมมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกินระดับ 4 ของอัตราโทษปรับตามเกณฑ์มาตรฐาน หรือทั้งจำทั้งปรับ

2) บุคคลผู้ยงส่งเสริม (incites) ให้กระทำการฝ่าฝืนประกาศห้ามการชุมนุมมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกินระดับ 4 ของอัตราโทษปรับตามเกณฑ์มาตรฐาน หรือทั้งจำทั้งปรับ

3) บุคคลผู้มีเข้าร่วม (takes part) การชุมนุม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินระดับ 3 ของอัตราโทษปรับตามเกณฑ์มาตรฐาน

3.3.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกามีการกำหนดให้การบุกรุกสถานที่เป็นความผิดและมีอัตราโทษแตกต่างจากการบุกรุกในกรณีทั่วไปทั้งในกฎหมายของรัฐบาลกลางและกฎหมายระดับมลรัฐ นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดอยู่ในแนวทางการลงโทษโดยให้เพิ่มโทษสำหรับความผิดฐานบุกรุกที่ทำในสถานที่สำคัญ ซึ่งเหตุผลเบื้องหลังการกำหนดดังกล่าวเพื่อเป็นการคุ้มครองสถานที่เพื่อปกป้องผลประโยชน์ที่มีความสำคัญของรัฐ⁴¹ (to protect a significant federal interest) จากการศึกษาพบว่ามีการกำหนดให้การบุกรุกสถานที่เป็นความผิดดังต่อไปนี้

(1) สถานที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของประธานาธิบดี

United States Code, title 18, section 1752 (18 U.S.C. S 1752)⁴² ให้ความคุ้มครองต่อสถานที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของประธานาธิบดีโดยกำหนดให้อาคารที่ใช้ในกิจการดังกล่าวเป็น

for a term not exceeding 3 months or a fine not exceeding level 4 on the standard scale or both, notwithstanding

section 45(3) of the [1980 c. 43.J Magistrates' Courts Act 1980.

⁴⁰ Criminal Code of the Republic of Romania Art.208 - (2) The penalty in para.(1) shall sanction also penetration without right into premises of central and local public authorities, public institutions, political parties

or into the place where a natural or legal person carries out activity

⁴¹ United States Sentencing Commission, "Sentencing guidelines manual," [online] 2012, December 16, Available from :

http://www.ussc.gov/Guidelines/2013_Guidelines/Manual_PDF/2013_Guidelines_Manual_Full_Optimized.pdf

⁴²United States Code, title 18, section 1752 Restricted building or grounds

(a) Whoever-

เขตหวงห้าม โดยมีขอบเขตครอบคลุมตัวอาคารที่เป็นเขตหวงห้าม ไปตลอดถึงบริเวณพื้นที่อาณาเขต ทั้งนี้ ในข้อ (c) (1) ได้กำหนดคำนิยามของคำว่า อาคารที่เป็นเขตหวงห้ามและบริเวณพื้นที่อาณาเขตให้หมายถึง สถานที่ดังต่อไปนี้

(ก) ทำเนียบขาว อาคารที่พักของรองประธานาธิบดี

(1) knowingly enters or remains in any restricted building or grounds without lawful authority to do so;

(2) knowingly, and with intent to impede or disrupt the orderly conduct of Government business or official functions, engages in disorderly or disruptive conduct in, or within such proximity to, any restricted building or grounds when, or so that, such conduct, in fact, impedes or disrupts the orderly conduct of Government business or official functions; (3) knowingly, and with the intent to impede or disrupt the orderly conduct of Government business or official functions, obstructs or impedes ingress or egress to or from any restricted building or grounds;

(4) Knowingly engages in any act of physical violence against any person or property in any restricted building or grounds; or attempts or conspires to do so, shall be punished as provided in subsection (b).

(b) The punishment for a violation of subsection (a) is-

(1) a fine under this title or imprisonment for not more than 10 years, or both, if-

(A) the person, during and in relation to the offense, uses or carries a deadly or dangerous weapon or firearm; or

(B) the offense results in significant bodily injury as defined by section 2118 (e)(3);and

(2) a fine under this title or imprisonment for not more than one year, or both, in any other case.

(c) In this section -

(1) the term "restricted buildings or grounds" means any posted, cordoned off, or otherwise restricted area-

(A) of the White House or its grounds, or the Vice President's official residence or its grounds;

(B) of a building or grounds where the President or other person protected by the Secret Service is or will be temporarily visiting; or

(C) of a building or grounds so restricted in conjunction with an event designated as a special event of national significance; and

(2) The term "other person protected by the Secret Service" means any person whom the United States Secret Service is authorized to protect under section 3056 of this title or by Presidential memorandum, when such person has not declined such protection.

(ข) อาการไปตลอดจนถึงบริเวณพื้นที่อาณาเขตที่ประธานาธิบดีและบุคคลที่อยู่ภายใต้ความดูแลของหน่วยความมั่นคงแห่งชาติ (Secret Service) ไปอยู่ที่สถานทีนั้น แม้จะเป็นเพียงการชั่วคราวก็ตาม

(ค) อาการไปตลอดจนถึงบริเวณพื้นที่อาณาเขตที่ใช้จัดงานพิธีการสำคัญของชาติการกระทำความผิดตามมาตรานี้มีอัตราโทษ และอัตราโทษเพิ่มขึ้นเป็นจำคุก ปรับ หากผู้กระทำความผิด

(2) เรือนจำสถานที่เกี่ยวกับการควบคุมผู้กระทำความผิด

United States Code, title 18, section 1793 (18 U.S.C. S 1793)⁴³ ให้ความคุ้มครองสถานที่ที่อยู่ภายใต้การดูแลของกรมราชทัณฑ์ (Bureau of prisons) เช่น ที่ดินบริเวณเขตเรือนจำพื้นที่ที่เป็นเขตสงวน และสถานที่ที่มีไว้เพื่อการอำนวยความสะดวกของกรมราชทัณฑ์โดยกำหนดให้การเข้าไปโดยปราศจากสิทธิตามกฎหมายหรือโดยไม่ได้รับอนุญาตมีระวางโทษระดับ B สำหรับความผิดไม่ร้ายแรง⁴⁴ (class B misdemeanor) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สหรัฐ หรือทั้งจำทั้งปรับ

(3) สถานที่เกี่ยวกับความมั่นคงของทางการทหาร

(3.1) United States Code, title 18, section 1382 (18 U.S.C. S 1382)⁴⁵ ให้ความคุ้มครองพื้นที่เขตสงวน (reservation) เขตกองกำลังรักษาการณ์ (post) ป้อมปราการ (fort) คลังสรรพาวุธ (arsenal) กองบัญชาการทางการทหาร (installation) ไม่ว่าจะ เป็นของกองทัพบก (military)

⁴³ 18 U.S. CODE 5 1793 - TRESPASS ON BUREAU OF PRISONS RESERVATIONS AND LAND

Whoever, without lawful authority or permission, goes upon a reservation, land, or a facility of the Bureau of Prisons shall be fined under this title or imprisoned not more than six months, or both.

⁴⁴ 18 U.S. CODE, Chapter 227, Subchapter D, 5 3581

(a) In General.- A defendant who has been found guilty of an offense may be sentenced to a term of imprisonment.

(b) Authorized Terms.- The authorized terms of imprisonment are-

...(7) for a Class B misdemeanor, not more than six months;

⁴⁵ 18 U.S. CODE 5 1382 - ENTERING MILITARY, NAVAL, OR COAST GUARD PROPERTY

Whoever, within the jurisdiction of the United States, goes upon any military, naval, or Coast Guard reservation, post, fort, arsenal, yard, station, or installation, for any purpose prohibited by law or lawful regulation; or

Whoever reenters or is found within any such reservation, post, fort, arsenal, yard, station, or installation, after having been removed therefrom or ordered not to reenter by any officer or person in command or charge thereof-

Shall be fined under this title or imprisoned not more than six months, or both,

กองทัพเรือ (naval) หรือกองกำลังป้องกันแนวชายฝั่ง (Coast Guard) จากการเข้าไปโดยมีวัตถุประสงค์ที่ขัดต่อกฎหมายหรือกฎระเบียบที่ชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ กฎหมายดังกล่าวยังกำหนดให้เป็นความผิดกรณีการกลับเข้ามาหรือถูกพบตัวในสถานที่ที่กำหนดภายหลังจากที่มีคำบอกกล่าวให้ออกไปและห้ามกลับเข้ามาอีกจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจสั่งหรือผู้ดูแลสถานที่นั้น (person in command or charge) ผู้ฝ่าฝืนมีระวางโทษระดับ B สำหรับความผิดไม่ร้ายแรง (class B misdemeanor) กล่าวคือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สหรัฐ หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

(3.2) United States Code, title 18, section 2152 (18 U.S.C. S 2152)⁴⁶ ให้ความคุ้มครองระบบป้องกันประเทศทางทะเล โดยห้ามการบุกรุกป้อมปราการ (fortification) ระบบป้องกันแนวชายหาด (harbor-defense system) จากการเข้าไปในสถานที่ที่กำหนดโดยปราศจากสิทธิตามกฎหมายหรือโดยไม่ได้รับอนุญาต มีระวางโทษระดับ B สำหรับความผิดไม่ร้ายแรง (class B misdemeanor) กล่าวคือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สหรัฐ หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

(3.3) Arizona Revised Statutes, chapter 46, section 13-5002⁴⁷ ให้ความคุ้มครองพื้นที่เขตสงวน หรือสิ่งอำนวยความสะดวกทางทหาร (military reservations and facilities) โดยมีขอบเขตตั้งแต่แนวรั้วกำแพงของพื้นที่เขตสงวนทางทหารเป็นต้นไป ซึ่งการเข้าไปหรือยังคงอยู่ในสถานที่

⁴⁶ 18 U.S. CODE S 2152 - FORTIFICATIONS, HARBOR DEFENSES, OR DEFENSIVE SEA AREAS

Whoever willfully trespasses upon, injures, or destroys any of the works or property or material of any submarine mine or torpedo or fortification or harbor-defense system owned or constructed or in process of construction by the United States; or

Whoever willfully interferes with the operation or use of any such submarine mine, torpedo, fortification, or harbor-defense system; or

Whoever knowingly, willfully, or wantonly violates any duly authorized and promulgated order or regulation of the President governing persons or vessels within the limits of defensive sea areas, which the President, for purposes of national defense, may from time to time establish by executive order-

Shall be fined under this title or imprisoned not more than five years, or both.

⁴⁷ Arizona Revised Statutes, section 13-5002. Criminal trespass on military reservations and facilities; classification

A. A person commits criminal trespass on a military reservation or facility by knowingly entering or remaining unlawfully within a structure or fenced yard of a military reservation or facility.

B. Criminal trespass on a military reservation or facility is a class 6 felony.

ดังกล่าวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นความผิดที่มีระวางโทษระดับ 6 สำหรับความผิดร้ายแรง (class 6 felony)

4) สถานที่จัดบริการสาธารณะที่มีความสำคัญ

(4.1) Arizona Revised Statutes S 13-1504⁴⁸ ข้อ A. 6. ให้ความคุ้มครอง แก่สถานที่บริการประชาชนที่มีความสำคัญ (Critical public service facility) โดยกำหนดให้การเข้าไปหรือยังคงอยู่โดยไม่มีสิทธิตามกฎหมายในสถานที่บริการประชาชนที่มีความสำคัญเป็นความผิดที่มีระวางโทษระดับ 6 สำหรับความผิดร้ายแรง (class 6 felony) โดย Arizona Revised Statutes S13-1501⁴⁹ กำหนดคำนิยามของ สถานที่บริการประชาชนที่มีความสำคัญ ได้แก่สถานที่ดังต่อไปนี้ คือ ข้อ 1. (a) สิ่งปลูกสร้างไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือเอกชน ตั้งแต่ตัวอาคารไปตลอดจนถึงแนวรั้วกำแพง ในบริเวณที่มีการติดประกาศห้ามการบุกรุก หรือบริเวณที่มีการติดประกาศว่าเป็นบริเวณที่มีกระแสไฟฟ้าแรงสูง บริเวณที่มีความดันสูงของสถานที่ดังต่อไปนี้

- สถานที่ขนส่งสาธารณะ เป็นต้นว่า ระบบขนส่งทางราง ทางอากาศ ทางรถโดยสาร

⁴⁸ Arizona Revised Statutes, section 13-1504. Criminal trespass in the first degree; classification

A. A person commits criminal trespass in the first degree by knowingly:

...6. Entering or remaining unlawfully in or on a critical public service facility.

B. Criminal trespass in the first degree under subsection A, paragraph 1, 5 or 6 is a class 6 felony.

⁴⁹ Arizona Revised Statutes, section 13-1501. Definitions

In this chapter, unless the context otherwise requires:

1. "Critical public service facility" means:

(a) A structure or fenced yard that is posted with signage indicating it is a felony to trespass or signage indicating high voltage or high pressure and is used by a rail, bus, air or other mass transit provider, a public or private utility, any municipal corporation, city, town or other political subdivision that is organized under state law and that generates, transmits, distributes or otherwise provides natural gas, liquefied petroleum gas, electricity or a combustible substance for a delivery system that is not a retail-only facility, a telecommunications carrier or telephone company, a municipal provider as defined in section 45-561, a law enforcement agency, a public or private fire department or an emergency medical service provider.

(b) A structure or fenced yard or any equipment or apparatus that is posted with signage indicating it is a felony to trespass or signage indicating high voltage or high pressure and is used to manufacture, extract, transport, distribute or store gas, including natural gas or liquefied petroleum gas, oil, electricity, water or hazardous materials, unless it is a retail-only facility.

- สถานที่ที่มีการขึ้นทะเบียนตามกฎหมายเพื่อดำเนินการผลิต ขนส่งแจกจ่าย ก๊าซธรรมชาติ ปิโตรเลียม กระแสไฟฟ้า สารเคมีที่ติดไฟได้ง่าย แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงสถานที่จัดจำหน่ายแบบขายปลีก

- บริษัทโทรศัพท์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งสัญญาณโทรศัพท์
- หน่วยงานในการบังคับใช้กฎหมาย
- สถานีดับเพลิง
- หน่วยบริการทางการแพทย์ฉุกเฉิน

(b) สิ่งปลูกสร้างไปตลอดจนถึงแนวรั้วกำแพงในบริเวณที่มีการติดประกาศห้ามการ บุกรุก หรือบริเวณที่มีการติดประกาศว่าเป็นบริเวณที่มีกระแสไฟฟ้าแรงสูง บริเวณที่มีความดันสูงของสถานที่ที่ใช้ในการผลิต การกลั่น การขนส่ง แจกจ่าย กักเก็บก๊าซธรรมชาติ ปิโตรเลียม น้ำมัน กระแสไฟฟ้า แหล่งน้ำ สารอันตราย แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงสถานที่จัดจำหน่ายแบบขายปลีก

(4.2) Minnesota Statutes S 609.6055 การเข้าไปหรือถูกพบตัวอยู่ในสถานที่บริการประชาชนที่มีความสำคัญสิ่งอำนวยความสะดวกหรือท่อส่งก๊าซโดยปราศจากความยินยอมจากบุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมแห่งสถานที่นั้น ถือเป็นความผิด⁵⁰ ซึ่งคำว่า สถานที่บริการประชาชนที่มีความสำคัญ (Critical public service facility) สิ่งอำนวยความสะดวก (Utility) และท่อส่งก๊าซ (Pipeline) มีรายละเอียดของการกำหนดสถานที่ต่าง ๆ ปรากฏอยู่ใน subdivision 1.⁵¹ ดังนี้

⁵⁰ Minnesota Statutes Annotated, section 609.6055. Subdivision 2. Prohibited conduct; penalty.

(a) Whoever enters or is found upon property containing a critical public service facility, utility, or pipeline, without claim of right or consent of one who has the right to give consent to be on the property, is guilty of a gross misdemeanor, ...

⁵¹ Minnesota Statutes Annotated, section 609.6055. Trespass on critical public service facility;

Utility; or pipeline Subdivision 1. Definitions. (a) As used in this section, the following terms have the meanings given.

(b) "Critical public service facility" includes buildings and other physical structures, and fenced in or otherwise enclosed property, of railroad yards and stations, bus stations, airports, and other mass transit facilities; oil refineries; and storage areas or facilities for hazardous materials, hazardous substances, or hazardous wastes. The term also includes nonpublic portions of bridges. The term does not include railroad tracks extending beyond a critical public service facility.

(c) "Pipeline" includes an aboveground pipeline, a belowground pipeline housed in an underground structure, and any equipment, facility, or building located in this state that is used to transport natural or

"สถานที่บริการประชาชนที่มีความสำคัญ" (Critical public service facility) ได้แก่ สถานีรถไฟ สถานีรถประจำทาง สนามบิน สถานที่ขนส่งสาธารณะอื่น ๆ โรงกลั่นน้ำมัน คลังเก็บวัตถุดิบอันตราย สารอันตราย หรือขยะอันตราย โดยหมายความรวมถึงอาคาร โครงสร้างทางกายภาพไปถึงแนวรั้วกำแพงของสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว

"ท่อส่งก๊าซ" (Pipeline) หมายความรวมถึง ท่อส่งก๊าซบนดินและใต้พื้นดิน สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ที่ใช้ในการขนส่ง แจกจ่าย กลั่น ผลิต หรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติ ก๊าซสังเคราะห์ น้ำมันดิบ ปิโตรเลียมเหลว ผลิตภัณฑ์ที่เป็นผลพลอยได้จากการกลั่น

"สิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ" (Utility) หมายความถึง

- 1) หน่วยงานตามที่กำหนดไว้ใน section 216c.06, subdivision 18⁵² ซึ่ง ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิต ส่งต่อ แจกจ่ายกระแสไฟฟ้า ก๊าซธรรมชาติ ก๊าซสังเคราะห์โดยให้หมายความรวมถึงหน่วยงานของเอกชนด้วย
- 2) บริษัทโทรศัพท์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งสัญญาณโทรศัพท์
- 3) สิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะของหน่วยงานส่วนท้องถิ่นที่ใช้ในการจัดเตรียมกระแสไฟฟ้า ก๊าซ พลังงาน การสื่อสาร ระบบการประปา การกำจัดขยะ บำบัดน้ำเสีย

synthetic gas, crude petroleum or petroleum fuels or oil or their derivatives, or hazardous liquids, to or within a distribution, refining, manufacturing, or storage facility that is located inside or outside of this state. Pipeline does not include service lines.

(d) "Utility" includes:

- (1) any organization defined as a utility in section 216C,06, subdivision 18;
- (2) any telecommunications carrier or telephone company regulated under chapter 237; and
- (3) any local utility or enterprise formed for the purpose of providing electrical or gas heating

and power, telephone, water, sewage, wastewater, or other related utility service, which is owned, controlled, or regulated by a town, a statutory or home rule charter city, a county, a port development authority, the Metropolitan Council, a district heating authority, a regional commission or other regional government unit, or a combination of these governmental units. The term does not include property located above buried power or telecommunications lines or property located below suspended power or telecommunications lines, unless the property is fenced in or otherwise enclosed.

⁵² Minnesota Statutes Annotated, chapter 216C, section 06, Subdivision 18 Utility.

"Utility" means any entity engaged in this state in the generation, transmission or distribution of electric energy and any entity engaged in this state in the transmission or distribution of natural or synthetic natural gas, including, but not limited to, a private investor-owned utility or a public or municipally owned utility.

(5) สถาบันการศึกษา

(5.1) Arizona Revised Statutes, chapter 29, S 13-2911⁵³ ให้ความคุ้มครองทรัพย์สินของสถาบันการศึกษา โดยข้อ 1. กำหนดนิยามคำว่า "สถาบันการศึกษา"(Educational institution) ได้แก่ มหาวิทยาลัย วิทยาลัย วิทยาลัยชุมชน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนระดับประถมศึกษา ส่วนข้อ J. 4. กำหนดนิยามคำว่า "ทรัพย์สินของสถาบันการศึกษา"หมายถึง ที่ดิน อาคาร ตลอดจนสถานที่อำนวยความสะดวกที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการศึกษา ส่วนการกระทำที่เป็นความผิดตามข้อ A 2. ได้ห้ามการเข้าไปหรือยังคงอยู่ในสถาบันการศึกษา โดยมีเจตนาเพื่อรบกวนการดำเนินการตามปกติหรือรบกวน ขัดขวางการใช้สถานที่ของบุคคลอื่น เป็นความผิดที่มีระวางโทษระดับ 1 สำหรับความผิดไม่ร้ายแรง (class 1 misdemeanor)

(5.2) Minnesota Statutes S 609.605⁵⁴, subdivision 4 (a) ให้ความคุ้มครองโรงเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ไม่ว่าบริเวณนั้นจะเป็นที่สาธารณะหรือไม่ หากมี

⁵³ Arizona Revised Statutes S 13-2911. Interference with or disruption of an educational institution; violation; classification; definitions

A. A person commits interference with or disruption of an educational institution by doing any of the following:

1. Intentionally, knowingly or recklessly interfering with or disrupting the normal operations of an educational institution by either:

(a) Threatening to cause physical injury to any employee or student of an educational institution or any person on the property of an educational institution.

(b) Threatening to cause damage to any educational institution, the property of any educational institution or the property of any employee or student of an educational institution.

2. Intentionally or knowingly entering or remaining on the property of any educational institution for the purpose of interfering with the lawful use of the property or in any manner as to deny or interfere with the lawful use of the property by others.

3. Intentionally or knowingly refusing to obey a lawful order given pursuant to subsection C of this section.

⁵⁴ Minnesota Statutes 5 609.605 Subdivision 4. Trespasses on school property.

(a) It is a misdemeanor for a person to enter or be found in a public or nonpublic elementary, middle, or secondary school building unless the person:

(1) is an enrolled student in, a parent or guardian of an enrolled student in, or an employee of the school or school district;

(2) has permission or an invitation from a school official to be in the building;

การเข้าไปหรือถูกพบตัวในโรงเรียนย่อมมีความผิด รวมถึงการกลับเข้ามาหรือถูกพบตัวในโรงเรียนอีกภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ผู้มีอำนาจของโรงเรียนนั้นได้ออกกล่าวให้ออกไปและไม่ให้กลับเข้ามาอีก มีอัตราโทษตามที่กำหนดสำหรับความผิดไม่ร้ายแรง (misdemeanor) เว้นแต่จะเป็นบุคคลดังต่อไปนี้

- (1) นักเรียนที่ลงทะเบียนเรียน บิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียน ลูกจ้างของโรงเรียน
- (2) เป็นบุคคลที่ได้รับอนุญาต (permission) หรือได้รับเชิญ (invitation) จากเจ้าหน้าที่โรงเรียน
- (3) เป็นบุคคลที่มาร่วมงานกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น มาเข้าร่วมประชุมหรือมาทำการสอน
- (4) เป็นผู้มาติดต่อที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ภายในบริเวณ โรงเรียน
- (5) สถานที่ดำเนินการเกี่ยวกับนิเวศลิษฐ์

(3) is attending a school event, class, or meeting to which the person, the public, or a student's family is invited; or

(4) has reported the person's presence in the school building in the manner required for visitors to the school.

...(c) It is a gross misdemeanor for a group of three or more persons to enter or be found in a public or nonpublic elementary, middle, or secondary school building unless one of the persons:

(1) is an enrolled student in, a parent or guardian of an enrolled student in, or an employee of the school or school district;

(2) has permission or an invitation from a school official to be in the building;

(3) is attending a school event, class, or meeting to which the person, the public, or a student's family is invited; or

(4) has reported the person's presence in the school building in the manner required for visitors to the school.

(d) It is a misdemeanor for a person to enter or be found on school property within one year after being told by the school principal or the principal's designee to leave the property and not to return, unless the principal or the principal's designee has given the person permission to return to the property. As used in this paragraph, "school property" has the meaning given in section 152.01, subdivision 14a. clauses (1) and (3).

Arizona Revised Statutes, chapter 45, S 13-4902⁵⁵ ให้ความคุ้มครองโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ที่ใช้เพื่อการพาณิชย์ (commercial nuclear generating station) โดยคุ้มครองสิ่งปลูกสร้างที่อยู่บริเวณตั้งแต่แนวรั้วกำแพง (fenced yard) การกระทำที่เป็นความผิดตามมาตรานี้ได้แก่การเข้าไปหรือยังคงอยู่ในสถานที่ดังกล่าวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมีระวางโทษระดับ 4 สำหรับความผิดร้ายแรง (class 4 felony)

(7) สถานที่เกี่ยวกับพิธีกรรมทางศาสนา

Arizona Revised Statutes S 13-1504⁵⁶ ข้อ A. 5. กำหนดให้การเข้าไปหรือยังคงอยู่โดยไม่มีสิทธิตามกฎหมายในศาสนสถานและทำการเผา ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนแปลงหรือกระทำการคู่มั่นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ด้วยประการอื่นใด โดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของศาสนสถานนั้น เป็นความผิดที่มีระวางโทษระดับ 6 สำหรับความผิดร้ายแรง (class 6 felony) นอกจากนี้แนวทางการกำหนดโทษ (Sentencing Guidelines Manual)⁵⁷ chapter 2 part B. ได้มีการกำหนดให้เพิ่มอัตราโทษขึ้นอีก 2 ระดับ ในกรณีที่เป็นการบุกรุกสถานที่ดังต่อไปนี้

(1) สถานที่ให้บริการประชาชนของรัฐที่มีการรักษาความปลอดภัย (A secure government facility)

(2) สถานที่เกี่ยวกับการผลิตพลังงานไฟฟ้านิวเคลียร์ (A nuclear energy facility)

⁵⁵ Arizona Revised Statutes 5 13-4902. Criminal trespass on commercial nuclear generating station; classification

A. A person commits criminal trespass on a commercial nuclear generating station by knowingly either:

1. Entering or remaining unlawfully in or on a commercial nuclear generating station.
2. Entering or remaining unlawfully within a structure or fenced yard of a commercial nuclear generating station.

B. Criminal trespass on a commercial nuclear generating station is a class 4 felony.

⁵⁶ Arizona Revised Statutes 5 13-1504. Criminal trespass in the first degree; classification

A. A person commits criminal trespass in the first degree by knowingly:

...5. Entering or remaining unlawfully on the property of another and burning, defacing, mutilating or otherwise desecrating a religious symbol or other religious property of another without the express permission of the owner of the property.

B. Criminal trespass in the first degree under subsection A, paragraph 1, 5 or 6 is a class 6 felony.

⁵⁷ United States Sentencing Commission, "Sentencing guidelines. manual," [online] 2012, December 16, Available from [http://www.ussc.gov/Guidelines/2013 Guidelines/Manual PDF/2013 Guidelines Manual Full Optimized.pdf](http://www.ussc.gov/Guidelines/2013%20Guidelines/Manual%20PDF/2013%20Guidelines%20Manual%20Full%20Optimized.pdf)

(3) พื้นที่ของท่าอากาศยานหรือพื้นที่ของท่าเรือที่เป็นเขตรักษาความปลอดภัย (A secure area of an airport or a seaport) โดยได้กำหนดคำนิยามของคำว่า ท่าอากาศยาน ให้มีความหมายเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ใน 49 U.S. CODE, มาตรา 47102⁵⁸ ซึ่งหมายถึง สถานที่ที่ใช้ในการขึ้น-ลงของอากาศยาน (landing and taking off of aircraft) ได้แก่ เครื่องบิน หรือเฮลิคอปเตอร์ ไม่ว่าจะเป็นพื้นดินหรือพื้นน้ำ อาคารที่ตั้งท่าอากาศยาน (airport buildings) หรือสิ่งอำนวยความสะดวกทางการบิน (airport facilities) รวมถึงบริเวณโดยรอบไม่ว่าจะตั้งอยู่ ณ ที่ใด ส่วน ท่าเรือ มีความหมายเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ใน 18 U.S. CODE, มาตรา 26⁵⁹ โดยให้หมายถึง ท่าเทียบเรือ อู่จอดเรือ โป๊ะ หรือสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ ที่ใช้เพื่อให้เรือจอดอย่างมั่นคงรวมถึงบริเวณพื้นดินพื้นน้ำที่อยู่ใกล้ชิดโดยรอบสถานที่นั้นด้วย

(4) สุสานอาร์ลิงตัน ซึ่งเป็นประจําชาติของสหรัฐอเมริกาในมลรัฐเวอร์จิเนียหรือสุสานที่อยู่ภายใต้การควบคุมของหน่วยงานด้านการสุสานของชาติ (Arlington National Cemetery or a cemetery under the control of the National Cemetery Administration)

(5) อาคารที่เป็นเขตหวงห้ามและบริเวณโดยรอบจนถึงแนวรั้วกำแพง (restricted building or grounds) มีความหมายเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ใน 18 U.S.C. 5 1752 ซึ่งเป็นสถานที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของประธานาธิบดี แต่การบุกรุกอาคารที่เป็นเขตหวงห้ามและบริเวณโดยรอบจนถึงแนวรั้วกำแพงตามข้อนี้เป็เหตุให้มีการเพิ่มอัตราโทษขึ้น 4 ระดับ

⁵⁸ 49 U.S. CODE S 47102 - DEFINITIONS

In this subchapter-

...(2) "airport"-

(A) means-

(i) an area of land or water used or intended to be used for the landing and taking off of aircraft;

(i) an appurtenant area used or intended to be used for airport buildings or other airport facilities or

rights of

way; and

(i) airport buildings and facilities located in any of those areas; and

(B) Includes a heliport.

⁵⁹ 18 U.S. CODE S 26 - DEFINITION OF SEAPORT

As used in this title, the term "seaport" means all piers, wharves, docks, and similar structures, adjacent to any waters subject to the jurisdiction of the United States, to which a vessel may be secured, including areas of land, water, or land and water under and in immediate proximity to such structures, buildings on or contiguous to such structures, and the equipment and materials on such structures or in such buildings.

3.3.3 ประเทศโรมาเนีย

ประมวลกฎหมายอาญาประเทศโรมาเนีย (Criminal Code of the Republic of Romania) มาตรา 208(2)⁶⁰ กำหนดให้การเข้าไปในสถานที่ของราชการส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่นสถานที่ให้บริการสาธารณะ หรือสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล โดยปราศจากสิทธิและปราศจากความยินยอมของบุคคลซึ่งใช้สถานที่ดังกล่าว หรือเมื่อได้รับคำบอกกล่าวให้ออกแล้วไม่ยอมออกไป ต้องระวางโทษจำคุกแบบเข้มงวดตั้งแต่ 1 ถึง 5 ปี⁶¹ การบุกรุกสถานที่สำคัญตามมาตรา 208(3) ไม่สามารถอมความได้ แตกต่างจากการบุกรุกเคหสถานของเอกชนซึ่งมาตรา 208(4) กำหนดว่าสามารถตกลงไกลเกลี่ยกันเพื่อไม่ให้มีความรับผิดทางอาญาได้

นอกจากนี้ มาตรา 208(3) ได้กำหนดให้มีเหตุเพิ่มโทษสำหรับการบุกรุกสถานที่ของราชการส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่น สถานที่ให้บริการสาธารณะ หรือสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลด้วย หากผู้กระทำความผิดได้กระทำโดยมีอาวุธ หรือร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือกระทำในเวลากลางคืน หรือกระทำโดยใช้การหลอกลวง ต้องระวางโทษจำคุกแบบเข้มงวดเพิ่มขึ้นเป็นตั้งแต่ 3 ถึง 10 ปี⁶²

3.3.4 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสาธารณสถานและสถานที่สำคัญตามกฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ตามมาตรา 123⁶³ วางหลักว่า ผู้ใดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

⁶⁰ Criminal Code of the Republic of Romania Art.208 - (2) The penalty in para.(1) shall sanction also penetration without right into premises of central and local public authorities, public institutions, political parties or into the place where a natural or legal person carries out activity.

⁶¹ Criminal Code of the Republic of Romania Art..208 - (1) The act of penetrating, without right, in any manner, into a home, room, an outbuilding or a enclosed space annexed to these, without consent of the person using them, or refusal to leave them at the latter's request, shall be punished by strict imprisonment from one to 5 years.

(2) The penalty in para.(1) shall sanction also penetration without right into premises of central and local public authorities, public institutions, political parties or into the place where a natural or legal person carries out activity.

⁶² Criminal Code of the Republic of Romania Art.208 - (3) If the act in para-(1) or (2) is committed by armed person, by two or more persons together, at night or by use of deceitful qualities, the penalty shall be strict imprisonment from 3 to 10 years.

⁶³ Section 1:23 Burglary

(1) Whosoever unlawfully enters into the dwelling, business premises or other enclosed property of

เข้าไปในเคหสถานสถานประกอบธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น หรือห้องควบคุมสำหรับบริการสาธารณะและการคมนาคม หรือเข้าไปแอบซ่อนตัวอยู่ในสถานที่ดังกล่าวโดยไม่ได้รับอนุญาตและไม่ยอมออกไปเมื่อได้รับคำบอกกล่าวจากผู้มีสิทธิ ต้องระวางโทษปรับหรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าประมวลกฎหมายอาญาของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีการกำหนดสถานที่ที่ให้ความคุ้มครอง ได้แก่ สถานประกอบธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น หรือห้องควบคุมสำหรับบริการสาธารณะและการคมนาคม

จะเห็นได้ว่าการบัญญัติสถานที่ที่คุ้มครองตามระบบกฎหมายชีวิตลอร์กับคอมมอนลอร์ นั้นมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ในระบบระบบกฎหมายชีวิตลอร์ เช่น ประเทศโรมาเนียและประเทศเยอรมนี มีการกำหนดสถานที่โดยกำหนดหลักเกณฑ์ของสถานที่นั้น ว่าเป็นสถานที่ของราชการส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่น สถานที่ให้บริการสาธารณะ สถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล หรือห้องควบคุมสำหรับบริการสาธารณะและการคมนาคมส่วนในระบบระบบกฎหมายคอมมอนลอร์มีทั้งการบัญญัติแบบการกำหนดหลักเกณฑ์ของสถานที่ เช่น สถานที่บริการประชาชนที่มีความสำคัญ สถาบันการศึกษา สถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา รวมทั้งยังมีการกำหนดสถานที่ที่คุ้มครองลงไปอย่างชัดเจนเลย เช่น กระดาษทองคำไหม สำนักงานข่าวกรอง พระราชวังตามที่มีการระบุเท่านั้น

3.4 การกำหนดระวางโทษในความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสาธารณสถานและสถานที่สำคัญ

3.4.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

การกำหนดระวางโทษในความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสาธารณสถานและสถานที่สำคัญตามที่ได้กล่าวมานั้น พบว่า การกำหนดระวางโทษของประเทศสหรัฐอเมริกาส่วนมากเป็นเพียงความผิดที่ไม่ร้ายแรง มีอัตราโทษจำคุกอยู่ในระดับต่ำ แต่ก็มีกำหนดให้การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในสถานที่สำคัญต้องรับโทษหนักขึ้น แต่ก็ยังคงถือเป็นโทษในระดับต่ำเช่นกัน

3.4.2 ประเทศอังกฤษ

การกำหนดระวางโทษในความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสาธารณสถานและสถานที่สำคัญตามที่ได้กล่าวมานั้น พบว่า การกำหนดระวางโทษของประเทศอังกฤษมีอัตราโทษจำคุกอยู่ในระดับต่ำแต่ก็มีกำหนดให้การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในสถานที่สำคัญต้องรับโทษหนักขึ้น แต่ก็ยังคงถือเป็นโทษในระดับต่ำเช่นกัน

another, or into closed premises designated for public service or transportation, or whosoever remains therein without authorization and does not leave when requested to do so by the authorized person, shall be liable to imprisonment not exceeding one year or a fine.

3.4.3 ประเทศโรมาเนีย

ประมวลกฎหมายอาญาประเทศโรมาเนีย (Criminal Code of the Republic of Romani) มาตรา 208 (2) กำหนดให้การเข้าไปในสถานที่ของราชการส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่นสถานที่ให้บริการสาธารณะ หรือสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล โดยปราศจากสิทธิและปราศจากความยินยอมของบุคคลซึ่งใช้สถานที่ดังกล่าว หรือเมื่อได้รับคำบอกกล่าวให้ออกแล้วไม่ยอมออกไป ต้องระวางโทษจำคุกแบบเข้มงวด⁶⁴ ตั้งแต่ 1 ถึง 5 ปี⁶⁵

หากการบุกรุกในสถานที่ของราชการส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่น สถานที่ให้บริการสาธารณะ หรือสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ได้กระทำโดยมีลักษณะใดลักษณะหนึ่งต่อไปนี้

- 1) โดยมีอาวุธ
- 2) มีการกระทำผิดร่วมกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป
- 3) กระทำในเวลากลางคืน
- 4) กระทำโดยใช้การหลอกลวง

⁶⁴ การจำคุกแบบเข้มงวด (Strict imprisonment) และการจำคุกในกรณีทั่วไป (imprisonment) เป็นโทษที่ใช้กับการทำความผิดอาญา (delict) มีข้อที่ต่างกันดังนี้

1. ระยะเวลาในการจำคุก

การจำคุกแบบเข้มงวดมีกำหนดระยะเวลาตั้งแต่ 3 ถึง 15 ปี

ส่วนการจำคุกในกรณีทั่วไปมีกำหนดระยะเวลาตั้งแต่ 1 วัน ถึง 3 ปี

2. การเปลี่ยนโทษเป็นการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณะประโยชน์ (Community service)

การจำคุกแบบเข้มงวดเปลี่ยนได้ไม่เกิน 100 ชั่วโมง

ส่วนการจำคุกในกรณีทั่วไปเปลี่ยนได้ไม่เกิน 300 ชั่วโมง

⁶⁵ Criminal Code of the Republic of Romania Art.208 - (1) The act of penetrating, without right, in any manner, into a home, room, an outbuilding or a enclosed space annexed to these, without consent of the person using them, or refusal to leave them at the latter's request, shall be punished by strict imprisonment from one to 5 years.

(2) The penalty in para.(1) shall sanction also penetration without right into premises of central and local public authorities, public institutions, political parties or into the place where a natural or legal person carries out activity.

การกระทำความผิดดังกล่าวถือเป็นเหตุการณ์ที่ต้องรับโทษมากขึ้น กล่าวคือ ต้องระวางโทษจำคุกแบบเข้มงวดตั้งแต่ 3 ถึง 10 ปี⁶⁶

3.4.4 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

การกำหนดระวางโทษในความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสาธารณสถานและสถานที่สำคัญตามที่ได้กล่าวมานั้น พบว่า การกำหนดระวางโทษของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีอัตราโทษจำคุกอยู่ในระดับต่ำเช่นเดียวกัน⁶⁷

จะเห็นได้ว่าการบัญญัติให้ความคุ้มครองสถานที่ตามระบบกฎหมายซีวิลลอว์กับคอมมอนลอว์นั้นมีความแตกต่างกันทั้งในเกณฑ์การกำหนดสถานที่ที่ต้องการให้ความคุ้มครองและโทษที่บัญญัติไว้เพื่อบังคับแก่ผู้กระทำความผิด กล่าวคือ ในระบบระบบกฎหมายซีวิลลอว์ เช่น ประเทศโรมาเนียและประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ใช้เกณฑ์ความครอบครองของเจ้าของสถานที่เป็นตัวกำหนด ว่าเป็นสถานที่ของราชการส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่น สถานที่ให้บริการสาธารณะ สถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล หรือห้องควบคุมสำหรับบริการสาธารณะและการคมนาคม ส่วนในระบบระบบกฎหมายคอมมอนลอว์มีทั้งการบัญญัติแบบการกำหนดหลักเกณฑ์ของสถานที่ที่เป็นสถานที่ทั่วไป เช่น สถานที่บริการประชาชนที่มีความสำคัญ สถาบันการศึกษา สถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา รวมทั้งยังมีการกำหนดสถานที่ที่ต้องการให้ความคุ้มครองโดยระบุเป็นชื่อโดยชัดเจนเลย เช่น กระทรวงกลาโหม สำนักงานข่าวกรอง พระราชวังตามที่มีการระบุไว้ในบทบัญญัติเท่านั้น โดยผู้วิจัยจะได้ทำการศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการกำหนดเหตุการณ์ในความผิดฐานบุกรุกสถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาลให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันสำหรับประเทศไทยต่อไป

⁶⁶ Criminal Code of the Republic of Romania Art.208 - (3) If the act in para(1) or (2) is committed by armed person, by two or more persons together, at night or by use of deceitful qualities, the penalty shall be strict imprisonment from 3 to 10 years.

⁶⁷ วรทัศน์ เพ็ญกรตุต, “การกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาเพื่อคุ้มครองสาธารณสถานและสถานที่สำคัญ,” วิทยานพนธ์มหาบัณฑิต, 2556). น.82.

บทที่ 4

วิเคราะห์การตีความความผิดฐานบุกรุกและการกำหนดเหตุกรรจ์กรณีบุกรุก สถานที่ราชการ สถานศึกษา และสถานพยาบาลตามกฎหมายประเทศไทย

ในบทนี้ผู้วิจัย จะวิเคราะห์ขอบเขตปัญหาการตีความความผิดฐานบุกรุกและการกำหนดเหตุกรรจ์กรณีบุกรุกสถานที่ราชการ สถานศึกษา และสถานพยาบาล ตามกฎหมายประเทศไทย เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.1 วิเคราะห์คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องกับการตีความความผิดฐานบุกรุก กรณีคำว่า “เข้าไป”

จากการศึกษาความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย พบว่ามี คำว่า เข้าไป ปรากฏอยู่ใน 2 มาตรา คือ มาตรา 362 และ มาตรา 364 และยังพบว่า คำว่า เข้าไป ปรากฏใน มาตรา 335 (8) ซึ่งเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ที่มีเหตุกรรจ์ โดยผู้วิจัยได้ค้นคว้าคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องกับการตีความความผิดฐานบุกรุกเพื่อมาวิเคราะห์ ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาฉบับที่ศาลฎีกาที่ 1355/2504 โดยศาลวินิจฉัยว่า แม้จำเลยซึ่งเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ให้โจทก์เช่า เมื่อปรากฏว่า โจทก์ยังครอบครองห้องพิพาทโดยอาศัยสิทธิตามสัญญาเช่ามาแต่ต้น และยังอยู่ในห้องเช่าที่พิพาทนั้นมาตลอด ถ้าจำเลยเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองของโจทก์โดยปกติสุข จำเลยย่อมมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362 ได้ ซึ่งผู้วิจัยเห็นพ้องด้วยกับคำวินิจฉัยของศาลฎีกาในประเด็นนี้ทุกประการ เนื่องจากในอดีตเคยมีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาว่า การที่เจ้าของบ้านเข้าไปในห้องเช่าแล้วรื้อส่วนต่าง ๆ ของห้องเช่า นั้น ไม่เป็นความผิดฐานบุกรุก เพราะตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 327 บ้านเรือนที่จำเลยบุกรุกเข้าไปต้องไม่ใช่ของจำเลย จำเลยจึงไม่มีความผิด

ต่อมาศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1/2512¹ วินิจฉัยว่า การที่จำเลยใช้ไม้กระดานตีขวางทับประตูห้องที่โจทก์ครอบครองในขณะที่โจทก์ไม่อยู่และปิดห้องไว้ ทำให้โจทก์ไม่สามารถ

¹ แม้ห้องพิพาทจะเป็นอสังหาริมทรัพย์ของจำเลย แต่เมื่อโจทก์ยังครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นและยังได้แย่งสิทธิ์ตามสัญญาเช่าอยู่ ถ้าจำเลยเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองของโจทก์โดยปกติสุข จำเลยก็มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362 ได้ การที่จำเลยใช้ไม้กระดานตีขวางทับประตู

เข้าห้องได้ตามปกติ เป็นการล่องล้าเข้าไปในอำนาจการครอบครองของโจทก์ ถือว่าเป็นการเข้าไปกระทำการรบกวนการครอบครองของโจทก์โดยปกติสุขตามความหมายแห่งบทกฎหมายดังกล่าวข้างต้นแล้วนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่า การที่นำไม้กระดานไปตีขวางทับประตูห้องที่โจทก์ครอบครองดังกล่าว นั้นไม่น่าจะถือว่าเป็นการบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362 เนื่องจาก

1. ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 362 บัญญัติว่า ผู้ใดเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นเพื่อการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของเขาโดยปกติสุข... ฯลฯ จะเห็นได้ว่าตามมาตรา 362 นั้น จะประกอบไปด้วยความผิด 2 ลักษณะ คำว่า เข้าไป ในความผิดลักษณะแรกนั้นคงไม่เป็นปัญหาในการตีความเท่าใดนัก แต่ในความผิดลักษณะที่ 2 ที่เป็นกรณีการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ จะต้องมีการพาตัวผู้กระทำให้เข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ทั้งตัวจึงจะถือว่าเป็นการเข้าไป แต่ข้อเท็จที่ปรากฏตามคำพิพากษาศาลฎีกานับนี้ นั้น จำเลยไม่ได้เข้าไปในห้องพิพาทด้วยตนเองเลย เพียงแต่ใช้ไม้กระดานตีขวางทับประตูห้องพิพาทเท่านั้น ถ้าหากกฎหมายมีความประสงค์จะบังคับกับการใช้ไม้กระดานตีขวางทับประตูห้องดังกล่าวแล้ว ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 362 ควรจะบัญญัติแค่เพียงว่า กระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของเขาโดยปกติสุข โดยไม่ต้องบัญญัติคำว่า เข้าไป ในบทบัญญัติด้วย

2. เป็นที่น่าสังเกตว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 364 ซึ่งมีคำว่า เข้าไป ปรากฏอยู่ในบทบัญญัติเช่นเดียวกับมาตรา 362 โดยมาตรา 364 บัญญัติว่า “ผู้ใดโดยไม่มีเหตุอันสมควร เข้าไป หรือซ่อนตัวอยู่ในเคหสถาน อาคารเก็บรักษาทรัพย์ หรือสำนักงานในความครอบครองของผู้อื่นหรือไม่ยอมออกไปจากสถานที่เช่นนั้น เมื่อผู้มีสิทธิที่จะห้ามมิให้เข้าไปได้ไล่ให้ออก... ฯลฯ” บทบัญญัตินี้บัญญัติถึงเรื่องการบุกรุกเคหสถานและอาคารบางประเภทเท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่าตัวผู้กระทำความผิดนั้นจะต้องเข้าไปอยู่ในเคหสถานหรืออาคารดังกล่าว ดังนั้นคำว่า เข้าไป ตามมาตรานี้ก็ควรจะต้องตีความตามตัวอักษรอย่างเคร่งครัดเช่นเดียวกับมาตรา 362

3. เมื่อเปรียบเทียบคำว่า เข้าไป ในมาตรา 335 (8) ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดลักทรัพย์ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะที่ตนได้เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น ๆ” ยิ่งแสดงให้เห็นชัดขึ้นว่า ผู้กระทำความผิดนั้นจะต้องเข้าไปในเคหสถานหรืออาคารดังกล่าวด้วยตนเอง และในอดีตตั้งแต่กฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 295

ห้องที่โจทก์ครอบครองในขณะที่โจทก์ไม่อยู่และปิดห้องไว้ ทำให้โจทก์เข้าอยู่ในห้องไม่ได้ เป็นการล่องล้าเข้าไปในอำนาจการครอบครองของโจทก์ ถือได้ว่าเข้าไปกระทำการรบกวนการครอบครองของโจทก์โดยปกติสุขตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362 แล้ว (ประชุมใหญ่ครั้งที่ 29/2511)

(1) ศาลฎีกาได้เคยวินิจฉัยไว้ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 996/2492² ว่าการที่จำเลยยื่นมือเข้าไปลักทรัพย์ที่อยู่ในเคหสถาน ไม่ผิดอนุมาตรานี้ เพราะคำว่าเข้าไป คือตัวของผู้กระทำจะต้องเข้าไปทั้งตัว ไม่ใช่แค่เพียงส่วนหนึ่งส่วนใดเท่านั้นจะถือว่าเป็นการเข้าไปไม่ได้ จึงไม่น่าจะเป็นความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา 362 อาจจะเป็นเพียงความผิดฐานพยายามบุกรุกเท่านั้น

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติความผิดฐานบุกรุกเดิมตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 327³ ซึ่งบัญญัติว่า ผู้ใดเจตนาจะมีให้ผู้อื่นครอบครองทรัพย์ของเขาอันพึงเคลื่อนจากที่มีได้นั้น โดยความปกตีสุข แลมันประพฤติผิดกฎหมายบังอาจเข้าถือเอาทรัพย์นั้นก็ดี หรือเพื่อจะถือเอาทรัพย์ของเขา เช่นว่ามานั้น... ท่านว่ามันกระทำการบุกรุก ฯลฯ จะเห็นว่า บทบัญญัติตามกฎหมายลักษณะอาญาเสียอีกที่น่าจะตีความว่า แม้ตัวผู้กระทำมิได้เข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ ก็น่าจะถือได้ว่าเป็นความผิดฐานบุกรุก ถ้าผู้กระทำเจตนาจะมีให้ผู้อื่นครอบครองทรัพย์ของเขาอันพึงเคลื่อนจากที่มีได้ อย่างไรก็ดี ศาลฎีกาในอดีตมีแนวคำพิพากษาปรากฏว่า ผู้กระทำผิดที่มีความผิดตามมาตรานี้ต้อง เข้าไป ในทรัพย์ของเขา อันพึงเคลื่อนจากที่มีได้ทั้งสิ้น แม้ว่าในคำวินิจฉัยของศาลฎีกานั้นจะมีได้มีการตีความประเด็นคำว่า เข้าไป โดยตรงก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาจากตัวบทบัญญัติมาตรา 362 และ 364 ตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ที่ปรากฏคำว่า เข้าไป ด้วยนั้น จึงน่าจะต้องตีความถ้อยคำนี้ตามตัวอักษรโดยเคร่งครัดว่า การเข้าไปในั้น คือการที่ตัวของผู้กระทำนั้นเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นทั้งตัว⁴

หากตีความคำว่า เข้าไป ให้รวมถึงผลของการกระทำของจำเลยอันเป็นเหตุให้ เป็นการเข้าไปกระทำการรบกวนการครอบครองของโจทก์โดยปกตีสุข ดังที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตีความในคำพิพากษาลงบับนี้แล้ว ผลที่เกิดขึ้นน่าจะทำให้การกระทำอื่น ๆ เช่น การที่ผู้กระทำจงใจเปิดเพลงเสียงดังมากเพื่อรบกวนเพื่อนบ้าน หรือขว้างปาสิ่งของเข้าไปในบ้านของเพื่อนบ้าน จะถือว่าเป็นการเข้าไปรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของเขาโดยปกตีสุข การกระทำความดังกล่าวก็จะกลายเป็นความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา 362 ทั้งหมด แทนที่จะเป็นเพียงแค่ความผิดหลุโทษ เช่นมาตรา 370 และมาตรา 389 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าหากเป็นเช่นนั้น จะไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของมาตรา 362 แต่อย่างใด

ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1/2512 จำเลยไม่น่าจะมีความผิดฐานบุกรุก เนื่องจากไม่มีการ เข้าไป ในอสังหาริมทรัพย์ตามถ้อยคำในประมวลกฎหมายอาญา

² ฎีกาที่ 996/2492 จำเลยยื่นมือเข้าไปทางประตูเอาไม้เล็กระมาณ 1 แขนสอยเอากางเกงของเจ้าทรัพย์ที่ตากไว้ข้างฝาในห้องไป ดังนี้ จำเลยย่อมมีผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 288 หาใช่ตามมาตรา 294 ข้อ 1 ไม่

³ กฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 327.

⁴ ธานินทร์ กรัยวิเชียร, วิชา มหากุณ , การตีความกฎหมาย , พิมพ์ครั้งที่ 3, น. 401-405.

มาตรา 362 แม้ว่ากระทำความผิดของจำเลยเป็นการรบกวนการครอบครองของโจทก์โดยปกติสุขก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่ากระทำความผิดดังกล่าวของจำเลยน่าจะเป็นความผิดลหุโทษฐานก่อความเดือดร้อนรำคาญ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 วรรคแรก ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดใด ๆ ต่อผู้อื่น อันเป็นการรังแก ข่มเหง กุศคาม หรือกระทำให้ได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท” มากกว่าความผิดฐานบุกรุกมาตรา 362

การตีความคำว่า เข้าไป จะต้องตีความอย่างเคร่งครัดตามตัวอักษรแต่หากการตีความตามตัวอักษรทำให้เกิดผลประหลาด ต้องค้นหาเจตนารมณ์ของการบัญญัติความผิดฐานบุกรุกมาพิจารณาประกอบด้วย ซึ่งเจตนารมณ์ของการบัญญัติความผิดฐานนี้คือ การคุ้มครองความสงบเรียบร้อยของผู้ที่อยู่อาศัยในสถานที่นั้น ๆ ดังนั้น หากจะตีความคำว่า เข้าไป คือการที่อวัยวะทุกส่วนของผู้กระทำความผิดเข้าไปอยู่ในสถานที่นั้นก่อนจึงจะถือว่าผู้นั้นมีความผิดฐานบุกรุก ก็คงจะไม่เหมาะสมและทำให้ผู้ครอบครองทรัพย์สินไม่ได้รับการคุ้มครอง แต่ถ้าตีความคำว่า เข้าไป ตามแนวทางที่ 4 คือร่างกายของผู้กระทำไม่จำเป็นต้องเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์นั้น ๆ เพียงแค่ โยน ขึ้น หรือขว้างปาวัตถุหรือสิ่งของเข้าไป จะเป็นการกำหนดขอบเขตที่กว้างจนเกินไปทำให้กระทบสิทธิของผู้กระทำได้ ดังนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การตีความขอบเขตคำว่า เข้าไป ควรหมายถึง ส่วนใด ส่วนหนึ่งของร่างกายของผู้กระทำรุกเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น ซึ่งก็มีลักษณะเดียวกันกับการตีความของศาลเทนเนสซีและศาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่ไม่ได้ยึดหลักการตีความตามตัวอักษรอย่างเคร่งครัดจนเกินไป แต่ได้ผ่อนปรนหลักเกณฑ์ลงมาจึงใช้การตีความขยายความออกไปเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมยิ่งขึ้น กล่าวคือ แม้ศาลจะตีความขยายความให้การเข้าไป รวมถึงการเข้าไปบางส่วนจากร่างกายได้ แต่ก็ไม่ได้ขยายออกไปจนเกินตัวบท จนทำให้ขอบเขตของคำว่า เข้าไปนั้นหมายรวมถึงกรณีโยน ขึ้น หรือขว้างปาสิ่งของหรือวัตถุเข้าไปด้วย จะต้องเป็นส่วนหนึ่ง ส่วนใดของร่างกายของผู้กระทำความผิดเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นเท่านั้นจึงจะถือว่ามี การเข้าไป มิเช่นนั้นจะถือเป็นการตีความเกินตัวบทกฎหมายอาญาอันขัดต่อหลักการตีความกฎหมายอาญาที่ต้องตีความตามตัวอักษรอย่างเคร่งครัด หรือกรณีการตีความคำว่า เข้าไป ในปัจจุบันของศาลต่างประเทศได้มีการตีความขอบเขตของคำว่า "เข้าไป" ขยายความออกไปเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมหรือรูปคดีที่เปลี่ยนไปเช่นกัน แต่ทุกประเทศก็ไม่ได้มีการตีความขยายความกว้างเกินไปจนเกินตัวบทกฎหมาย ทุกประเทศยังคงตีความอยู่ในกรอบของตัวบทกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมายอยู่ สังเกตได้จากการที่ทุกประเทศยังตีความ “การเข้าไป” โดยกำหนดว่า ต้องเป็น "การเข้าไปอย่างแท้จริง" ด้วยนั่นเองทุกประเทศยังคงตีความขยายความอยู่ในกรอบตัวบทกฎหมายอยู่ ดังสังเกตได้จากที่ทุกประเทศแม้จะตีความขยายความขอบเขตของคำว่า "เข้าไป"

ออกไปในแนวทางใด แต่ทุกประเทศก็ยังคงกำหนดให้การเข้าไปยังคงต้องมี "การเข้าไปอย่างแท้จริง" ด้วยนั่นเอง

4.2 วิเคราะห์ขอบเขตการกำหนดบทเพิ่มโทษที่เป็นเหตุจูงใจ กรณีบุกรุกสถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาล

อันดับแรก ต้องศึกษาคำนิยามของสถานที่ที่ผู้เขียนประสงค์ให้กฎหมายคุ้มครองเป็นพิเศษเสียก่อน โดยสถานที่ที่ผู้เขียนต้องการศึกษาคำนิยาม มีดังนี้

1. สถานที่ราชการ

ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยมิได้มีการกำหนดนิยามคำว่า “สถานที่ราชการ”⁵ จึงต้องพิจารณาจากแนวบรรทัดฐานคำพิพากษาศาลฎีกา เกี่ยวกับการลักทรัพย์ในสถานที่ราชการ ซึ่งศาลฎีกาได้วินิจฉัยเกี่ยวกับขอบเขตและความหมายของคำว่า “สถานที่ราชการ” ว่า ต้องเป็นสถานที่ตั้ง อันเป็นที่ปฏิบัติงานของราชการหรือข้าราชการตามปกติ หรือสถานที่ ซึ่งใช้สำหรับปฏิบัติราชการโดยตรง เช่น ที่ว่าการอำเภอ ศาลากลางจังหวัด รวมตลอดถึงกรณีที่ทางราชการตั้งเต็นท์เพื่อปฏิบัติราชการ เช่น ในการเลือกตั้งหรือหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ หน่วยอำเภอเคลื่อนที่ เป็นต้น แม้จะเป็นเพียงชั่วคราวด้วย⁶

2. สถานศึกษา

ได้มีการกำหนดคำนิยามไว้ใน มาตรา 4 ให้สถานศึกษาหมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา⁶

3. สถานพยาบาล

สถานพยาบาล ตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541⁷ ได้กำหนดคำนิยามของสถานพยาบาลว่า เป็นสถานที่ทั้งของเอกชนและของรัฐ รวมถึงยานพาหนะที่จัดไว้

⁵ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิดและลหุโทษ, พิมพ์ครั้งที่ 8, กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2554), น.327-328.

⁶ มาตรา 4 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

⁷ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541บัญญัติไว้ว่า “สถานที่รวมตลอดถึงยานพาหนะซึ่งจัดไว้เพื่อการประกอบโรคศิลปะตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ การประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม การประกอบวิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ หรือการประกอบวิชาชีพ ทันตกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพทันตกรรม การประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัดตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพกายภาพบำบัด หรือการประกอบวิชาชีพเทคนิค

เพื่อดูแลรักษาผู้ป่วย ไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงสถานที่ขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ซึ่งประกอบธุรกิจการขายยาโดยเฉพาะ

จากความหมายที่กฎหมายได้ให้คำนิยามไว้นั้น จะไม่รวมถึงสถานที่ขายยา เนื่องจากว่าสถานที่ขายยานั้นจะมีกฎหมายว่าด้วยยาควบคุมไว้แล้วไม่ว่าจะเป็นการควบคุมการผลิต ขาย นำเข้า หรือสั่งยาเข้ามาในราชอาณาจักร จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายสถานพยาบาล

4. สาธารณสถาน

มาตรา 1(3)⁸ สาธารณสถาน หมายความว่า สถานที่ใด ๆ ซึ่งประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้มีองค์ประกอบดังนี้

1. สถานที่ใด ๆ
2. ประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้

สถานที่ใด ๆ หมายถึง อาคาร บ้านเรือน หรือสิ่งปลูกสร้าง หรือที่ว่างเปล่ามีขอบเขตก็ได้ แต่ข้อสำคัญสถานที่นั้นประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ เช่น ร้านค้าในขณะเปิดขายของเป็นสาธารณสถาน เป็นสถานที่ที่ประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไป สถานที่หนึ่งอาจเป็นสาธารณสถานในขณะหนึ่ง แต่อาจไม่ใช่สาธารณสถานในอีกขณะหนึ่งก็ได้ เช่น โรงภาพยนตร์ ในเวลาฉายภาพยนตร์เป็นสาธารณสถานเพราะประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ แต่ในเวลาไม่เปิดฉายภาพยนตร์ ปิดโรงภาพยนตร์ในขณะนั้นย่อมไม่ใช่สาธารณสถาน

จากการศึกษาคำนิยามของคำว่า สถานที่ราชการ พบว่าเป็นสถานที่ทำงานของราชการ ไม่รวมถึงสถานที่ทำงานของเอกชน หรือรัฐวิสาหกิจ และศาลฎีกาก็ได้วางหลักไว้เช่นเดียวกัน⁹ ผู้เขียนจึงกำหนด คำว่า สถานพยาบาลและสถานศึกษา แยกออกมาต่างห่างจากคำว่าสถานที่ราชการ เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้เขียนมีความประสงค์ที่จะกำหนดเหตุการณ์ให้ครอบคลุมถึงการบุกรุกเข้าไปเพื่อก่อให้เกิดความวุ่นวายในโรงพยาบาลเอกชน และสถานศึกษาเอกชนด้วย และหากจะใช้คำว่า สาธารณสถาน ผู้เขียนเห็นว่าน่าจะทำให้เกิดความสับสนในการตีความได้ เนื่องจากสาธารณสถานเป็นสถานที่ที่ประชาชนทั่วไปมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปใน

การแพทย์ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ ทั้งนี้ โดยกระทำเป็นปกติธุระ ไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ แต่ไม่รวมถึงสถานที่ขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ซึ่งประกอบธุรกิจการขายยาโดยเฉพาะ”.

⁸ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1(3)

⁹ สถานที่เกิดเหตุอยู่ในสำนักงานประปาสงขลา (เขตจำหน่ายน้ำหาดใหญ่) อันเป็นส่วนงานของการประปาส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ มิใช่สถานที่ราชการ การที่จำเลยเข้าไปลักทรัพย์ในบริเวณสำนักงานประปาสงขลาในเวลากลางคืน จึงไม่เป็นการผิดฐานลักทรัพย์ในสถานที่ราชการ

สถานที่นั้นได้ ดังที่ศาลฎีกาได้วินิจฉัยมาตลอดว่า การเข้าไปในสาธารณสถานไม่เป็นการผิดฐานบุกรุก¹⁰

ในอดีตที่ประเทศไทยใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 ได้มีการบัญญัติความผิดฐานบุกรุกสถานที่ราชการเป็นความผิด เนื่องจากต้องการคุ้มครองความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของสถานที่ราชการ โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 330¹¹ แต่ในประมวลกฎหมายอาญาลับปัจจุบันนั้น ไม่มีปรากฏความผิดฐานนี้อยู่ จึงมีการดำเนินคดีความผิดฐานนี้เช่นเดียวกับการบุกรุกสถานที่ของเอกชน กล่าวคือ จะเป็นการผิดฐานบุกรุกก็ต่อเมื่อสถานที่ราชการมีลักษณะเป็นเคหสถาน อาคารเก็บรักษาทรัพย์สิน หรือสำนักงาน หากไม่ใช่สถานที่ที่เป็นสำนักงาน เช่น ห้องประชุม ห้องเรียน ก็ไม่เป็นการผิด¹²

จะเห็นว่าในอดีตก็ได้มีการบัญญัติความผิดฐานบุกรุกสถานที่ราชการเป็นความผิดอาญา เพราะด้วยเหตุที่สถานที่ราชการนั้นมีความสำคัญต่อประชาชน มีประชาชนเข้าไปติดต่อและใช้บริการมากมาย กฎหมายจึงต้องให้ความคุ้มครองสถานที่นั้น เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยมากที่สุด เนื่องจากคุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานบุกรุก คือ ความสงบสุขของการดำรงชีวิตในพื้นที่ โดยการพิจารณาการครอบครองพื้นที่ในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดต่อ การครอบครองพื้นที่ไม่ได้พิจารณานั้นอย่างเป็นทางการ “สิทธิในทรัพย์สิน” แต่พิจารณาโดยนัยสำคัญที่ความสงบสุขของการดำรงชีวิตในพื้นที่โดยปกติสุขของมนุษย์¹³ การบุกรุกเข้าไปในสถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาล เป็นการละเมิดต่อคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนรวม เนื่องจากเป็นการละเมิดต่อความสงบสุขและความปลอดภัยของประชาชน ส่งผลต่อภาพลักษณ์และความมั่นคงของรัฐอีกด้วย

¹⁰ ผู้เสียหายใช้บ้านพักอาศัยส่วนหนึ่งเปิดเป็นร้านซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า ในเวลาที่ผู้เสียหายเปิดบริการซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าอยู่ บริเวณดังกล่าวย่อมเป็นสาธารณสถาน ซึ่งประชาชนทั่วไปรวมทั้งจำเลยที่ 1 มีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ แต่เมื่อผู้เสียหายปิดร้านหรือหมดเวลาให้บริการในแต่ละวันแล้ว บริเวณดังกล่าวจึงจะเป็นเคหสถานที่ใช้อยู่อาศัย ดังนั้น เมื่อขณะเกิดเหตุผู้เสียหายยังเปิดให้บริการซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าอยู่ การที่จำเลยที่ 1 เข้าไปในร้านดังกล่าวจึงไม่เป็นการผิดฐานบุกรุกเคหสถาน

¹¹ กฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 330 บัญญัติว่า “ผู้ใดมิได้มีอำนาจที่จะทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย แลมันบังอาจเข้าไปในสถานที่สำหรับใช้ในราชการ หรือไปซ่อนตัวอยู่ในที่นั้น โดยไม่มีเหตุอันสมควรที่จะเข้าไปก็ดี หรือเมื่อเจ้าพนักงานขับไล่ให้มันออกไปมันยังขึ้นอยู่ในที่นั้นก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องระวางโทษฐานบุกรุกเคหสถาน”

¹² ประดิษฐ์ สิงห์ทัศน์, ความผิดฐานบุกรุก, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522), น. 51-52.

¹³ คณิต ฒ นคร, กฎหมายอาญากฎความผิด พิมพ์ครั้งที่ 11, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2559), น. 320-322.

โดยคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนรวมนั้น มุ่งเน้นคุ้มครองในเรื่องที่เกี่ยวกับส่วนรวม และในปัจจุบันแนวคิดในการกำหนดความผิดอาญาจะพิจารณาไปที่ความสงบเรียบร้อยของสังคม Bernard Bouloc กล่าวว่า "ปรากฏการณ์อาชญากรรม คือ การกระทำที่ถูกกำหนดและถูกลงโทษโดยกฎหมาย อันเนื่องมาจากความเสียหายที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม (ordre social) แนวคิดนี้จะต้องเป็นการลงโทษการกระทำที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมเมื่อความผิดอาญาถูกกำหนดโดยฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อลงโทษการกระทำที่กระทบกระเทือนความสงบเรียบร้อยของสังคม"¹⁴

ดังนั้น การบุกรุกเข้าไปเพื่อกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในสถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาล เช่น การบุกรุกเข้าไปทำร้ายคู่อริในห้องฉุกเฉิน หรือบุกรุกเข้าไปส่งเสียงดังโวยวายในสถานศึกษาขณะที่มีการทำการเรียนการสอน เป็นการกระทำที่ออกอาจเป็นการเพิ่มอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของผู้ที่อยู่ในสถานที่ดังกล่าวอันส่งผลกระทบต่อประชาชนส่วนมาก จึงสมควรกำหนดการบุกรุกเข้าไปเพื่อกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในสถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาลเป็นเหตุฉกรรจ์ ที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้น เนื่องจากสถานที่ดังกล่าวเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญต่อประชาชน ซึ่งเป็นปัจจัยด้ายหนึ่งในการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น กฎหมายจะต้องให้ความสำคัญคุ้มครองสถานที่เหล่านั้นเป็นพิเศษ จากบทบัญญัติความผิดฐานบุกรุกที่เป็นเหตุฉกรรจ์ในประมวลกฎหมายอาญาของไทยมาตรา 365 ได้กำหนดเหตุฉกรรจ์ไว้ 2 ลักษณะ คือ

1. ลักษณะการกระทำผิด กล่าวคือ บุกรุกเข้าไปโดยใช้กำลังกายประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หมายถึง ทำการประทุษร้ายแก่กายหรือจิตใจของบุคคล ไม่ว่าจะด้วยแรงกายภาพหรือด้วยวิธีอื่นใด เช่น การผลัก กอด จับเหวี่ยง ตบ ตี ชก ต่อย เป็นต้น และมีอาวุธ หมายถึง อาวุธตามสภาพ เช่น ปืน มีด หอก แหวน หลาว เป็นต้น และรวมถึงสิ่งที่ไม่เป็นอาวุธโดยสภาพซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัส หรือการบุกรุกนั้นเป็นการร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป หมายถึง เฉพาะผู้ที่เป็นตัวการ ด้วยกันในการบุกรุกเท่านั้น ไม่ใช่ผู้สมรู้หรือผู้สนับสนุน

2. เวลาในการกระทำความผิด โดยในมาตรา 365 (3) กำหนดให้การบุกรุกในเวลากลางคืน คือ นับตั้งแต่พระอาทิตย์ตกถึงเวลาพระอาทิตย์ขึ้นอันเป็นเวลากลางคืนตามบทนิยามในมาตรา 1 (1) เป็นเหตุฉกรรจ์ที่ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น

ดังนั้น จะเห็นว่าในบทบัญญัติมาตรา 365 นั้นไม่ได้กำหนดให้การบุกรุกเข้าไปเพื่อกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในสถานที่ที่มีความสำคัญต่อประชาชน เช่น สถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาลเป็นเหตุฉกรรจ์ที่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องรับโทษ

¹⁴ ปกป้อง ศรีสนิท, กฎหมายอาญาชั้นสูง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2559), น.21.

หนักขึ้น จึงสมควรกำหนดให้การบุกรุกเข้าไปเพื่อกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในสถานที่ดังที่กล่าวมานั้น เป็นเหตุจรรยาที่จะต้องรับโทษหนักขึ้นกว่าการบุกรุกทั่วไป เพราะการกำหนดโทษจะต้องกำหนดตามความร้ายแรงแห่งอันตรายของผู้กระทำแต่ละคน และอันตรายนี้วัดได้จากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิดนั้น แม้ว่าแนวคิดในการกำหนดเหตุจรรยาขึ้นได้ยึดถือหลักการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนและเพื่อข่มขู่จะมีข้อบกพร่องอยู่หลายประการและอาจไม่สอดคล้องกับแนวความคิดในการลงโทษในปัจจุบันที่ยึดหลักว่าการลงโทษควรเป็นการมุ่งประสงค์ให้เป็นการปรับปรุงแก้ไขตัวผู้กระทำความผิดให้กลายเป็นคนดี แต่ในสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันไม่อาจปฏิเสธหลักการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนและเพื่อข่มขู่ได้ หากต้องต้องการคุ้มครองสถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาลและเพื่อป้องกันมิให้ผู้ใดเข้าไปกระทำละเมิดในสถานที่ดังกล่าว ดังที่ ซีซาร์ เบ็คคาเรีย¹⁵ กล่าวว่ากฎหมายที่จะพึงนำมาใช้เพื่อป้องกันการกระทำผิด จะต้องรุนแรงขึ้นตามที่ผิดการณ์นั้นได้ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน โดยเบ็คคาเรียเห็นว่า การที่จะต้องให้ผู้กระทำความผิดที่กระทำโดยเหตุจรรยาต้องรับโทษหนักขึ้นนั้นก็เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยยึดมั่นในหลักของความยุติธรรม

4.3 เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดเหตุจรรยากรณีบุกรุกสถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาล

สถานที่ราชการ เป็นสถานที่ปฏิบัติงานของราชการหรือข้าราชการตามปกติ มีเจ้าหน้าที่และประชาชนมากมายเข้าไปติดต่อและใช้บริการ สถานศึกษา คือสถานที่จัดการเรียนการสอนทุกระดับตั้งแต่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจนถึงมหาวิทยาลัยทั้งสถานศึกษาของรัฐและเอกชน สถานที่ดังกล่าวจึงมีทั้งครู เด็ก นักเรียน ทุกเพศทุกวัย และสถานพยาบาลทั้งของรัฐและเอกชน เป็นที่ทราบกันดีว่าสถานที่ดังกล่าวเป็นสถานที่บุคคลากรทางการแพทย์ดูแลรักษา คนเจ็บ คนป่วยที่พักรักษาตัวอยู่ในสถานที่ดังกล่าว ดังนั้น สถานที่ที่กล่าวมานี้จึงสมควรได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษ เนื่องจากความสำคัญของสถานที่เหล่านั้นเป็นสถานที่ที่ประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้โดยไม่ต้องพิจารณาว่าสถานที่เหล่านั้นเป็นของผู้ใด โดยคุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ไม่ใช่กรรมสิทธิ์ แต่เป็น “ภัยอันตรายต่อประชาชน” นอกจากจะเป็นภัยอันตรายต่อชีวิตและร่างกายแล้วยังเป็นภัยอันตรายต่อทรัพย์สินด้วย

¹⁵ นักปรัชญาอรรถประโยชน์และสัญญาประชาคม

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

ความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 362 - 366 โดยแบ่งฐานความผิดดังกล่าวออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ ประเภทที่ 1 ความผิดฐานบุกรุกโดยการรบกวนสิทธิ์หรือการครอบครองของผู้อื่น ตามมาตรา 362 ประเภทที่ 2 ความผิดฐานบุกรุกโดยการยักย้าย ทำลายเครื่องหมายเขต ตามมาตรา 363 และประเภทที่ 3 ความผิดฐานบุกรุกโดยการเข้าไปอยู่หรือซ่อนตัวอยู่ หรือไม่ยอมออก ตามมาตรา 364 มาตรา 365 เป็นการบัญญัติเกี่ยวกับเหตุที่ต้องรับโทษหนักขึ้น ส่วนมาตรา 366 บัญญัติว่าการกระทำตามมาตรา 362-364 เป็นความผิดอันยอมความไม่ได้ ส่วนการกระทำตามมาตรา 365 นั้น เป็นความผิดอันยอมความไม่ได้

จากการศึกษาบทบัญญัติความผิดฐานดังกล่าว ปรากฏคำว่า “เข้าไป” ในมาตรา 362 และมาตรา 364 การตีความขอบเขต คำว่าเข้าไป อันเป็นองค์ประกอบสำคัญของความผิดฐานบุกรุกนั้น ยังไม่มีความชัดเจน สามารถตีความได้หลายแนวทาง โดยแบ่งเป็น 4 แนวทาง ดังนี้ แนวทางที่ 1 การเข้าไปทั้งตัว หมายถึง ตัวผู้กระทำได้ล่วงล้ำเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ ไม่ว่าจะเส้นทางพื้นดิน ใต้ดิน หรือทางอากาศ ซึ่งการตีความในลักษณะนี้เป็นการตีความที่เคร่งครัดที่สุด แนวทางที่ 2 การเข้าไปโดยส่วนใหญ่ของร่างกาย หมายถึง ส่วนใหญ่ของร่างกายของผู้กระทำจะต้องเข้าไป หากเพียงส่วนน้อยของร่างกายเข้าไป แต่ส่วนใหญ่ของร่างกายยังอยู่ข้างนอกไม่ถือว่าเป็นการเข้าไป เช่น การเอื้อมมือไปเด็ดดอกไม้ แนวทางที่ 3 ซึ่งมีความเห็นแย้งกับแนวทางที่ 2 โดยเห็นว่า การเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น ตามมาตรา 362 และมาตรา 364 แม้เพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเข้าไป ก็ถือว่าเป็นการเข้าไปแล้ว เช่น จำเลยเอื้อมมือเข้าไปจุดกระชากลากตัวผู้เสียหายให้ออกไปจากบริเวณบ้านของผู้เสียหาย ซึ่งถือได้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้เสียหายโดยปกติสุข โดยใช้กำลังประทุษร้ายอันเป็นความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา 362 และมาตรา 365 (1) แล้ว ส่วนแนวทางที่ 4 เห็นว่าการเข้าป็นั้นไม่จำเป็นต้องเข้าไปอสังหาริมทรัพย์ตามความจริง กล่าวคือ เป็นการตีความที่มีได้หมายถึงเฉพาะการเข้าไปในตัวอสังหาริมทรัพย์เท่านั้น แต่ยังไม่หมายถึงการล่วงล้ำเข้าไปในเขตอำนาจการครอบครอง อาจกล่าวได้ว่าการตีความการเข้าไปในลักษณะนี้ ไม่ได้จำกัดเพียงแค่สิ่งของที่สามรถจับต้องได้ แต่ยังรวมถึงสิ่งที่จับต้องไม่ได้ด้วย เช่น ควันหรือเสียง เป็นต้น ซึ่งเป็นการตีความใน

ลักษณะที่กว้างมาก และประเทศไทยก็ได้ยึดแนวทางการตีความนี้ เนื่องจากต้องการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้อยู่อาศัยในทรัพย์สินให้กว้างที่สุด ซึ่งเป็นการตีความในลักษณะนี้เป็นการตีความที่ขัดต่อหลักการตีความกฎหมายอาญา ตามหลักการตีความกฎหมายอาญาจะต้องตีความตามตัวอักษร แต่หากการตีความตามตัวอักษรทำให้เกิดผลประหลาด ต้องค้นหาเจตนารมณ์ของการบัญญัติความผิดฐานบุกรุกมาพิจารณาประกอบด้วย ซึ่งเจตนารมณ์ของความผิดฐานนี้ คือ การคุ้มครองความสงบเรียบร้อยของผู้ที่อาศัยอยู่ในสถานที่นั้น ดังนั้น หากจะตีความว่าการเข้าไปหมายถึงทุกส่วนของร่างกายของผู้กระทำเข้าไป ก็คงจะไม่เหมาะสมและทำให้ผู้ครอบครองทรัพย์สินไม่ได้รับการคุ้มครอง ถ้าหากตีความว่าแม้เพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายรุกเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น ก็ถือว่าเป็นการเข้าไปอันเป็นองค์ประกอบของความผิดฐานบุกรุกแล้ว แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงกรณี โยน ยื่น หรือขว้างปาสิ่งของเข้าไป ซึ่งก็มีลักษณะเดียวกันกับการตีความของศาลเทนเนสซีและศาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่ไม่ได้ยึดหลักการตีความตามตัวอักษร แต่ใช้การตีความขยายความออกไปเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมยิ่งขึ้น กล่าวคือ แม้ศาลจะตีความขยายความให้การเข้าไปรวมถึงการเข้าไปบางส่วนจากร่างกายได้ แต่ก็ไม่ได้ขยายออกไปจนเกินตัวบทจนทำให้ขอบเขตของคำว่าเข้าไปนั้นหมายรวมถึงกรณีที่ โยน ยื่น หรือขว้างปาสิ่งของหรือวัตถุเข้าไปด้วย จะต้องเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายของผู้กระทำความผิดเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นเท่านั้นจึงจะถือว่ามี การเข้าไป มิเช่นนั้นจะถือเป็นการตีความเกินตัวบทกฎหมายอาญาอันขัดต่อหลักการตีความกฎหมายอาญาที่ต้องตีความตามตัวอักษรอย่างเคร่งครัด หรือกรณีการเข้าไปในต่างประเทศได้มีการตีความขอบเขตของคำว่า "เข้าไป" ออกไปเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมหรือรูปคดีที่เปลี่ยนไปเช่นกัน แต่ทุกประเทศก็ไม่ได้มีการตีความขยายความกว้างเกินไปจนเกินตัวบทกฎหมาย ทุกประเทศยังคงตีความอยู่ในกรอบของตัวบทกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมายอยู่ สังเกตได้จากกรณีที่ทุกประเทศยังตีความ "การเข้าไป" โดยกำหนดว่าต้องเป็น "การเข้าไปอย่างแท้จริง" ด้วยนั่นเอง

ความผิดฐานบุกรุกของประเทศไทยได้มีการกำหนดเหตุฉกรรจ์ไว้ในประมวลกฎหมายอาญาอาญา มาตรา 365 บัญญัติว่า ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 362 มาตรา 363 หรือมาตรา 364 ได้กระทำ

- (1) โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย
- (2) โดยมีอาวุธหรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือ
- (3) ในเวลากลางคืน

เป็นการบัญญัติเหตุฉกรรจ์ไว้ 2 แห่ง กล่าวคือ 1. ลักษณะการกระทำความผิด และ 2. เวลาในการกระทำความผิด แต่มิได้บัญญัติในแง่ของสถานที่ของการกระทำความผิดเอาไว้

จึงไม่ครอบคลุมถึงกรณีการบุกรุกกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในสถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาล ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญต่อประชาชน การกำหนดกำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น เนื่องจากเหตุฉกรรจ์เป็นแนวคิดที่กฎหมายต้องการให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษตามสัดส่วนของการกระทำความผิด โดยการลงโทษนั้นมีวัตถุประสงค์ เพื่อการแก้แค้น ช่มชู้ และยับยั้งอาชญากรรม ซึ่งสำนักคลาสสิก (Classical School) ได้อธิบายแนวความคิดไว้ว่า มนุษย์มีเจตจำนงอิสระ (Free Will) คือ สามารถคิดหรือหาเหตุผลต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง รวมทั้งการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำการสิ่งใดด้วย มนุษย์มักจะแสวงหาความสุข ความพึงพอใจเพื่อสนองความต้องการให้แก่ตนและมักจะหลีกเลี่ยงหรือไม่ประสงค์ที่จะต้องพบกับความเจ็บปวด ความลำบาก ความทุกข์ทรมาน ดังนั้น ก่อนที่จะลงมือกระทำการสิ่งใดจึงมีการชั่งน้ำหนักระหว่างความผลดีกับผลร้ายที่ตนจะได้รับจากการกระทำใด ๆ เพื่อเลือกสิ่งที่ดีกว่าให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตน ดังนั้นการลงโทษผู้กระทำความผิดจึงต้องมีการกำหนดบทลงโทษที่มีลักษณะรุนแรง แน่นอน และรวดเร็ว เพื่อให้มนุษย์เห็นถึงผลร้ายของการกระทำความผิดที่มีมากกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับ จึงจะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดไม่เลือกตัดสินใจกระทำความผิดแต่อย่างใดก็คิดการกำหนดโทษเพื่อป้องกันสังคมก็จะต้องได้สัดส่วนกับความการกระทำความผิด ซึ่งในแง่ของการลงโทษเพื่อป้องกันสังคม (Deterrence Theory) เป็นแนวคิดที่พัฒนามาจากสำนักคลาสสิกที่มองว่า การตัดสินใจกระทำความผิดได้มีการชั่งน้ำหนักระหว่างโทษที่จะได้รับหากถูกจับกุมกับผลที่คาดหมายว่าจะได้รับจากการกระทำผิดนั้นว่าตนจะได้รับสิ่งใดมากกว่ากัน หรือกล่าวได้ว่าการตัดสินใจกระทำความผิดนั้นมีอิทธิพลจากโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณา หากคาดว่าผลประโยชน์มีมากกว่าผลร้ายที่จะได้รับก็จะเลือกกระทำความผิด แต่หากผลร้ายที่จะได้รับมีมากกว่าผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับก็จะไม่ตัดสินใจกระทำความผิด ตามทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational Choice Theory) โดยการลงโทษเพื่อป้องกันสังคมนี้ได้แบ่งเป็น 2 รูปแบบกล่าวคือ การป้องกันทั่วไป (General Deterrence) คือ การที่บุคคลในสังคมเกรงกลัวและไม่กล้ากระทำความผิดเพราะกฎหมายหรือกระบวนการยุติธรรม และการป้องกัน โดยเฉพาะ (Specific Deterrence) คือ การทำให้บุคคลที่เคยถูกลงโทษมาแล้วไม่ประกอบอาชญากรรมอีกเพราะกลัวที่จะถูกลงโทษอีก ดังนั้น การกำหนดความผิดที่หลากหลายและมีลำดับชั้นความผิดนั้นสามารถทำให้ผู้กระทำความผิดชั่งน้ำหนักระหว่างผลประโยชน์และผลเสียที่อาจได้รับหากถูกจับกุมเพื่อตัดสินใจในการกระทำความผิด หากมีการกำหนดโทษของความผิดบางประเภทให้สูงขึ้นอาจป้องกันสังคมไม่ให้มีความผิดประเภทนั้นๆ ได้มากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ดีการกำหนดโทษก็ต้องได้สัดส่วนและมีรูปแบบที่เหมาะสมต่อความผิดแต่ละประเภท

การกำหนดเหตุให้ต้องรับโทษหนักขึ้นจากความผิดทั่วไปนั้นต้องเป็นกรณีที่มีความร้ายแรงและกฎหมายมุ่งที่จะคุ้มครองเป็นพิเศษ โดยสามารถแบ่งปัจจัยในการกำหนดเหตุจรรยาได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านผู้กระทำ พิจารณาถึงคุณสมบัติหรือสถานะของผู้กระทำความผิดเป็นสิ่งสำคัญ กล่าวคือสามารถแสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ในการกระทำความผิด หรืออยู่ในสถานะที่มีหน้าที่ในการปกป้องดูแลทรัพย์สินของผู้อื่น เช่น กรณีผู้จัดการทรัพย์สินตามคำสั่งศาลจัดการทรัพย์สินโดยทุจริตจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ในลักษณะทรัพย์สิน ตามมาตรา 354 หรือการต้องรับผิดเพราะบทบาทของผู้กระทำความผิด เช่น การรับผิดของหัวหน้าในความผิดฐานอั้งยี่ตามมาตรา 209 เป็นต้น

2. ปัจจัยด้านความชั่วร้ายของจิตใจ พิจารณาถึงเจตนาชั่วร้ายมากกว่าปกติย่อมต้องได้รับโทษหนักขึ้น ดังนั้นแม้จะเป็นการกระทำความผิดลักษณะเดียวกันแต่มีความชั่วร้ายของจิตใจที่แตกต่างกัน อาจต้องรับโทษที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ปัจจัยนี้ใช้เฉพาะการกระทำความผิดโดยเจตนาเท่านั้นไม่รวมถึงการกระทำความผิดโดยประมาท

3. ปัจจัยด้านการกระทำความผิด พิจารณาถึงการกระทำความผิดที่มีรูปแบบหรือวิธีการที่แตกต่างจากกระทำกระทำความผิดอย่างทั่วไป และเป็นการกระทำที่อาจเกิดความรุนแรงได้มากกว่าปกติ เช่น การกระทำความผิดโดยมีอาวุธ การกระทำความผิดโดยไตร่ตรองไว้ก่อน หรือการใช้กำลังประทุษร้าย เป็นต้น ซึ่งการกระทำที่มีความรุนแรงกว่าปกตินี้อาจส่งผลกระทบต่อความรุนแรงมากกว่าปกติ ดังนั้นกฎหมายก็จะเพิ่มโทษให้หนักขึ้นสำหรับการกระทำประเภทนี้

4. ปัจจัยด้านผู้ถูกกระทำความผิดหรือทรัพย์สินที่ถูกกระทำ ปัจจัยนี้พิจารณาถึงบุคคลหรือทรัพย์สินที่ถูกกระทำ เนื่องจากเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองเป็นพิเศษ เช่น การคุ้มครองผู้เยาว์เพราะมีวุฒิภาวะต่ำ มีความอ่อนแอทางร่างกายและจิตใจมากกว่าผู้ใหญ่ ดังนั้นอาจตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดได้ง่ายกว่าผู้ใหญ่ หรือกรณีทรัพย์สินที่กฎหมายมุ่งคุ้มครองเพื่อประโยชน์สาธารณะเนื่องจากเป็นทรัพย์สินที่ประชาชนทุกคนมีสิทธิใช้ร่วมกันเพื่ออำนวยความสะดวกหรือความปลอดภัยแก่คนในสังคม เป็นต้น

5. ปัจจัยด้านสถานที่ในการกระทำความผิด เนื่องจากสถานที่นั้นมีความสำคัญต่อประชาชน กฎหมายจึงกำหนดให้การกระทำความผิดในสถานที่นั้นต้องรับโทษหนักขึ้น เช่น การลักทรัพย์ในสถานที่บูชาสาธารณะหรือสถานีรถไฟจะต้องรับโทษหนักขึ้นกว่าการลักทรัพย์กรณีทั่วไป

6. ปัจจัยด้านโอกาสในการกระทำความผิด ปัจจัยด้านโอกาสในการกระทำความผิดนี้ พิจารณาถึงโอกาสที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับความสะดวกหรือสามารถแสวงหาประโยชน์

ในพฤติการณ์นั้นได้ โดยที่เหยื่ออาจจะไม่สามารถใช้ความระมัดระวังได้อย่างปกติ เช่น การลักทรัพย์ในบริเวณที่เกิดอุบัติเหตุ หรือในเวลากลางคืน เป็นต้น

นอกจากปัจจัยข้างต้นนักนิติศาสตร์ของประเทศไทยหลายท่าน ได้กำหนดความผิดที่ประกอบด้วยเหตุกรรจ์ไว้หลายลักษณะ ดังนี้

1. ท่านอาจารย์สัญญา รัชจาวานิช ได้แบ่งเหตุกรรจ์ออกเป็น 4 ประเภท คือ

- 1) เหตุกรรจ์ที่คำนึงถึงบุคคลที่ถูกประทุษร้าย
- 2) เหตุกรรจ์ที่คำนึงถึงลักษณะพิเศษของเจตนา
- 3) เหตุกรรจ์ที่คำนึงถึงความร้ายแรงของลักษณะและวิธีการกระทำ
- 4) เหตุกรรจ์ที่คำนึงถึงเจตนาพิเศษ

2. ส่วนท่านศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฒ นคร ได้แบ่งเหตุกรรจ์ออกเป็น 2 ประเภท คือ

- 1) เหตุกรรจ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของการกระทำ
- 2) เหตุกรรจ์ที่เป็นจุดมุ่งหมายของอาชญากรรม

จะเห็นได้ว่ากรรจ์ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นนั้น อาจจะขึ้นอยู่กับลักษณะของบุคคลที่ถูกกระทำ ความร้ายแรงของลักษณะของการกระทำหรือผลของการกระทำ รวมทั้งเจตนาของผู้กระทำด้วย เพราะการกำหนดโทษจะต้องกำหนดตามความร้ายแรงแห่งอันตรายของผู้กระทำแต่ละคน และอันตรายนี้วัดได้จากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิดนั้น แม้ว่าแนวคิดในการกำหนดเหตุกรรจ์นั้นได้ยึดถือหลักการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนและเพื่อข่มขู่จะมีข้อบกพร่องอยู่หลายประการและอาจไม่สอดคล้องกับแนวความคิดในการลงโทษในปัจจุบันที่ยึดหลักว่าการลงโทษควรเป็นการมุ่งประสงค์ให้เป็นการปรับปรุงแก้ไขตัวผู้กระทำความผิดให้กลายเป็นคนดี แต่ในสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันไม่อาจปฏิเสธหลักการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนและเพื่อข่มขู่ได้ หากต้องต้องการคุ้มครองสถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาลและเพื่อป้องปรามมิให้ผู้ใดเข้าไปกระทำละเมิดในสถานที่ดังกล่าว ดังที่ ซีซาร์ เบ็คคาเรีย กล่าวว่ากฎหมายที่จะพึงนำมาใช้เพื่อป้องกันการกระทำผิด จะต้องรุนแรงขึ้นตามที่ผิดการณ์นั้นได้ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน โดยเบ็คคาเรียเห็นว่า การที่จะต้องให้ผู้กระทำความผิดที่กระทำโดยเหตุกรรจ์ต้องรับโทษหนักขึ้นนั้น ก็เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยยึดมั่นในหลักของความยุติธรรม ดังเช่น ที่ประเทศโรมาเนียได้กำหนดโทษสำหรับการกระทำความผิดดังกล่าวไว้ใน (Criminal Code of the Republic of Romania) มาตรา 208 (2) กำหนดว่าผู้ใดเข้าไปในสถานที่ของราชการส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่น สถานที่ให้บริการสาธารณะ หรือสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล โดยปราศจากสิทธิและปราศจากความยินยอมของบุคคลซึ่งมีอำนาจให้ความยินยอมในสถานที่ดังกล่าว หรือเมื่อได้รับคำบอกกล่าว

ให้ออกแล้วไม่ยอมออกไป ต้องระวางโทษจำคุกแบบเข้มงวดตั้งแต่ 1 ถึง 5 ปี การบุกรุกสถานที่สำคัญตามมาตรานี้ไม่สามารถยอมความได้ นอกจากนี้ มาตรา 208 (3) ได้กำหนดให้การบุกรุกสถานที่ของราชการส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่น สถานที่ให้บริการสาธารณะ หรือสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลด้วย หากผู้กระทำผิดได้กระทำโดยมีอาวุธ หรือร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือกระทำในเวลากลางคืน หรือกระทำโดยใช้การหลอกลวง เป็นความผิดที่ต้องรับโทษหนักขึ้น โดยต้องระวางโทษจำคุกแบบเข้มงวดเพิ่มขึ้นเป็นตั้งแต่ 3 ถึง 10 ปี ดังนั้น การบุกรุกสถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาล เป็นการกระทำที่ออกอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนส่วนมาก จึงสมควรกำหนดการบุกรุกสถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาลเป็นเหตุฉกรรจ์ ที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้น เนื่องจากสถานที่ดังกล่าวเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญต่อประชาชน ซึ่งเป็นปัจจัยด้ายหนึ่งในการกำหนดให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้น ดังนั้นกฎหมายจะต้องให้ความคุ้มครองสถานที่เหล่านั้นเป็นพิเศษ

5.2 ข้อเสนอแนะ

ความผิดฐานบุกรุกนั้นเมื่อประกอบสำคัญคือ ต้องมีการเข้าไป เนื่องจากอาจทำให้ผู้กระทำการดังกล่าวไม่ต้องรับผิดก็ได้ จึงควรมีการตีความขอบเขตถ้อยคำดังกล่าวให้ชัดเจน และการบุกรุกเข้าไปยังสถานที่ราชการ สถานศึกษา และสถานพยาบาลนั้นเป็นการกระทำที่ออกอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนและทรัพย์สินมากมาย ทำให้สถานที่ที่ประชาชนคิดว่าจะมีความปลอดภัยกลับกลายเป็นสถานที่ที่ไม่อาจคาดหมายถึงความปลอดภัยได้เลย จึงสมควรกำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดที่มีเหตุฉกรรจ์ ดังข้อเสนอแนะต่อไปนี้

5.2.1 จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการตีความกฎหมายอาญา เพื่อให้การตีความความผิดฐานบุกรุกมีความชัดเจนแน่นอน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การตีความคำว่า เข้าไป ควรมีขอบเขตว่าจะต้องมีส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายของผู้กระทำรุกล้ำเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น จึงจะถือว่าเป็นความผิดสำเร็จ แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงการ โยน ขว้าง ปาวัตถุหรือสิ่งของ หรือส่งเสียง การกระทำเหล่านี้ไม่ถือว่าเป็นการเข้าไปตามความผิดฐานบุกรุก เพื่อไม่ให้ขัดต่อหลักการตีความกฎหมายอาญา

5.2.2 การบุกรุกเข้าไปเพื่อกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในสถานที่ราชการ สถานศึกษาและสถานพยาบาล ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญต่อประชาชน มีประชาชนไปติดต่อและใช้บริการเป็นจำนวนมาก หากมีการบุกรุกเข้าไป โดยไม่มีเหตุสมควรยอมทำให้ประชาชนที่อยู่ ณ สถานที่นั้น ๆ เกิดความหวาดกลัว เพราะสถานที่เหล่านั้นประชาชนคาดหมายถึงความปลอดภัยสูง ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรกำหนดการบุกรุกสถานที่ราชการ สถานศึกษา และสถานพยาบาลเป็นความผิดที่มีเหตุฉกรรจ์ โดยเพิ่มเป็น (4) ในมาตรา 365 จะได้บทบัญญัติดังนี้

มาตรา 365 ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 362 มาตรา 363 หรือมาตรา 364 ได้กระทำ

- (1) โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรืออุ้มเชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย
- (2) โดยมีอาวุธหรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป
- (3) ในเวลากลางคืน หรือ
- (4) เพื่อก่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในสถานที่ราชการ สถานศึกษา หรือสถานพยาบาล ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้ง

ปรับ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

เกียรติจิจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : พลสยามพรีนติ้ง, 2551.

คณพล จันทร์หอม, รากฐานกฎหมายอาญา. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2558.

คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคความผิด. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2559.

คณิต ณ นคร. “คุณธรรมทางกฎหมายกับการใช้กฎหมายอาญา”. วารสารอัยการ. (มกราคม 2523)

คณิต ณ นคร. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2560.

คณิต ณ นคร. ผู้เสียหายในคดีอาญา, วารสารอัยการ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม 2521

จิตติ ติงศภัทย์. กฎหมายอาญา ภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : สำนักอบรมศึกษา
กฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2556.

จิตติ ติงศภัทย์. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอนที่ 2 และภาค 3. แสงทองการพิมพ์.

ณัฐพล จิรกอบสกุล. “การนำมาตรการอื่นมาใช้แทนแทนการลงโทษทางอาญา : ศึกษาเฉพาะกรณี
ความผิดลหุโทษ.”, 2549.

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิดและลหุโทษ. พิมพ์ครั้งที่ 8.

กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2554.

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร :
วิญญูชน, 2553.

ชนพล เศรษฐเลาห์. “การวิเคราะห์พัฒนาการการตีความของศาลไทย:ศึกษาความผิดฐานบุกรุก,”

วิทยานิพนธ์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560.

ชานินทร์ กรัยวิเชียร และวิชา มหาคุณ. “การตีความกฎหมาย” โครงการสืบทอดตำราครูทาง

นิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วน
ชาวพิมพ์จำกัด, 2545.

ชานินทร์ กรัยวิเชียร, วิชา มหาคุณ. การตีความกฎหมาย. พิมพ์ครั้งที่ 3.

ปกป้อง ศรีสนิท. กฎหมายอาญาชั้นสูง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2559.

ปกรณ มณีปกรณ. ทฤษฎีอาชญาวิทยา. กรุงเทพมหานคร : เอ็ม.ที.เพรส, 2555.

ประดิษฐ์ สิงห์ทัศน์. “ความคิดฐานบุกรุก,” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522.

ประกาศน์ อวยชัย. ข้อโต้แย้งจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือฎีกา 100 ปีตามกฎหมายอาญา เล่ม 4 (ตอนจบ). กรุงเทพมหานคร : สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, 2537.

ปริญญา ชินะผา. “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความผิดอันยอมความได้ ศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินในลักษณะ 12 แห่งประมวลกฎหมายอาญา”, 2550.

พรชัย ชันดี. ทฤษฎีอาชญาวิทยา : หลักการ งานวิจัย และนโยบายประยุกต์. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สตรีศึกษา, 2553.

พรธัญญา พลศิลป์. “มาตรการเสริมโทษทางอาญา : ศึกษากรณีการให้ทำงานบริการสังคม,” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ปริธีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2553.

พลพิพัฒน์ วรชานาคมณี. “การนำเอาโทษกักขังมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522,” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

พิชัย ดำเนินพัฒนามงคล. “เหตุผลกรจ้งในความผิดฐานลักทรัพย์,” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

วรทัศน์ เผือกกรุด. “การกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาเพื่อคุ้มครองสาธารณสุขสถานและสถานที่สำคัญ,” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, 2556.

วโรตน์ งามสุวรรณวานิช. “เหตุผลกรจ้งในความผิดฐานชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์,” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.

ศาสตราจารย์ พระยาอรรถการีย์นิพนธ์. “กฎหมายอาญาพิสดาร พ.ศ. 2489.” พิมพ์ในหนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพระยาอรรถการีย์นิพนธ์ (สิทธิ จุณณานนท์) กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักเลขานุการคณะรัฐมนตรี, พ.ศ. 2521.

สมยศ วัฒนภิรมย์. “การรอกการลงโทษและการรอกการกำหนดโทษ,” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

สมฤดี พานิชอัครา. “การตีความกฎหมายอาญา : ศึกษาหลักการตีความตามตัวอักษร และตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย,” 2551.

สทรน รัตนไพจิตร. “ความประสงค์ของการลงโทษทางอาญา : ศึกษาเฉพาะประเทศไทยสมัยใช้กฎหมายลักษณะอาญาและประมวลกฎหมายอาญา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.

สหรัฐ กิติ ศุภการ. หลักและคำพิพากษา : กฎหมายอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร
อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2559.

สัญญาชัย สัจจาวานิช. “ความคิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและความคิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง.” จัดพิมพ์
โดยสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2520.

สุบัน พูลพัฒน์. คำอธิบายเรียงมาตราประมวลกฎหมายอาญา ตอน 5. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
กรุงธน, 2514.

สุพัตรา เกตุแก้ว. “การจัดประเภทความผิดอาญาแผ่นดินกับความผิดอันยอมความได้ : ศึกษากรณี
ความผิดฐานข่มขืนกับความผิดฐานลักทรัพย์,” วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัย คณะ
นิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2555.

สุมาลี วงษ์วิจิตร. “ความคิดเห็นของนักกฎหมายที่มีต่อการตีความกฎหมายเรื่อง ความรับผิดชอบเพื่อ
ละเมิดอันเกิดจากการกระทำของตนเอง,” 2532.

หยุด แสงอุทัย. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536.

หยุด แสงอุทัย. คำสอนชั้นปริญญาตรี คณะนิติศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.

อักษราทร จุฬารัตน. การตีความกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กฎหมายไทย, 2542.

อัญริยา ชูตินันท์. คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2556

อุททิส แสนโกสิก. กฎหมายอาญา ภาค 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, 2525.

อุทัย อาทิวะ. ทฤษฎีอาชญาวิทยากับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. กรุงเทพมหานคร :
ห้างหุ้นส่วนจำกัด วิ.เจ.พริ้นติ้ง.

Lawson, A Common Lawyer Looks at the Civil Law, 1955, p. 45 อ้างใน Roscoe Pound และ
โปรดดู Rene David, Major Legal Systems, 1985.

ภาษาต่างประเทศ

Edward Griew, The Theft Acts 1968 & 1978, 6th ed. (London: Sweet & Maxwell, 1990).

Herbert L. Packer, The Limits of the Criminal Sanction (California : Stanford University Press,
1968).

J. C. Smith and Brian Hogan, Criminal Law, 34 ed. (London: Butterworths, 1973).

Vito Velluzzi, "Analogia Giuridica ed Interpretazione Estensiva: Usi ed Abusi in Diritto Penale," In Paper presented of 'Forms of rotational argumentation' SIFA Conference, (December 1995).

Wayne R. LaFave and Austin W. Scott, Jr., *Criminal Law* (St. Paul, West publishing Co., 1972).

